ANTONII STÖRCK,

LIBELLUS

DE

CICUTA.

ANTONII STÖRCK,

MEDICI VIENNENSIS ET IN NOSOCOMIO CIVICO
PAZMARIANO PHYSICI ORDINARII,

LIBELLUS,

QUO DEMONSTRATUR:

CICUTAM

NON SOLUM USU INTERNO TUTISSIME EXHIBERI,
SED ET ESSE SIMUL REMEDIUM VALDE UTILE IN
MULTIS MORBIS, QUI HUCUSQUE CURATU
IMPOSSIBILES DICEBANTUR.

JUXTA EXEMPLAR VINDOBONENSE.

LONDINI,
Apud JOHANNEM NOURSE.

MDCCLX.

SACRÆ CÆSAREÆ, REGIÆ,

APOSTOLICÆ,

MAJESTATI,

MARIÆ THERESIÆ,

AUGUSTISSIMÆ ROMANORUM

IMPERATRICI,

HUNGARIÆ, BOHEMIÆ, DALMATIÆ,

CROATIÆ, SCLAVONIÆ, &c. &c.

REGINÆ,

ARCHIDUCI AUSTRIÆ, &c. &c.

DOMINÆ,

SUÆ CLEMENTISSIMÆ

ANTONIUS STÖRCK.

AUGUSTISSIMA ROMANORUM
IMPERATRIX!
DOMINA CLEMENTISSIMA!

Quamvis omnes ſcientiæ & artes, TUO favore & infinita TUA clementia reſtauratæ, mira cum induſtria atque ineffabili contentione hac in antiquiſſima Univerſitate Viennenſi ornentur & excolantur, nemo tamen eſt, qui dubitat, ſcientiam medicam ex his omnibus maxime eminere, vigere, florere.

Nec mirum! etenim non modo ſummi in hac ſcientia Profeſſores indefeſſo ſuo diurno, nocturnoque labore ea omnia

nia excogitant, tentant, & perficiunt, quæ ad discipulos in omnibus medicinæ principiis erudiendos, & in vera ac unica Hippocratica *praxi firmos reddendos apta & necessaria arbitrantur; sed & ipsi, ex his Scholis nati, practici, magistrorum exempla sequentes, quocunque possibili studio, & sedula observatione salubri huic scientiæ amplificandæ insudant.*

Ego propterea anno præterito, facta in meo nosocomio, observata congessi, & in publicum edidi.

Gaudebam tunc vehementer, dum vidi, hæc a Viris in arte gravissimis comprobari, & laudibus, non meritis, efferri.

Unde eo magis incitatus, pro hoc quoque anno, jam multum allaboravi, collegi. *Ante*

Ante omnia autem credidi communicanda esse experimenta nova, quæ circa usum Cicutæ *institui.*

Hæc igitur, fidelissimo calamo adumbrata, in exiguum opusculum redegi.

Quoniam autem prævideo, magnam inde in humanum genus utilitatem promanaturam, ausus fui, hunc novum laborem ad SACRATISSIMÆ TUÆ MAJESTATIS pedes humillime deponere, TIBI dedicare, consecrare.

Etenim multiplici experientia convicti sumus omnes, TE ea, quæ in re litteraria bona & salubria fiunt, benignissime semper recipere, TE ea sustinere, & immensa TUA benevolentia propagare.

Et

Et profectò! extra omne dubium eſt, fore: ut hoc opuſculum, GLO-RIOSISSIMO TUO NOMINE præmunitum, alios quoque medicos ad ulteriora experimenta debitis cum cau-telis capienda & proſequenda impellat.

Quæ autem deinceps meum ingeni-um ad ſublevandas aut tollendas ægro-rum Calamitates conferre poterit, ea (ſi DEO placuerit) maxima ſemper fervore, & ſumma induſtria præſtare enitar.

CAPUT I.

VAriæ inter Medicos & Botanicos ortæ ſunt lites de cicuta, quam ego ad extractum faciendum adhiberem.

Deſcriptionem ex *Moriſono* dedi, ſatis claram.

Hinc tantum paucis nunc adnoto, meam cicutam eſſe *cicutam majorem, vulgarem, maculatam, fœtentem,*

Linnæus eam habet ſub nomine *conii* ſeminibus ſtriatis. Vide ſpecies plant. pag. 243. N. 1.

Mathiolus eam deſcribit pag. 772.

C. Bauhin. pag. 160. *Tabern* p. 1170.

Cicutariam majorem, vulgarem, eam vocat *Clauſius* hiſt. 2. p. 200.

Ad extractum faciendum optime colligitur, antequam pandantur flores.

Radix autem ad extractum non adhibetur, verum reliqua tota planta.

Succus expreſſus in vaſe terreo, vitrato, lento igne, & ſæpius agitando coquitur ad ſpiſſi extracti conſiſtentiam.

Rogo autem, ne pharmacopœiæ nimium ſint ſolliciti in depurando hoc ſucco; amo enim potius, ut ſit craſſum, fere pulpoſum extractum.

Ex decocto herbæ ſiccæ poteſt quidem parari extractum, dum ex recenti haberi non poteſt.

Verum longe minus efficax eſt.

Doleo ſummopere centenas aliquot libras extracti cicutæ, ex herba ſicca parati, me inſcio, Vienna in alias regiones eſſe tranſmiſſas; etenim effectus neque adeo bonus, neque ita velox eſſe poteſt, ut ab extracto ex ſucco, recenter expreſſo, parato.

Hæc herba omnibus Pharmacopœiis erat ſuſpecta, viroſa; hinc ſub initium nolebant ſufficientem, quam petii, copiam, parare.

Dum vero viderunt pilulas in omnes regiones deſiderari, defecit eis herba recens.

****

CAPUT II.

CASUS PRIMUS.

ANcilla, 22. annorum, a primis ſuæ ætatis annis ſcirrhoſis glandularum circa aures & maxillam tumoribus laboravit; quinquennio autem abhinc oriebatur tumor magnus, qui ſe ex gena ſiniſtra per totum ejuſdem lateris collum uſque ad claviculam extendit, & ſemper lapidis inſtar durus & indolens fuit.

Ultimo triennio hicce tumor mole caput viri ſenſim adæquavit. Glandulæ ſubaxillares quoque induratæ ſunt. Præterea dextrum colli latus quindecim ſcirrhi, quorum minimus ovo gallinaceo par erat, occuparunt, mamma utraque ſcirrhoſa quoque facta eſt.

Quamvis

Quamvis hæc fœmina esset valde defœdata, luem tamen veneream contraxit.

Deferebatur ideo ad nostrum nosocomium.

Decoctis antivenereis, & purgantibus, dulci mercurio mistis, morbum tunc aggressus fui, unde quædam luis venereæ symptomata mitiora fiebant.

Quum autem hæc cura nimium tarda mihi videbatur, dedi mercurium sublimatum corrosivum, in spiritu frumenti solutum, præter decoctum saturatum & copiosum radicis bardanæ.

Hac ratione morbus venereus spatio quinque septimanarum optime curatus est.

Verum circa tumores scirrhosos nil mutatum fuit, nisi quod in mamma dextra major dolor adverteretur.

Curata igitur lue venerea ad scirrhos dissolvendos volui transcendere, ast fœmina noluit amplius in nosocomio morari, firmissime persuasa, quod nullum foret medicamentum, quod tumores adeo magnos & annosos solveret.

Quapropter dimittebatur. Verum vitæ lubricæ assueta sibi sufficienter cavere non potuit, unde in crimine deprehensa, ad carceres ducebatur.

Incidit tunc in febrem continuam, & denuo ad nostrum nosocomium translata est.

Sumtis remediis antiphlogisticis intra quindecim dies ex hoc morbo convaluit.

Amavit postea potius remanere in nosocomio, quam iterum ad carceres deduci.

Hinc optimam nactus sum occasionem cicutæ vires experiundi.

Externe in principio nil addlicui, ut vierem, an uſu ſolo interno in hos pertinaces tumores cicuta quid poſſet.

Propinavi mane & veſperi pilulas quatuor, quarum quælibet habuit pondere grana duo.

Poſt quinque dies, jam omnes tumores erant magis mobiles, & tumor magnus ex latere colli ſiniſtro tangebatur multo mollior.

Vidi igitur, cicutam ſolo uſu interno eſſe admodum efficacem, & præſtare talia, quæ a fortiſſimis mercurialibus nequaquam poterant effici.

Ut tamen curationem facerem celeriorem, externe omnes tumores emplaſtro de cicuta texi, & huic impoſui cataplaſma ex herba cicutæ paratum, auxique doſin pilularum.

Decimo die tumor magnus erat multo minor, mollior, idem in utraque mamma vidi.

Reliqui autem ſcirrhi, quamvis molliores, minores tamen facti non ſunt, & erant in ſuperficie inflammati, dolentes.

Decimo ſeptimo die tumor in parte colli ſiniſtra erat multo minor, mamma utraque mollis, mobilis, reliqui plurimi ſcirrhi in ſuppurationem abire cœperunt.

Ægra ſumſit ſex pilulas mane & totidem veſperi, quarum quælibet habuit grana quatuor.

Vigeſimo quarto die quidam ſcirrhi jamerant in pus ſoluti, cutis tamen arte non ſcindebatur, quoniam rupturæ erat proxima.

Colli tumor & mammæ erant multo minores.

Sequentibus

Sequentibus diebus, quidam tumores rupti ſunt, & fuderunt pus bonum, copioſum; nihilominus emplaſtrum de cicuta & cataplaſma ſedulo applicata ſunt.

Trigeſimo ſexto die in aliquibus locis omnis tumor abfuit, & quibuſdam in partibus cutis rupta jam iterum cœpit coaleſcere, colli & mammarum ſcirrhoſi tumores $\frac{2}{3}$ erant diminuti.

Dedi dein quater per diem pilulas quinque, granorum quatuor, nec amplius auxi doſin.

Et hac ratione uſu emplaſtri, & cataplaſmatis de cicuta, & uſu extracti cicutæ ſpatio trium fere menſium hæc fœmina integre curata fuit. Collum & mammæ redierunt ad ſtatum naturalem, & fœmina, antehac turpis & difformis, ſat formoſa facta eſt.

Menſes debito tempore & ſufficienti copia ſemper fluxerunt, & iis fluentibus medicamenta cum euphoria continuata ſunt.

Bis toto curationis tempore datum eſt purgans antiphlogiſticum, quoniam alvus erat ſegnis.

Uſu extracti cicutæ nullæ prorſus in corpore turbationes obſervatæ ſunt, ægra ſemper appetiit, robuſta fuit, nec de ullo dolore conquerebatur.

Lætabar multum, dum vidi morbum adeo rebellem & pertinacem ſola cicuta facillime eſſe curatum.

Et quum toto curationis tempore hæc ægra honeſte & pie ſe geſſit, promiſitque talis vitæ perpetuam continuationem, feci, ut adhuc in

nosocomio sui criminis absolveretur, & donaretur libertate.

CASUS SECUNDUS.

FOemina, 36. annorum, ad nostrum nosocomium suscipitur propter mammæ sinistræ tumorem ingentem, & duritiem valde dolentem.

Dum mammam bene consideravi, inveni eam capite infantis multo majorem, duram, immobilem, in tubera livida, submollia, & admodum dolentia elevatam; venæ erant varicosæ, & brachium sinistrum tumuit, & præ dolore non potuit moveri.

Externe tunc mollissima linteamina applicui, ut omnis affrictus evitaretur; interno pro remedio dedi extracti cicutæ mane & vesperi grana duodecim præter infusum hederæ terrestris.

Quarto die, quo hæc ægra his remediis utebatur, mamma tota fuit mollior, ast tubera erant majora, & ichorem sudarunt. Dolores præterea fuerunt magni, & noctes debebant opio pacari.

Septimo die eadem erant symptomata, dedi tunc mane & vesperi extracti cicutæ grana octodecim.

Nono die tria mammæ tubera rupta sunt, & exiit materies subfusca, copiosa, fœtens, & mammæ moles concidit. & dolores remiserunt.

Undecimo die copiosus ichor fœtidus effluxit,

it, dolores autem erant mites, color mammæ rutilus, nullus aderat livor.

Dedi mane & veſperi ſcrupulum unum extracti cicutæ.

Decimo quarto die ulcera dederunt copioſiſſimum ichorem; mammæ moles fuit minor, ægræ autem vires multum diminutæ ſunt, ſubinde advertebatur horror per totum corpus, & ſubſequebatur pulſus celerior, ſitis & calor.

Diminui igitur doſin extracti, & tantum grana decem mane & totidem veſperi exhibui; verum dedi præterea corticis Peruviani ſelecti drachmam unam omni trihorio diei.

Decimo ſexto die horrores erant minus frequentes; ichoris loco prodiit pus, vires autem manſerunt adhuc debiles, & ægra ſitivit. Iiſdem remediis adhucdum continuavi.

Vigeſimo primo die nullus amplius horror advertebatur, vires auctæ ſunt, & rediit appetitus, pus ex mamma profluens erat bonum, mammæ color fuit fere naturalis. Tumor autem ſuperſtes erat adhuc valde durus, nequaquam vero dolens.

Eadem ratione adhuc per ſex dies continuavi, verum omnia manſerunt in eodem ſtatu.

Unde vigeſimo ſeptimo die dedi iterum mane & veſperi grana octodecim extracti cicutæ, & bis per diem drachmam unam corticis Peruviani, externe autem tunc applicui cataplaſma ex lacte & cicuta paratum, & mammæ cavitates linteis carptis, infuſo cicutæ madidis, repletæ ſunt.

Trigeſimo ſexto die vires erant bonæ, color mammæ naturalis, in ulcere pus bonum, appetitus magnus, ſomnus tranquillus. Abſtinui a cortice Peruviano, & ſola cicuta iterum uſus ſui. Dedi mane & veſperi ſcrupulum unum extracti cum aliquot unciis infuſi flor. ſamb. fol. veron. heder. terreſt.

Quinquageſimo die moles mammæ fuit multo minor, pus bonum, dolor autem erat ſubinde adeo acutus, ut noctes, dato licet opio, inquietæ fuerint.

Verum obſervavi poſt magnos tales dolores copioſiſſimum ſerum ex ulcere fluxiſſe, & tumoris molem eſſe imminutam.

Dedi tunc drachmam extracti cicutæ per diem, externis fomentis ex cicuta ſedulo continuavi.

Sexageſimo quarto die mammæ ulcus copioſiſſimum ſerum fudit, labia autem, quæ hucuſque erant valde rebellia, craſſa, calloſa, reflexa, cœperunt emolliri, fundi, & partim pure conſumi, vires manſerunt bonæ.

Auxi extracti doſin, & exhibui quotidie grana octoginta.

Mammæ ulcus copioſiſſimo ſero ſemper ſtillavit, pus autem bonum tunc viſum non eſt; verum neque fœtor obſervabatur.

Septuageſimo die ægra ſiccitatem pectoris & tuſſiculam inanem conquerebatur, mammæ autem & labiorum moles multo minor fuit, dolores per vices erant admodum vehementes, & vires iterum decreſcebant, & aderat ingens fœtor.

De-

Denuo igitur ad corticem Peruvianum confugi, & dedi quotidie unciam dimidiam corticis, & drachmam dimidiam extracti cicutæ.

Præterea jussi, ægra biberet copiosum serum lactis aut decoctum saturatum radicis althææ & glycyrrhizæ.

Labia texi emplastro de cicuta, ulcus autem implevi infuso leni cicutæ, cujus libræ uni addebant drachmæ duæ aceti lithargyrii.

Vires sensim iterum auctæ sunt, tussicula desiit, nimius ichoris fluxus minuebatur, & pus in ulcere bonum comparuit, dolores autem subinde erant vehementes, & somnus debebat opio conciliari.

Octogesimo quarto die ægra sat bene se habuit, labia ulceris erant minora, mobilia, doloris expertia, ulcus mammæ mundum, durities minor, dolores exigui, vires sufficientes, appetitus bonus.

Dedi tunc scrupulos duos extracti cicutæ per diem & drachmas duas corticis Peruviani præter copiosum serum lactis, & decoctum emolliens; externa remedia non sunt mutata.

Nonagesimo die mammæ moles fuit multo minor, labia læte rubebant, & erant flaccida, ulcus dedit pus bonum.

A cortice Peruviano tunc abstinui, & dedi drachmam integram extracti cicutæ.

Centesimo die omnia iterum erant meliora, pus bonum, vires sufficientes, noctes tranquillæ.

Dedi dein scrupulos quatuor extracti cicutæ, & reliqua omnia sedulo continuata sunt.

Centesimo decimo quarto die labia erant

sordida

ſordida, copioſum ſerum ex ulcere fluxit; verum mammæ moles fuit minor, dolores pauci, vires bonæ.

Dedi drachmam unam & dimidiam extracti cicutæ per diem, toti autem ulceri & labiis impoſui cataplaſma ex cicuta paratum.

Intra quatuor dies ex labiis magna fruſta ceciderunt, ulcus dedit copioſiſſimum ichorem, unde mammæ & labiorum tumor citiſſime diminutus fuit.

Verum ægræ vires proſternebantur, & nova iterum febricula orta eſt, & ſæpius advertebantur horripilationes.

Hinc dedi iterum corticis Peruviani unciam dimidiam per diem, & ſcrupulum unum extracti cicutæ; labiis impoſui emplaſtrum de cicuta, & ulcera replevi linteis carptis infuſo leni cicutæ & aceto lythargyrii madidis. Præterea ſerum lactis copioſum, & decoctum radicis althææ & glycyrrhizæ datum eſt.

Centeſimo trigeſimo die paucum ex ulcere ſerum prodiit, pus autem bonum aderat & copioſum, labia erant parva, rutila, indolentia, vires meliores.

Eadem tamen corticis doſi continuavi, cicutæ autem extracti drachmam dimidiam exhibui, remedia externa adhuc eadem adhibebantur.

Centeſimo trigeſimo ſexto die omnia erant meliora, vires bonæ, noctes tranquillæ.

Corticis Peruviani doſin tunc diminui, & dedi drachmas duas, extracti autem cicutæ dedi drachmam unam cum copioſo ſero lactis, externa remedia continuata ſunt.

Cen-

Centesimo quadragesimo secundo die ægra bene habuit, labia fundebantur, & mera spongiosa substantia videbatur superesse.

Reliqui tunc corticem Peruvianum, & solo extracto cicutæ, & copioso sero lactis usus sum, externe eadem remedia applicui.

Centesimo quinquagesimo die omnia iterum erant meliora, minora, pus in ulcere bonum, vires bonæ; dedi scrupulos quatuor per diem de extracto cicutæ, & externe cataplasma ex sola cicuta applicui.

Centesimo sexagesimo die labia fuerunt exigua, fere cuti æqualia, durities fere omnis evanuit, vires constabant, dolores vix observabantur.

Dedi drachmam unam & dimidiam extracti quotidie, & cataplasma ex cicuta sedulo apposui per diem, noctu autem emplastrum de cicuta.

Centesimo septuagesimo die ulcus erat planum, omnis enim tumor, omnis durities abiit, labia erant penitus consumta.

Per triduum adhuc applicui cataplasma ex cicuta, & eandem extracti dosin continuavi.

Dein vero, quum omne durum esset consumtum, & quoniam copiosum serum ex ulcere, quamvis puro, fluxit, externe tantum applicui lintea carpta lenissimo infuso cicutæ madida, interne autem dedi ter de die drachmam dimidiam corticis Peruviani, & mane ac vesperi grana sex extracti cicutæ, jussi præterea, ut copiosum serum lactis ægra biberet.

Glan-

Glandulæ ſubaxillares, quæ etiam erant ſcirrhoſæ, eodem fere tempore evanuerunt, tria tantum ſupererant tubercula, piſo fere æqualia.

Brachium, quod prius præ dolore moveri non poterat, jam erat ſatis mobile, & vires bonæ.

Sexto die cœpit ex margine ulceris cuticula alba prodire, quæ ſeſe ſenſim verſus centrum extenditt, promiſitque ulceris conſolidationem.

Decimo quarto die uſu eorundem tum externorum quam internorum remediorum, ulcus tenui cuticula jam fere clauſum erat; verum hæc cuticula hinc inde iterum rumpebatur, & exſtillavit ſerum acre.

Dedi igitur purgans ex rhei drachma dimidia, ex ſcammonii granis octo, & ex quindecim granis ſalis polychreſti.

Alvus inde ſexies copioſe mota eſt, & ægra bene habuit.

Altero a purgatione die eandem iterum doſin corticis Peruviani, & extracti cicutæ exhibui; & externe adhuc leniſſimum cicutæ infuſum applicui.

Nata eſt firmior cuticula, quæ tamen hinc inde adhuc erodebatur a materie acri tranſudante.

Hinc poſt octiduum idem purgans ægræ iterum datum fuit.

Dein vero corticem Peruvianum & cicutæ extractum in eadem doſi continuavi, & externe applicui unguentum nutritum.

Spatio viginti dierum firma nata eſt cicatrix & mammæ nullum ſupererat veſtigium, atque

atque omnes, qui hanc fœminam viderunt, credebant mammam fuiſſe reſectam.

Abſtinui dein ab omni medicamento, & fœminam per 14. dies in noſocomio retinui, ut viderem, an denuo malum reverteretur.

Verum ægra optime movit brachium, & ulcus manſit firmiſſime clauſum.

Dedi dein adhuc idem purgans, & poſt tres dies ſaniſſimam dimiſi.

Dum mihi egit gratias, rogavit ſimul, ut darem licentiam me adeundi, dum quid in mamma adverteret; conceſſi hoc facillime, verum jam ſex menſes præterlapſi ſunt, & fœmina non rediit.

Dominus *Haffner*, egregius mei noſocomii Chirurgus, ſumma cum ſedulitate, attentione, & experientia huic fœminæ ſuccurrit, & remediis externis ſecundum rationem, & ſymptomata optime applicatis, plurimum ad curationem contulit.

CASUS TERTIUS.

HOMO, 27. annorum, a longo tempore fœdum cancroſum ulcus in regione lumbali ſiniſtra habuit, hoc ulcus repſit continuo in latum & profundum, & jam cœpit lumborum vertebras arrodere. Præterea fungi cancroſi undequaque propullularunt.

Poſtquam diverſi & optimi chirurgi remedia maxime convenientia incaſſum tentaſſent, æger noſtrum noſocomium acceſſit.

Doc-

Doctiſſimus Chirurgus *Haffner* remediis primo lenioribus, dein cauſticis, tandem ferro & igne conabatur fungoſum cancrum conſumere, ulcus depurare, & claudere.

Ego remedia, ſanguinis maſſam depurantia, quæ maxime conducerent, præſcripſi.

Subinde per unum alterumve diem quidquam nobis videbamur proficere; verum mox prius malum rediit, & quandoque fuit deterius.

Unde omnia fruſtra tentari vidimus.

Cortex Peruvianus, qui alias mira præſtitit in ulceribus putridis, magna doſi & longo tempore datus, nil effecit.

Quapropter cataplaſma ex cicuta externe appoſuit Dominus *Haffner*, & ego juſſi, æger aſſumeret mane & veſperi grana novem extracti cicutæ, & copioſum decoctum hordei, vel ſerum lactis biberet.

Æger antehac erat macilentus, debilis, & cachecticus, & circa veſperas habuit horrorem, febrem, & dein ſudorem copioſum, defatigantem.

Verum nunc intra aliquos dies cœpit appetere, quiete dormire, & in ulcere pus bonum comparuit.

Octavo die juſſi drachmam dimidiam extracti cicutæ aſſumeret, externe cataplaſma ſedulo renovatum eſt.

Duodecimo die ulcus erat purum, fungi cancroſi mobiles, flaccidi, nullo modo dolentes, circa vertebras quædam oſſium fragmenta ſeparabantur.

Decimo

Decimo ſeptimo die nulla amplius ad veſperas horripilatio obſervabatur, æger bene dormivit, nec ſudavit, & vires quotidie auctæ ſunt, in ulcere erat pus laudabile, e fungis circa ulceris margines copioſum ſerum fluxit.

Vigeſimo die ex vertebris arroſis plurima granula oſſea ſeparata ſunt; hinc inde in ulcere incipiebat formari cicatrix, quoniam autem fungi erant flaccidi, nullo modo dolentes, & quoniam nimis lente conſumebantur, & hac ratione ulceris conſolidationem impediverunt, Dominus *Haffner* eos cultro reſcidit.

Æger nullum inde dolorem ſentiebat; medicamenta interna externaque continuata ſunt.

Vigeſimo quinto die undequaque ex ulceris margine naſcebatur cuticula, & hac ratione ulcus in ſanationem vergebat, color aderat læte ruber, pus bonum, paucum.

Vires ægri erant bonæ, appetitus bonus, noctes tranquillæ, alvus liberrima.

Externa internaque remedia continuata ſunt.

Trigeſimo die ulcus jam fere totum erat clauſum, nec ulli amplius fungi creſcebant, æger optime habuit.

Quadrageſimo die ulcus firmam habuit cicatricem, & æger ſanus videbatur.

Nihilominus adhuc per quatuordecim dies mane & veſperi dedi grana ſex extracti cicutæ, & multum ſerum lactis, ut hac

hac ratione omne acre & cancroſum ex ſanguine ſeparаretur.

Poſtea dedi purgans, & hominem ſanum dimiſi.

CASUS QUARTUS.

FOemina, 36. annorum, ulcus fœdum in tibia dextra a pluribus annis habuit, adhibita remedia interna externaque ulcus quidem ſubinde fere ſanarunt; dum autem proximum erat conſolidationi, ſubito iterum ruptum eſt; copioſus & acerrimus ichor effluxit, & crevit caro fungoſa.

Balnea diverſiſſima mineralia prodeſſe quandoque videbantur; verum mox iterum prius malum rediit.

In noſtro noſocomio diverſa tentavimus, quæ acre ſanguinis corrigerent, externe carnes fungoſas conſumerent, & dein ulcus conſolidarent.

Verum nullum habebamus ſucceſſum.

Nam licet ulcus uno alterove die integre clauſum eſſet, nulla tamen firma cicatrix inducebatur, unde brevi iterum ortus eſt pruritus, & tranſudavit ichor, propullularunt carnes fungoſæ & ulcus in pejus ivit.

Adhibebatur igitur ſolum infuſum cicutæ pro fomento externo, & noctu ulcus emplaſtro de cicuta tegebatur, interne præter ſerum lactis datum eſt nihil.

Contigit tunc, ut carnes fungoſæ ſponte ſepa-

ſeparatæ fuerint, dein ulcus intra viginti octo dies firmiſſima cicatrice obductum fuit, & pes poterat optime moveri.

Datum tunc eſt purgans, & relinquebatur fœmina adhuc per octiduum in noſocomio abſque omni medicamento; cum dein ulcus optime clauſum videretur, ex noſocomio dimiſſa fuit.

CASUS QUINTUS.

VIR, 62. annorum, annoſum & fœdum ulcus habuit in regione abdominis dextra, quod erat unam ſpithamam longum, & ſeptem pollices latum, profundumque adeo, ut fere in cavum abdominis penetrarit.

Ad thoracem ſiniſtrum fere æque magnum ulcus fuit, quod copioſum, fœtens, & acre ſerum fudit, & coſtas arroſit.

Dato purgante Dominus *Haffner* fomentum ex cicuta applicuit in utroque ulcere.

Quoniam æger ſimul tuſſi laboravit, datum ei eſt decoctum ex radice & foliis althææ, cui addebatur oxymel ſimplex, & ſtibium diaphoreticum non ablutum.

Intra paucos dies utrumque ulcus longe purius fuit, & bonum pus comparuit, & æger, antea debilis, videbatur recuperare vires.

Circa decimum diem ex coſtis carioſis multa fragmenta ſeparabantur, & ex ulceris margine cœpit naſci cuticula alba.

Ulcus abdominis fuit minus profundum, & dedit bonum pus.

Decimo quarto die præbui iterum purgans; dein cum eodem decocto althææ continuavi.

Decimo ſeptimo die utrumque ulcus longe purius, & minus latum fuit, ex coſtis ſemper quædam fragmenta ſeparata ſunt.

Trigeſimo ſecundo die ulcus thoracis erat clauſum, & tuſſis fere omnis ceſſavit; ulcus abdominis vero erat adhuc ſatis magnum.

Id tamen quoque circa quinquageſimum diem ſolo uſu externo cicutæ ſanatum eſt.

Dabatur dein adhuc purgans, & bonus ſenex ſanus ex noſocomio dimittebatur.

Narravit tunc, quod per decem circiter annos hæc ulcera habuerit, quod fere omnes ſuos reditus in ſanationem conſumſerit, quod tentata innumera remedia prorſus nil juverint, & quod ſub finem, omnibus fere viribus exhauſtus, ut ultimos finiret dies, eſſet ad noſocomium tranſlatus.

CASUS SEXTUS.

FOemina, 28. annorum, quatuor annis mammam ſiniſtram geſſit magnam, lapidis inſtar duram.

Circa aëris & tempeſtatis mutationes vehementes in hac parte dolores ſenſit, quum autem hi dolores ſemper ſponte ceſſarunt, & quum color mammæ manſit naturalis, nec tumor motum brachii impedivit, nullum applicuit remedium, neque ulli homini hanc mammam oſtendit.

Deni-

Denique ſub finem menſis Februarii 1760. morbo acuto afficiebatur, unde ad noſtrum noſocomium tranſlata eſt.

Intra viginti ſex dies ex hoc morbo ſat gravi cœpit convaleſcere.

Dum vero e lecto ſurrexit, & ambulavit, ſenſit dolorem continuum, rodentem, lancinantem in mamma dextra; cum tamen hicce dolor non erat adeo vehemens, cum per plures dies celavit.

Dein vero præ nimia doloris vehementia non potuit dormire, & amiſit appetitum ac vires; monſtravit propterea mammam Domino *Haffner*, & is me hac de re monuit.

Invenimus mammam duriſſimam, purpuream, nigris & lividis ſtriis variegatam, intumuit ſimul brachium ejuſdem lateris; dolores erant enormes, rodentes, lancinantes, venæ erant nigræ, varicoſæ.

Pulſus celer, parvus; cor continuo palpitavit.

Externe illico applicuimus fomentum ex cicuta, pro interno autem remedio dedi emulſum leniter nitroſum, opiatum.

Eadem nocte mitigabatur dolor & ſequebatur ſomnus ſat tranquillus trium horarum.

Poſt ſomnum erant dolores iterum ingentes, & ex uſu fomenti nil adhuc huc in mamma mutatum fuit.

Ut alvus ſolveretur injectum eſt enema, & dein continuabatur emulſum paregoricum, nitroſum.

Nox inſequens fuit longe tranquillior, &

dolores in mamma videbantur admodum mites, neque tamen color, neque durities, neque tumor mutatus fuit.

Tertio die quonium pulſus ſat bonus deprehenſus eſt, dabantur mane & veſperi grana octo extracti cicutæ, ſuperbibendo aliquot uncias decocti althææ.

Sera autem veſpera, ut nox eſſet tranquilla, datum eſt remedium paregoricum.

Nox tota erat quieta, & ægra ſomno multum reficiebatur.

Mane dolores fuerunt exigui, mamma erat mollior, & melius tulit rudiorem adtactum.

Brachium autem præ dolore & tumore nequaquam poterat moveri.

Duodecimo die jam nullæ amplius ſtriæ nigræ, aut lividæ aderant; venæ varicoſæ erant vix non in ſtatum naturalem contractæ, dolores fuerunt pauci, & tumor brachii quoque diminutus eſt.

Data tunc ſunt grana decem extracti cicutæ mane & veſperi, fomentum ex cicuta ſedulo applicatum eſt, veſpertinum autem paregoricum omittebatur, quoniam ægra, a doloribus minus vexata, jam ſponte cœpit dormire.

Vigeſimo die color mammæ fuit fere naturalis; verum durities erat ingens, neque mamma erat mobilis, accreta videbatur; brachii tumor fuit multum imminutus, & ægra potuit digitos & manum citra dolores movere.

Dedi tunc extracti cicutæ grana triginta duo per diem, & fomentum ſedulo continuatum

tum eſt, noctu tegebatur mamma emplaſtro de cicuta.

Vigeſimo tertio die mamma iterum rubuit, aderant ingentes dolores, qui ab eo tempore ſeſe inſinuabant, quo appoſitum eſt noctu emplaſtrum de cicuta.

Removi igitur emplaſtrum, & ſolo iterum fomento & cicutæ extracto uſus ſum: veſperi dedi paregoricum, ut nox eſſet quieta.

Trigeſimo die mamma iterum habuit colorem naturalem, dolores fuerunt exigui.

Dedi per diem quadraginta grana extracti cicutæ, & fomentum continuatum eſt.

Quadrageſimo die brachium totum detumuit, & ſat bene poterat moveri; mamma fuit minor, mollior, & mobilior.

Quinquageſimo die omnia iterum in mamma erant meliora; verum fœmina a cibis abhorruit, & oris amarorem conquerebatur, & crura pauliſper intumuerunt; conceſſi propterea, ut ab extracto cicutæ per aliquot dies abſtineret, juſſique, ut infuſum florum ſambuci copioſum biberet, fomentum autem ex cicuta continuatum eſt.

Quinquageſimo quarto die dedi purgans ex rheo, pauco ſcammonio, & ſale polychreſto.

Alvus inde quater mota eſt, & altero die viguit appetitus, & crurum tumor fere omnis diſparuit; mamma fuit mobilis, nec doluit ab adtactu, per vices tantum advertebantur lancinantes & vagæ punctiones.

Fumo leniter aromatico feci dein crura fricari;

cari; ad mammam vero fomentum ex cicuta ſedulo appoſitum eſt.

Sexageſimo die, quoniam ægra optime habuit, & crura erant naturalia, & appetitus bonus, dedi iterum extracti cicutæ mane & veſperi grana ſex, & copioſum infuſum florum ſambuci.

Sexageſimo ſexto die mamma in multa minora tubercula diviſa videbatur, nec ullus aderat dolor.

Dedi tunc mane & veſperi grana decem extracti cicutæ, fomentum ſedulo continuatum eſt.

Octogeſimo die mammæ moles fuit admodum exigua, brachium potuit citra omnem dolorem moveri, ægra ſufficientes vires & bonum appetitum habuit, noctu quiete dormivit.

Nonageſimo primo die pauca adhuc in mamma durities ſupererat, quæ in omnem partem poterat volvi; ægra autem ob continuam fomenti applicationem jam erat impatiens, neque ingratum odorem amplius poterat ferre, hinc illud removi, & ejus loco emplaſtrum de cicuta applicui, dedique mane & veſperi grana quindecim extracti cicutæ.

Emplaſtrum jam nullos dolores excitavit; omnia quotidie in melius mutata ſunt, & centeſimo vigeſimo quinto die mamma erat flaccida, pendula, nec minima tangebatur durities.

Diſceſſit tunc hæc ægra ex noſocomio; juſſi autem, ut aliquamdiu adhuc pilulis de cicuta

cicuta in parva dosi uteretur, ut hac ratione malum tam facile non rediret.

CASUS SEPTIMUS.

VIrgo, 21. annorum, cancrum apertum in mamma sinistra habuit, præterea tussivit frequenter, & conquerebator in thorace sinistro continuum ardorem & dolorem erodentem.

Tota sanguinis massa erat corrupta, & ægra simul scabie laboravit, & erat penitus emaciata, & vespertino tempore quotidie sensit horrorem, & dein calorem, tandem sudorem fœtidum.

Ulcus copioso ichore fœtente manavit.

Pessimis his in circumstantiis tentavi cicutam, & statim dedi mane & vesperi octo grana extracti cicutæ, externe fomentum ex eadem cicuta applicui, præterea autem debebat ægra copiosum serem lectis aut lac purum, dupla aquæ copia dilutum, bibere.

Spatio duodecim dierum ægra melius habuit, minus tussivit, exacerbationes vespertinæ & sudores nocturni fere cessarunt, vires auctæ sunt, in ulcere cancroso tenue pus comparuit, fluxus ichorosus imminutus est, nec advertebatur fœtor.

Verum mansit in thorace ardor & dolor erodens.

Dedi tunc quater per diem grana octo extracti cicutæ, & reliquis remediis continuavi.

Trigesimo die mammæ moles fuit multo minor, vires satis bonæ, ulcus purum, appetitus

titus magnus, ſomnus autem, ob continuum ardorem ſub mamma, erat ſine opio turbatus, anxius.

Scabies incipiebat exſiccari, & ægra potuit extra lectum eſſe.

Exhibui ſcrupulos duos extracti per diem.

Quadrageſimo ſexto die ægra ſat bene habuit, mammæ moles fuit multo minor, & ulcus cœpit diminui.

Remanſit autem ardor & dolor erodens in thorace ſiniſtro, quamvis is per vices admodum exiguus fuerit.

Sexageſimo die mammæ durities fere tota evanuit, & ulcus fuit multo minus, purum.

Dedi tunc drachmam unam extracti cicutæ per diem, & reliqua continuata ſunt.

Octogeſimo die omnis durities diſparuit, & ulcus erat fere integre clauſum.

Ardor autem & dolor erodens in thorace ſiniſtro per vices erant admodum ſævi, & propterea noctes quandoque turbatæ ſunt.

Vires erant utcunque bonæ; ſcabies integre diſparuit, faciei color fuit fere naturalis; verum ægra manſit macilenta.

Octogeſimo quarto die ſanatum erat ulcus, ægra extra lectum ambulavit, appetiit, & quandoque ſine opio placidiſſime dormivit.

Comparuit tunc fluxus menſtruus, qui jam per quinque menſes ſiluit; lætabatur propterea hæc ægra, & ſperavit non abſque ratione, ardorem & dolorem erodentem in thorace ſiniſtro nunc ceſſaturum, quoniam is incepit, dum ſanguis menſtruus retinebatur.

Fluxus

Fluxus per binos dies continuavit; tertio autem die ſiſtebatur, & tunc ardor & dolor erodens in thorace ſiniſtro illico auctus eſt, & ægra iterum pejus habuit.

Quarto die ad inferiorem mammæ marginem ortum eſt tuberculum purpureum, & valde dolens.

Dominus *Haffner*, ut dolores mitigaret, adplicuit cataplaſma emollientiſſimum.

Quoniam autem ægra magnam habuit ſitim, & validam febrim, & pulſum durum, vena ipſi ſecta eſt, & data ſunt decocta reſolventia, antiphlogiſtica.

Paucum inde levamen ſequebatur.

Sexto die ruptum eſt tuberculum & effluxit copioſus & acerrimus ichor.

Stylo tunc inducto in aperturam invenit chirurgus ſinum, qui ſub muſculo pectorali repſit fere uſque ad ſuperiorem mammæ marginem, ibique advertebatur coſta arroſa; hinc, quum vires adhuc ſatis bonæ eſſent, ſinum totum parteſque omnes ſuperjacentes chirurgus perſcidit, ut videret, quouſque coſta eſſet corrupta.

Facta hac ſectione ægra breve animi deliquium paſſa eſt, unde vulnus ligabatur, & omnia in diem poſterum relinquebantur.

Veſperi aderat ingens febris, & magnus dolor; ideo remedia antiphlogiſtica & emulſa paregorica ægræ data ſunt, & nox fiebat ſatis quieta.

Altero a ſectione die Dominus *Haffner* aperto iterum vulnere invenit plures coſtas ar-

roſas,

rosas, & aperturam aliam, quæ in pectoris cavum penetravit, & per quam tussiendo ichor fœtidus expellebatur.

Injectum tunc est in cavum pectoris decoctum hordei cum pauco melle rosaceo, ut ulcus mundaretur, & ut separatio impuri a sano fieret.

Emulsis nitrosis, paregoricis continuatum fuit, & ægra sat bene se habuit.

Circa vesperas autem quotidie orta est febricula, & noctu sequebatur sudor.

Quinto die quoniam apertura in cavum pectoris admodum parva erat, Dominus *Haffner* eam dilatavit, ut illud, quod in cavo continebatur, posset facilius effluere, & elui.

Octavo die quædam fragmenta ossea post injectionem ex vulnere prodierunt, unde certum erat costas interius esse quoque cariosas.

Multum igitur corticem Peruvianum ægræ dedi, præter decoctum lignorum, & lac vaccinum.

Tentavimus tunc injectiones magis detergentes, balsamicas.

Verum has ægra non tulit, orta est febris major, & multus dolor, atque materies ex ulnere prodiens valde fœtuit.

Hinc ab his abstinebatur, & solum decoctum hordei cun melle iterum injectum fuit.

Separabantur subinde quædam ossea fragmenta, quæ post magnam tussim per aperturam cum multo fœtido ichore propellebantur.

Nihilominus ardor & dolor erodens nequaquam fiebant mitiores; imo in anteriore thorace

race ſeſe magis extenderunt, & fœmina, licet magna corticis Peruviani doſi quotidie uteretur, debilis fuit, & febris veſpertina aucta eſt.

Poſt longum igitur uſum, dum vidimus hæc remedia parum juvare, concluſimus ego & Dominus *Haffner* in cavum pectoris injicere infuſum cicutæ, & cortici Peruviano jungere cicutæ extractum.

Altero die jam materies ex cavo pectoris prodiens non amplius adeo fœtuit, & dolor ardorque pauliſper imminuti ſunt.

Poſt paucos dies videbantur vires augeri, & appetitus; & ægra noctu ſat tranquille dormivit.

Dabatur quotidie uncia dimidia corticis Peruviani, & extracti cicutæ ſcrupulus unus præter copioſum ſerum lactis.

Lene ab initio fiebat infuſum cicutæ pro injectione, quoniam autem vidimus id nec pulmones irritare, nec augere anxietates, & bonum præſtare effectum, id ſaturatum dein adhibuimus.

Spatio quatuordecim dierum multa fragmenta oſſea cum materie tenui, purulenta, ex cavo pectoris prodierunt, ægra multo melius ſe habuit, potuit extra lectum eſſe, & fere ſemper abſque opio quiete dormivit.

Attamen ſenſim ab adeo magna corticis doſi abhorruit, unde drachmam dimidiam dedi quotidie extracti cicutæ, & tantum drachmas duas corticis Peruviani.

His remediis, & copioſiſſimo ſero lactis, & injectione, quæ bis quotidie fiebat cum ſaturato cicutæ infuſo, hanc ægram per binos & dimidium

dimidium menſes conſervavimus, & ja m liquam curationis ſpem in ſinu fovebamus.

Contigit autem tunc, ut ægra in pleuritidem peſſimam & fere lethalem incideret.

Nihilominus tamen Eruditiſſimus Dom. *Collin*, qui tunc noſocomii curam geſſit, debitis venæ ſectionibus, applicatis cataplaſmatibus & præſcriptis optimis remediis, effecit, ut dolor punctorius ceſſarit, & morbus ſputis fuerit optime judicatus.

Et ægra poſt hunc morbum iterum vires mediocres recuperavit, materies tamen ex cavo pectoris prodiens multum fœtuit, & ichoroſa fuit.

Nequaquam tunc cortex Peruvianus, neque cicutæ extractum, neque ejuſdem infuſum profuit; peſſima febris veſpertina iterum ſupervenit & ſudor nocturnus miſeram ægram ita defatigavit, ut, intra ſeptem ſeptimanas, tota extenuata obierit.

Sectione anatomica invenimus pleuram in cavo pectoris ſiniſtro fere conſumtam, & coſtas plurimas in tenues lamellas corroſas.

Pulmo ejuſdem lateris hinc inde quoque erat exeſus.

Certo! ſi hoc ulcus externa in pectoris ſuperficie fuiſſet, ubi manus chirurgica potuiſſet accedere, aptiſque fomentis mali progreſſum impedire, & ſeparationem carioſi adjuvare, hæc ægra & a peſſimo cancro, & ab ulcere fœdiſſimo, fuiſſet optime curata.

In homine, 23. annorum, ex empyemate in cavo ſiniſtro pectoris jam morituro, me ſuadente,

ſuadente, Dominus *Haffner* lato vulnere puri exitum pandit, educitque puris tenuis, fœtidi, libras quinque & dimidiam.

Anceps erat & audax conſilium, verum, quoniam æger jam fere ſuffocatus morti fuit proximus, licuit tale quid tentare, quoniam ſæpius vidimus audaci operatione nos hominum dies longiores & minus acerbos reddidiſſe.

Educto pure æger peſſime habuit, extrema fiebant frigida, evanuit pulſus, facies erat tota collapſa & ſudore gelido, craſſo, madida.

Doluimus ſiniſtrum operationis eventum, nil tamen neglexìmus, quod adhuc ægro profuturum videbatur.

Spiritu cornu cervi nares, tempora, frontemque bene perfricuimus; dedimus deglutiendam unciam unam vini Auſtriaci & guttas ſex ſpiritus cornu cervi; videbatur tunc anima redire, & deprehenſus eſt ad carpum pulſus tremulus.

Æger cœpit oculos aperire & anhelare.

Dedimus dein juſculi carnium aliquot uncias, & ægrum ad quietem diſpoſuimus.

Verum manſit is anxius, & poſt horæ quadrantem æruginoſa vomuit, & tunc denuo eum moriturum credebamus.

Sopito autem per remedium paregoricum vomitu, lenis ſomnus ſequebatur.

Qui, quamvis nec diu duraverit, nec fuerit tranquillus, ægrum tamen aliquantulum refecit.

Altero die æger cœpit loqui, & oblata patienter aſſumſit.

Domi-

Dominus *Haffner* cavum pectoris decocto hordei & melle rofaceo bene eluit, ego autem præfcripfi remedia, tunc indicata.

Intra quatuor dies æger iterum tantas vires habuit, ut fe ipfum in omnem partem citra animi deliquium potuerit movere.

Dominus *Haffner* ftylo in pectus penetravit, & advertit coftas multas effe cariofas, tentavit propterea diverfas balfamicas, detergentes, & vulnerariae injectiones; nullam autem magis utilem invenit, quam eam, quæ infufo cicutæ facta fuit, hæc enim pus laudabile fecit.

Vires ægri auctæ funt, rediit appetitus.

Nocturnus fudor & vefpertina febricula aptis remediis mitigabantur, integre vero fifti non poterant.

Curationem perfectam fperare nunquam potuimus; verum erat nobis fatis, dum hominem, jam fere mortuum, operatione audaci e mortis faucibus detraximus, & dedimus ei vitam longiorem & minus moleftam.

Injectione ex faturato infufo cicutæ, & remediis balfamicis, interno ufu adhibitis, & paregoricis, & diæta lactea in feptimum menfem hunc ægrum fat commode confervavimus, tunc autem tempore verfus autumnum vergente cœpit iterum fortius tuffire, febricula vefpertina aucta eft, & intra triginta & unum dies contabuit.

Pulmo reperiebatur plurimum exefus, & coftæ cariofæ.

Mirum! quod faturatum infufum cicutæ in cavum pectoris, & ad nudum pulmonem in-

injectum, nullas turbas, nullas anxietates, &c. excitaverit.

Patet inde cicutæ virus adeo tetrum non esse.

Atque ideo hunc casum hic inserui, quoniam cum priori quid commune habet.

CASUS OCTAVUS.

HOMO, 27. annorum, a sex circiter annis gessit tuberculum ad linguæ radicem, quod per vices multo dolore afficiebatur, & deglutitionem fecit difficilem, subinde tamen nullus ibidem dolor observatus est.

Hoc tuberculum sensim accrevit in nucis avellanæ magnitudinem; fuit totum lividum, & acutissime semper doluit.

Demum ruptum est, & effluxit ichor acerrimus, fœtidus, & oriebatur ulcus fœdum, latum.

Deglutitio fuit admodum difficilis.

Quidam chirurgi & medici credebant ulcus esse venereum; hinc remediis antivenereis curam inchoabant.

Decocta plurima, varia purgantia, mercurio mista, tandem spiritum frumenti, in quo mercurius sublimatus solvebatur, æger longo tempore incasum assumsit; imo malum auctum est.

Demum salivatione miser penitus extenuatus fuit sine morbi emendatione.

Quum hæc remedia maxime heroica nil effecerunt, æger fato relinquebatur; datum ipsi est testimonium, quod curari non possit, quodque deberet in domum incurabilium suscipi.

Æger tamen undique adhuc auxilium quæſivit, & fere omnium chirurgorum portas pulſavit; verum vix non ab omnibus ſine ope eſt dimiſſus.

Demum venit ad Dominum *Haffner*, chirurgum mei noſocomii; is, re bene conſiderata, ſtatim cogitavit cicutam hoc in ægro eſſe adhibendam.

Unde hunc hominem altero die, dum ad noſocomium veni, mihi oſtendit.

Feci illico, ut ipſi lectus pararetur, eumque in noſocomio retinui.

Erat autem totus emaciatus, veſperi habebat horripilationes, dein calores; tandem ſudore copioſiſſimo maduit, & ſomnus fuit anxius, inquietus.

Ulcus fœdiſſimum fere totam linguæ radicem exeſit, ex ejus margine & fundo variæ fungoſæ excreſcentiæ propullularunt, quæ omnes erant exulceratæ, & fœdiſſimum ichorem fuderunt.

Dolor aderat continuus, ardens; & deglutitio fuit fere impoſſibilis, ulcus in profundum & latum continuo ſerpſit, æger non poterat diſtincte loqui.

Uvula, tonſillæ, & totæ fauces jam quoque afficiebantur, nam vidimus ſat profundas eroſiones, quæ acri humore ſtillare cœperunt.

Æger ſæpius tuſſivit, & ex faucibus uſque ad ventriculum magnum ac continuo prurientem ardorem conqueſtus eſt.

Ex ore prodiit fœtor deterrimus, qui nobis inſpicientibus ſæpius nauſeam & horrorem excitavit.

Status

Status ſane hujus ægri erat maxima commiſeratione dignus.

Eruditiſſimus Dominus *Collin*, medicus, qui mecum tunc noſocomium adivit hunc quoque ægrum vidit; dubitavimus certo, an in caſu adeo inveterato & deſperato cicuta quidquam poſſet præſtare.

Interim tamen præter hanc nullum nobis ſupererat remedium, quod jam non fuiſſet tentatum.

Prima erat indicatio, ut ulcus ſordidum purgaretur.

Rogavi propterea Dominum *Haffner*, ut leni manu ope ſyringæ aliquoties per diem infuſum cicutæ, melle roſarum miſtum, ad fauces & ulcus injiceret, & hac ratione ſenſim ſordes & acrimonias ablueret.

Pro medicamento dedi miſturam ſequentem:

℞ Extract. cicut. gr. x.
mucilag. gum. traga. dr. ß
Syrup. diacod.
unc. j.
aq. flor. ſamb. unc. v.

m. ſ. *Sumat æger omni bihorio cochleare unum.*

Potus ordinarius erat ſerum lactis, cibus autem juſculum cum pane, panatella, hordeum mundum, &c.

Prima nocte æger jam longe tranquillius dormivit.

Altero mane ulcus nec ita fœtuit, nec adeo ſordidum fuit.

Verum loquendi & deglutiendi difficultas æque magna manſit.

 Iiſdem

Iisdem remediis internis externisque continuatum est.

Tertio die ardor in faucibus & per totum œsophagum multum remisit, ulcus erat longe purius, nec ullus fere fœtor observabatur.

Eandem adhuc misturam præbui, extractum cicutæ solummodo auxi, & scrupulum integrum immiscui.

Sexto die jam potuit solidiora citra multum dolorem deglutire, ulcus cancrosum fuit satis purum, faucium ulcera jam incipiebant levi cicatricula obduci, & ardor per œsophagum vix amplius percipiebatur.

Iisdem remediis continuatum est.

Undecima die circa vesperas fere nullæ aderant horripilationes, nec multus calor, & nocturnus sudor vix non penitus desiit.

Ulcus cancrosum ichoris loco pus exhibuit, nec aderat multus dolor dum æger solida deglutivit, levissimus tantum fœtor advertebatur; æger longe distinctius loquebatur, vires habuit multo majores & bonum appetitum, faucium ulcera jam plurima erant clausa, & subinde tantum levis in œsophago ardor perceptus est.

Iisdem medicamentis continuatum fuit.

Decimo quinto die ulcus cancrosum optimum habuit colorem, fungosæ excrescentiæ erant multo minores, nec amplius ichorem plorarunt, & ex ulceris ambitu tenuissima & albicans nascebatur cuticula, quæ spem primam veræ curationis adtulit, & ostendit cancro serpenti limites esse positos.

Fauces erant sanatæ, absuit in œsophago omnis

omnis ardor, æger habuit bonas vires, nec pejora obſervabantur ſymptomata circa veſperas, nec ſudor nocturnus.

Exhibui tunc quotidie mane pilulas octo, granorum duorum, de extracto cicutæ, & totidem veſperi, & deſuper feci hauriri copioſum ſerum lactis, injectiones ad ulcus continuabantur.

Die vigeſimo omnia iterum erant meliora, ulcus cœpit longe minus fieri, excreſcentiæ fungoſæ plurimæ ſponte ſeparabantur, nullus aderat fœtor, nec ichor, ſed pus bonum.

Noctes fuerunt quietæ, vires auctæ ſunt, & viguit appetitus.

Die trigeſimo ulcus fuit ſat purum, plurimæ excreſcentiæ jam erant ſeparatæ, reliquæ autem, ſuperſtites, erant flaccidæ, pallidæ, nec ex adtactu dolore afficiebantur; æger vinum purum bibit abſque dolore in ulcere.

Dedi tunc per diem ſcrupulos duos extracti cicutæ, & copioſum ſerum lactis, & infuſo cicutæ ulcus ſæpius per diem ablutum eſt.

Trigeſimo quarto die famem ingentem habuit æger, & propterea oblata avidiſſime ſine debita maſticatione abligurivit.

Onerabatur inde ventriculus, & poſtero die aderant nauſea, horror, continuus vomendi conatus, præcordiorum anxietas, vertigo, labii inferioris tremulus motus, calor magnus, pulſus inæqualis robore & celeritate, reſpiratio brevis, anheloſa, facies tumida, livida.

Dolebam tunc ſummopere ſpem curationis hac ratione eſſe diminutam, & ægrum in ſummum vitæ periculum conjectum.

Maxime urgens indicatio erat, ut ventriculus ab onere ſuo liberetur; dedi igitur grana viginti pulveris radicis ypecacuanhæ, & granum unum tartari emetici.

Vix dato pulvere; ſequebatur illico vomitus materiei crudæ, incoctæ; vomitum potu copioſo aquæ tepidæ faciliorem reddidi.

Æger hac ratione ſexies vomuit cibos avide deglutitos, multumque ſerum flavum, quod acidum ſpiravit.

Poſt vomitum mala ſymptomata fere omnia evanuerunt, ſolo tenui juſculo eo die æger nutriebatur, veſperi datum eſt paregoricum.

Nox fuit tranquilla.

Mane pulſus æqualis, lentus, parvus deprehendebatur, nec æger quidquam præter debilitatem conqueſtus eſt.

Ulcus tunc iterum erat ſordidum, magis doluit, nec tamen deglutitio inde multum læſa eſt; ſolo infuſo cicutæ & melle roſarum ſæpius per diem leniſſima injectione abluebantur ſordes.

Grato julapio, diæta convenienti, pauco vino, & paregorico veſpertino vires tunc reficere conabar.

Die trigeſimo nono æger ſat bene ſe habuit, & ipſe rogavit, ut pilulæ de cicuta denuo darentur.

Dedi tunc per diem ſcrupulos duos extracti de cicuta, & copioſum ſerum lactis; ad prandium conceſſi vinum.

Res quotidie iterum in melius mutata eſt, & ulcus optimam curationis ſpem præ ſe tulit.

Quoniam

Quoniam omnia tunc ſecundum vota procedebant, non auxi amplius, doſin extracti, lenes injectiones ad ulcus, quæ ſolo infuſo cicutæ fiebant, ſedulo & ſæpius per diem repetitæ ſunt.

Quinquageſimo die paucæ adhuc aderant fungoſæ, flaccidæ, pendulæ excreſcentiæ, quæ ulceris conſolidationem retardarunt.

Has Dominus *Haffner* abſque ægri dolore reſecuit forfice. Sectione nullus prodibat ſanguis.

Injectiones diligenter peractæ ſunt, quoniam magnum levamen & egregiam opem ægro adtulerunt.

Loquela fuit liberrima, deglutitio bona, vires integræ, ſomnus optimus, appetitus magnus, alvus naturalis, urina copioſa, bene colorata.

Iiſdem ſtrenue continuatum eſt, & ſexageſimo octavo die ulcus erat cicatrice obductum.

Ab injectionibus tunc abſtinebatur, verum extractum cicutæ eadem doſi adhuc per quatuordecim dies datum eſt.

Dum autem videbamus firmiſſimam eſſe cicatricem, & hominem eſſe integre ſanum, ſenſim omne remedium ſepoſuimus, & conceſſimus, ut in aërem liberum ſe conferret, & ea ederet, quibus antea fuerat aſſuetus.

Eum tamen ſaniſſimum adhuc per quatuor ſeptimanas in noſocomio retinuimus.

Dein autem ipſe petiit, ut dimitteretur.

Dominus *Collin* toto curationis tempore

 hunc

hunc ægrum vidit, & mecum obſervavit.

Magno nobis ſæpe ſolatio fuit, dum vidimus hunc hominem ab omnibus deſertum, & pro incurabili habitum, ope cicutæ non tantum a veſpertina febre, a ſudore nocturno, a tabe & cachexia eſſe liberatum, ſed & a peſſimo cancro curatum, & optime reſtitutum.

Poſt aliquot ſeptimanas ex relatis audivi eum iniiſſe matrimonium.

CASUS NONUS.

VIR, 42. annorum, a pluribus annis habuit dolorem vagum arthriticum, noctu hicce dolor calore lecti multum augebatur.

Longo tempore diverſiſſima decocta aliaque remedia interna & externa adhibuit, nec ullum inde levamen ſentiebat.

Neque balnea ſulphurea aliaque diverſiſſimi generis, longo tempore adhibita, quidquam profuerunt.

Tandem materies vaga figebatur ad humerum dextrum, & ad coxendicem ejuſdem lateris.

Unde pedi & brachio mobilitas demebatur, minuta eſt ejus lateris ſenſibilitas, & acceſſit macies.

Varia iterum interne externeque tentata nihil juverunt, imo auxerunt dolores, & videbantur malum reddere pejus.

Neque vis electrica, per trimeſtre ſpatium applicata, in hoc homine quidquam mutavit.

Æſtate præterita, dum ruri degebam, me acceſſit, narravitque mali hiſtoriam.

Cau-

Causam & veram morbi originem ignoravit.

Quoniam ego multis in ægris vidi cicutam contra dolores rheumaticos, & arthriticos vagos & fixos, multum valuisse, credidi eam & in hoc casu statim esse adhibendam.

Dedi tunc mane & vesperi quinque pilulas, granorum duorum, & copiosum decoctum radicis bardanæ.

Post octiduum rediit, & conquerebatur majores ad humerum & coxendicem dolores, & ingratam per totum brachium & pedem formicationem.

Cæteroquin nil mutatum est.

Suasi tunc, ut mane octo pilulas de cicuta sumeret, & totidem vesperi, utque decoctum bardanæ continuaret.

Decimo quarto die dolores erant minores, verum in toto latere affecto, ut & in pede & brachio, percipiebatur sudor pruriens, fœtens, & oriebantur pustulæ albicantes, pellucidæ, acri sero plenæ.

Sensibilitas jam longe major advertebatur.

Appetitus fuit bonus, vires sat magnæ, fluxit urina copiosa, quæ prodeundo ardorem in urethra excitavit; alvus fuit naturalis.

Tunc æger per diem cœpit viginti pilulas sumere, & continuavit decoctum radicis bardanæ.

Vigesimo quarto die carnes in brachio videbantur redire, & jam quædam advertebatur mobilitas.

Reliqua erant in priori statu, pustulæ autem semper copiosiores comparuerunt, nec desiit pruritus.

Trigesimo sexto die æger per universum corpus ingratum ardorem & pruritum conquerebatur, & oriebantur ex ruptis pustulis crustæ crassæ, & vera scabies superveniebat.

Verum pes & brachium erant longe mobiliora, sat robusta, optime sensibilia.

Curavi totum corpus infuso cicutæ, quod lacte fiebat, bis quotidie lavari.

Intra paucos dies crustæ plurimæ ceciderunt, pustulæ autem hinc inde longe frequentiores comparuerunt, & pruritus augebatur.

Quinquagesimo die jam poterat moveri brachium in omnem partem, pes autem ægro videbatur adhucdum gravis, cæteroquin autem erat mobilis, flexilis, & omni in loco aderant optima sensationis signa.

Dedi tunc per diem drachmam integram extracti cicutæ, & loco decocti bardanæ exhibui serum lactis, præterea tamen infuso cicutæ, lacte facto, corpus quotidie bis lavabatur.

Spatio octidui omnis pruritus cessavit, disparuerunt pustulæ & omnes crustæ, & æger cœpit optime convalere.

Sexagesimo nono die æger potuit ambulare, & brachium in omnem partem movere, neque ex itinere unius & dimidiæ horæ multum defatigabatur.

Sensim tunc iterum cicutæ dosin minui, seri lactis vero ingentem quotidie copiam bibere ægrum jussi, corpus non amplius lavabatur.

Octogesimo die sanissimus me iterum accessit, egitque gratias.

CASUS

CASUS DECIMUS.

VIRGO, 18. annorum, ſpina ventoſa jam a ſeptem annis ad tarſum pedis dextri & ad cubitum brachii dextri laboravit; tentat aremedia, alias in ſimilibus morbis maxime laudata, nil profuerunt.

Decoctis lignorum copioſiſſimis per multos menſes uſa eſt, & eliciebatur inde copioſus ſudor, malum ſub initium videbatur levari; dein vero tuſſi ſicca vexabatur ægra, cœpitque debilitari & emaciari, & malum iterum pejus factum eſt.

Data ſunt remedia antiſcorbutica, & multum ſerum lactis, & ulcera inde fere ſanata ſunt.

Verum, dum maxima curationis ſpes erat, ortus eſt novus circa partes affectas dolor, cœpit iterum ichor acerrimus effluere, & orta ſunt denuo ulcera fœdiſſima.

Mercurius ſublimatus corroſivus in ſpiritu frumenti ſolutus, qui alias ſimilibus in morbis optimos effectus præſtat, hic nil effecit.

Dedi igitur extractum cicutæ & copioſum decoctum hordei crudi cum pauco lacte.

Exterius ad ulcera & tumores ſolum emplaſtrum Diapompholygos applicui, ut certus eſſem de effectu, quem cicuta interne data in ſimili morbo haberet.

Intra quatuor dies ulcera alias fœda & fœtida jam puriora erant, & pus bonum eſſe cœpit, & dolores multo mitiores fuerunt, & ſomnus fuit tranquillior, & appetitus major.

Sexto,

Sexto, ſeptimo, octavo, & nono die copioſum ſerum acre ex ulceribus exſtillavit.

Duodecimo die videbantur oſſei tumores multo minores, & color profunde ruber cœpit in naturalem mutari.

Decimo quinto die ex ulcere in tarſo pedis dextri tria oſſium fragmenta ſeparata ſunt.

Decimo ſeptimo die ulcus ad tarſum pedis dextri erat purum, & ex margine incipiebat naſci cuticula, quæ ſanationem promiſit, tumor oſſium affectorum circa hoc ulcus fuit multo minor.

Verum ad cubitum brachii dextri ulcus & tumor vix mutatus deprehendebatur, & aderat multus dolor, effluxit copioſum ſerum, motus tamen articulationis videbatur paulo facilior.

Applicui igitur fomentum ex cicuta, ulceri autem in tarſo impoſui emplaſtrum de cicuta.

Vigeſimo quarto die tumor circa articulationem cubitus dextri fuit multo minor; & ulcus purum, effluxitque ſerum copioſum, & mate-granuloſa ex oſſibus ſeparabatur.

Ulcus ad tarſum pedis dextri multo minus fuit, tumor fere totus concidit, & omnia brevem ſanationem promiſerunt.

Trigeſimo quarto die ex oſſe humeri circa articulationem cubitus dextri longum & magnum oſſeum fragmentum ſeceſſit.

Tumor circa articulationem multum diminutus eſt, & ægra jam facile flexit brachium, & ori cibos admovit.

Ex

Ex ulcere ad tarſum pedis dextri multum iterum ſerum fluxit, & prodierunt valde exigua oſſium fragmenta, & ægra majorem dolorem conqueſta.

Interim vires auctæ ſunt, appetitus viguit, & ægra fuit alacrior, pinguior.

Quadrageſimo octavo die ulcus in pedis tarſo erat penitus clauſum, nec ullus fere tumor amplius advertebatur, nec dolor.

Circa articulationem cubitus brachii dextri omnia erant quoque meliora.

Dedi tunc ægræ purgans, quod octo vicibus alvum copioſam, ſubflavam movit.

Altero a purgante die ægra quievit, & nil aſſumſit.

Sequentibus autem diebus iterum dedi cicutæ extractum, & copioſum ſerum lactis.

Quinquageſimo ſexto die ægra multo melius ſe habuit, brachium potuit flectere, & in omnem partem movere.

Ulcus in tarſo manſit firmiter clauſum.

Septuageſimo ſecundo die omnia, quæ alias tumebant, ad ſtatum naturalem redierunt, & ulcus circa cubitum brachii dextri erat fere conſolidatum.

Quoniam articulationis motus fuit ſatis liber, nec oſſa amplius tumuerunt, credidi tunc non amplius neceſſe eſſe, ut hæ partes undequaque fomento involverentur, ulcus tantum linteis carptis infuſo cicutæ madidis Dominus *Haffner* replevit, deligavit.

Nonageſimo die coaluit ulcus ad cubitum, nec

nec ex nata cicatrice brachii flexilitas impediebatur.

Per duodecim dies adhuc præbui hæc ægræ cicutam, & copiosum serum lactis; dein dedi purgans, & quoniam videmus hanc esse integre sanam, & ulcera esse optime sanata, dimisimus eam a nosocomio.

CASUS UNDECIMUS.

HOMO, 35. annorum, fœdissima ulcera serpentia ad tarsum utriusque pedis, & intra scapulas, a binis annis habuit.

Præterea corpus totum pustulis prurientibus, & acerrimo sero plenis, erat obsitum.

Ulcera ichorem acerrimum plorarunt continuo, partes vicinas arrosere, & omnia ad ossa usque & tendines consumserunt.

Variis usus remediis & balneis nullum fere levamen percipit, aut, si ulcera videbantur sanationi proxima, mox iterum in pessimum statum mutata sunt.

Æger inde debilitatus est, cœpit extenuari, & incidit in sudores nocturnos.

Demum me in consilium vocavit, & quum multiplici experientia edoctus fui cicutam sanguinis acrimoniam corrigere, & ulcera similia sanare, præscripsi pilulas de extracto cicutæ, & decoctum radicis bardanæ.

Spatio octo dierum pruritus per universum corpus fere omnis cessavit, & plurimæ pustulæ evanuerunt, neque ulcera adeo copiosum ichorem dederunt.

Vige-

Vigesimo die æger fuit multo robustior, sudor nocturnus non amplius advertebatur, & ex margine ulceris nascebatur alba cuticula, quæ cicatricem formaret.

Dedi tunc purgans antiphlogisticum.

Dein jussi, ut æger cicutæ extractum & decoctum bardanæ iterum continuaret.

Jam sumsit quotidie drachmam dimidiam extracti cicutæ.

Trigesimo sexto die æger sat bene valuit, & ulcera erant fere clausa.

Tendines nudi antea in ulceribus comparuerunt, nascente tamen cicatrice eorum motus non fuit impeditus.

Quadragesimo octavo die ulcera erant cicatrice tenui obducta; hæc ut firmior fieret, applicui unguentum nutritum.

Dedi iterum purgans antiphlogisticum.

Sexagesimo die ulcera videbantur firmissime consolidata, & homo erat optime sanus.

Suasi tamen, ut mediocri dosi cicutam adhuc per tres septimanas sumeret, & biberet desuper infusum florum sambuci; dein præscripsi iterum purgans, ut hac ratione & sanguis & primæ viæ ab omni acri & crudo essent liberæ.

Ex usu cicutæ hicce homo longe meliorem in facie colorem obtinuit, musculi omnes alias flaccidi nunc erant firmi, fortes, & totus homo fiebat ex pinguedine quadratus.

CASUS DUODECIMUS.

FABER ferrarius fœdiſſimo morbo cutaneo, qui ab elephantiaſi non multum abludebat, jam a decem annis laboravit.

Omnium fere medicorum, chirurgorum, balneatorum, & argyrtarum opem imploravit, remedia maxime heroica longo tempore aſſumſit, & balnea diverſa mineralia & vaporum applicuit; verum vix unquam levabatur, potuit tamen ſuos labores peragere.

Neque fœda hæc ſcabies in facie aut manibus comparuit, ſed iis tantum in partibus quæ veſte tegebantur.

Unde potuit cum aliis ejus ſociis converſari, nunquam tamen in eodem lecto cum iis decubuit.

Quum autem, tentatis fortiſſimis medicamentis, vidit, malum nequaquam emendari, noluit amplius conſilium medicum petere, & reliquit rem ſoli naturæ, & omnia, quæ palato arriſere, comedit, ſtrenue bibit, neque tempeſtatis viciſſitudines evitavit.

Pejus inde non habuit.

Contigit autem, ut, hyeme præterlapſa, frigori ſubito expoſitus in pleuritidem inciderit.

Tranſlatus eſt propterea ad noſtrum noſocomium.

Vena debebat iteratis vicibus ſecari, verum cutis erat adeo dura & tenax, ut chirurgus non potuerit penetrare niſi magna vi & multa adtentione.

San-

Sanguis vena miſſus erat vere pleuriticus.

Decoctis emollientibus, expectorantibus, mellitis, nitroſis, morbus ſat gravis ſpatio quatuordecim dierum ſputo judicabatur.

Decimo octavo die dedi purgans, & tunc homo videbatur iterum ſaniſſimus.

Malum tamen cutaneum acuto hoc morbo nequaquam mutatum eſt.

Putavi tunc cicutam hoc in morbo pertinaciſſimo eſſe tentandam.

Suaſi igitur, ut adhuc maneret in noſocomio, promiſique ſanationem.

Exhibui illico grana decem extracti cicutæ tempore matutino, & totidem veſperi, & ſimul dabatur copioſum decoctum radicis bardanæ & glycyrrhizæ.

Præterea autem bis quotidie lotum eſt totum corpus anatica parte aquæ & lactis tepidi, in cujus menſuris duabus ſolvebatur uncia una ſaponis veneti.

Spatio decem dierum multæ ſquamæ ceciderunt, rugæ fuerunt molliores, & leniſſima advertebatur tranſpiratio.

Cutis, antea aſpera, rugoſa, fœdiſſime ſquamoſa, dura, cornea fere, & inſenſibilis, nunc ex adtactu paulo rudiori doluit.

Undecimo die jam cœpit dimidiam drachmam extracti cicutæ ſpatio viginti quatuor horarum exhibere, decoctum bardanæ, glycyrrhizæ, & lotiones continuatæ ſunt.

Decimo ſeptimo die fere omnes ſquamæ jam erant ſeparatæ, & rugæ cutis ſenſim applanatæ ſunt.

Æger autem vagos calores & anxietates conquerebatur, pulſus tamen fuit æqualis, non febrilis ; vires bonæ, appetitus magnus, urina prodiit copioſa, acris ; & alvus quotidie ter vel quater ſponte fluxit fœtida, bilioſa.

Æger e levi adtactu iis in partibus, ubi ſquamæ hæſerunt, ardorem & dolorem percepit.

Eadem doſi & iiſdem medicamentis, tunc adhuc juſſi, pergeret.

Vigeſimo ſexto die corripiebatur horripilatione, dein calore & magna ſiti, ſequebaturque valida febris.

Oculi rubuerunt, lingua fuit ſicca, urina flammea, & cutis totius corporis levi phlogoſi tendebatur, nec minimum adtactum tulit citra magnum dolorem & ardorem.

Abſtinui illico ab uſu cicutæ, & dedi copioſum rob ſambuci, nitrum, & decoctum hordei crudi.

Alvus inde aliquoties mota eſt, neque vires ægri multum diminutæ ſunt; ſymptomata ſenſim omnia remiſerunt, & trigeſimo quinto die cutis habuit colorem fere naturalem, rediit appetitus, & pulſus fuit æqualis, lentus.

Diæta molli tunc vires ægri reſtauravi, pro medicamento & potu ordinario dedi infuſum florum ſambuci, quod ſero lactis fiebat.

Quadrageſimo nono die cutis tota fuit fere naturalis; verum manſit ſemper magis ſenſibilis, quam alias eſſe ſolet.

Vires

Vires tunc æger bonas habuit, optime appetiit, quiete dormivit, urina prodiit optime colorata, & alvus bene cocta.

Quum autem in cute variæ pustulæ comparuerunt, quæ pruritum excitarunt, & ruptæ fuderunt serum acre, credidi, ad sanguinem magis depurandum, cicuta adhucdum utendum esse.

Feci igitur, ut æger mane & vesperi assumeret grana decem de extracto cicutæ, & biberet copiosum serum lactis.

Quorum usu spatio quatuordecim dierum integre sanatus fuit.

Epidermis tamen mansit admodum tenuis, & rumpebatur a minimo adtritu.

Verum hoc incommodum sustulit balneum Badense, quo hicce homo per tres septimanas utebatur.

Post hujus usum optime sanus, & habens cutim, & epidermidem penitus naturalem, me accessit, gratias acturus.

CASUS DECIMUS TERTIUS.

FOemina, 42. annorum, sanissima alias, septem abhinc annis (causam ignorat) cœpit fluore albo continuo laborare, & ab eo tempore nil sanguinis menstrui amplius comparuit.

Materies ex utero prodiens sub initium lenta, mucosa, subalbida fuit, in hypogastrio autem advertebatur tensio, & dolor punctorius, vagus.

Præterea urina subinde tenesmo retenta, aut difficilis reddita est.

Uſu balneorum & variorum remediorum ſpatio novem menſium hic fluxus ſuppreſſus fuit.

Verum manſit in hypogaſtrio tenſio, & dolor punctorius, & ſæpius obſervatus eſt urinæ teneſmus, & vagi calores frequenter caput turbarunt, ſupervenerunt leves leipothymiæ, & fere quotidie verſus veſperas ſpinam dorſi horror perrepſit.

His ſymptomatibus ſolo decocto althææ medebatur ægra.

Per integrum fere quinquennium malum fuit ſatis mite, ægra habuit vires, & poterat ſuos labores peragere.

Dein autem erodentes orti ſunt dolores, hypogaſtrium tenſum ex minimo adtactu valde doluit, & demum retenta eſt urina, & alvus.

Enematibus emollientiſſimis & ſimilibus fomentis tandem cœpit urina prodire acris, turbida, & alvus dura, nigra, globoſa.

Levamen inde habuit ægra, recuperavit iterum ſuas vires, & potuit extra lectum eſſe.

Externo adtactu deprehendebatur in medio hypogaſtrio tumor durus, in quo continuus percipiebatur dolor ardens, erodens, pungens.

Atque ideo hæc fœmina balneo emollientiſſimo quotidie per binas horas inſedit, & octavo die, quo hoc balneo utebatur, prodiit ichor ſubfuſcus, acer, fœtidus, & dolores ardoreſque inde levabantur.

Simili balneo adhuc per quatuordecim dies uſa eſt, & multo melius inde ſe habuit; etenim hypogaſtrium ſat rudem adtactum ſine dolore

dolore tulit, & ægra potuit ambulare abſque moleſtia.

Verum fluxus ichoris acerrimi ſemper factus eſt copioſior, & eroſa eſt uteri vagina, & vulva.

Hinc remedia externa internaque applicata fuerunt.

Per aliquot dies ægra ſubinde ſibi levata videbatur, & fluxus fuit admodum mitis.

Dein autem aucti ſunt iterum dolores, ſupervenit febris, retenta eſt urina; hinc enematibus & fomentis urinæ viæ iterum debebant liberari, & inde ichoris fluxus copioſior fuit.

Senſim ægra debilitata eſt, cœpit veſpertino tempore horripilationes conqueri, dein calores, & noctu copioſe ſudavit.

Tentata quæcunque nil juverunt: imo dolores ſemper fiebant magis vivaces, pertinaciores, & materies magis fœtuit, & fuit acerrima.

A medicis relicta demum ad noſocomium venit, tota emaciata, cachectica.

Tentavi omnia remedia, quæ in ſimilibus caſibus profuiſſe alias vidi.

Præterea decoctis demulcentibus & diæta molli conabar involvere acrimoniam.

Vires videbantur pauliſper augeri, & mens fieri alacrior; verum febris veſpertina & ſudor nocturuus continuarunt.

Neque imminuti ſunt dolores, neque fluxus mitior redditus.

Hinc, quum adverti me remediis uſitatis actum agere, tranſivi ad uſum cicutæ.

Dedi autem ſimul decoctum ſaturatum radicis althææ, & leni infuſo cicutæ, quod lacte factum eſt; curabam ſæpius per diem vulvam, & uteri vaginam elui.

Intra paucos dies magna fiebat mutatio, remiſerunt dolores, febris veſpertina erat mitior, ſomnus magis tranquillus, ſudor minus copioſus, neque materies, utero effluens, adeo fœtuit.

Decimo octavo die jam dedi nycthemeri ſpatio viginti quatuor grana de extracto cicutæ.

Symptomata omnia fere quotidie in melius mutata ſunt; dolores tamen ſubinde adeo vivi fuerunt, ut opio debuerint ſopiri.

Trigeſimo die dolores erant enormes, urentes; acceſſit febris, ſitis, & multum imminutæ ſunt vires.

Removi illico extractum cicutæ, non tamen cicutam propterea damnavi.

Venam ægræ ſecui, & ſolum decoctum emollientiſſimum cum nitro & melle exhibui.

Externe applicabatur cataplaſma emolliens.

Dum hæc febris acceſſit, ſiluit omnis fluxus uteri, urina reddebatur difficilior, non tamen penitus retenta eſt.

Sanguis, e vena miſſus, fuit ſpiſſus, phlogiſticus.

Mala hæc ſymptomata abſque omni fere remiſſione in quartum diem durarunt, ægra ſæpius ſenſit horrores.

Quarto die debilis admodum fuit ægra, pulſus

pulſus ſæpius intermiſit, obſervabantur frequentes caloris coloriſque in facie mutationes.

Demum verſus veſperas, prægreſſo magno horrore, & ſudore frigido & levi animi defectu, mucus prodiit ex utero, miſtus ſtriis ſanguineis, & advertebatur magnus fœtor.

Hinc omnes gangrænam lethalem adeſſe clamitarunt.

Verum poſt mediam horam prodiit multum pus, & ægra ſe levatam ſenſit, & nox fuit quieta, & bono ſomno dein reficiebatur.

Altero mane eam inveni alacrem, & pulſum habuit naturalem, puris fluxus mediocris continuavit.

Solum iterum radicis althææ decoctum tunc ſine nitro exhibui, verum junxi ſimul pilulas ex olibano, maſtiche, ſarcocollo, & mucilagine gummi tragacanthæ confectas.

Dolores circa uteri regionem pauci fuerunt, neque ulla amplius durities tactu obſervata fuit.

His ſolis medicamentis, & diæta molli, ſpatio duodecim dierum puris fluxus integre curatus fuit, & auctæ ſunt vires.

Quum tamen, ceſſante puris fluxu, per vices adhuc ichoris ſtillicidium animadvertebatur, & ægra ſubinde dolores pungentes, vagos, in utero conqueſta eſt, pilulas balſamicas ſepoſui, & earum loco dedi extractum cicutæ.

Cujus efficacia dein intra tres ſeptimanas ægra integre ſana fuit.

Etenim fuit toroſa, robuſta, agilis, nil conquerebatur, uteri omnis fluxus ſiluit, urina

prodiit ſine moleſtia, appetitus fuit bonus, ſomnus tranquillus, reficiens.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

Foemina, 48. annorum, a quindecim circiter annis fluorem album habuit, & quamvis remedia, ab optimis artis magiſtris præſcripta, longiſſimo tempore aſſumſerit, malum tamen aut manſit in eodem ſtatu, aut in pejus mutatum fuit.

Dum vidit idem eſſe, ſive adhiberet medicamenta, ſive ea negligeret (imo ex uſu medicamentorum ſubinde debilitata eſt, & pejus habuit) mutavit conſilium, & morbum ſoli naturæ commiſit.

Per undecim annos fuit ſine remedio, dein vero fluxus menſtruus retentus fuit, qui antehac & debito tempore, & ſufficienti copia, ſemper comparuit.

Orti tunc ſunt acutiſſimi in utero dolores, & ſimul advertebatur continuus ardor; materies effluens, antea benigna, lenta, mucoſa, nunc tenuis fuit & virideſcens, & fœtuit.

Multorum medicorum opem tunc ægra imploravit, adivit chirurgos, conſuluit vetulas; aſt medicamenta potius moleſtiæ, quam levamini, fuerunt.

Miſera ſenſim in peſſimum ſtatum redacta fuit.

Dolores & ardores aderant continui, & hi verſus veſperas aucti ſunt; præter ichorem putridiſſimum effluxit ſubinde ſanguis fœtidus, diſſolutus; & prodierunt fruſta fibroſa, corrupta,

corrupta, ſubnigra; vagina uteri & vulva ſenſim exulceratæ & exæſæ ſunt, & ægra emaciata vix ſe erectam potuit ſuſtinere.

His in miſeriis eam ad noſocomium ſuſcepimus.

Rogavit Dominum *Haffner*, ut partes genitales, quantum poſſibile eſſet, digitis & oculis luſtraret.

Invenit tunc vulvam exeſam, vaginam exulceratam, & os uteri erat ſat durum, dolens, & fortiori preſſione prodiit ſanies.

Conſului, ut bis quotidie injectiones in vaginam fierent ex leni infuſo cicutæ cum pauco melle roſarum, & ſexta parte lactis.

Præterea copioſum decoctum involvens, demulcens, emolliens, miſtum cum tertia parte lactis recentis, datum eſt.

Spatio ſex dierum fœtor multum emendatus fuit, & ægra videbatur aliquantulum refici.

Dedi tunc præter decoctum demulcens extractum cicutæ, & injectiones in vaginam fuerunt continuatæ.

Omnia ſymptomata ſenſim in melius mutata ſunt, ichoris loco tandem effluxit mucus ſubpurulentus, dein nil amplius comparuit.

Et ſpatio undecim ſeptimanarum fœmina integram ſanitatem recuperavit.

Ultra drachmam dimidiam extracti cicutæ non opus fuit dare per diem, quoniam hæc doſis ſufficienter omni ſymptomati ivit obviam.

Ab injectionibus tunc ceſſatum eſt, dum incipiebat materies benigna comparere.

Abluta tamen aliquoties per diem ſunt pudenda, ne & illud benignum intra plicas ſtagnans acrimoniam contraheret.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

FOemina, 52. annorum, a longo tempore dolore continuo rodente in utero vexabatur.

Fluore ſimul albo laboravit, qui ſenſim adeo malignus factus eſt, ut materies effluens non tantum partes genitales corroſerit, ſed & ipſa linteamina, quibus excipiebatur, brevi reddiderit friabilia.

Fœtor præterea tantus fuit, ut & maritus eam fugerit, & omnes fœminæ, quibus alias familiariter utebatur, evitarint ejus conſortium.

Poſtquam plurimam bonorum ſuorum partem fruſtra in ſui curationem conſumſit, meum tandem auxilium quæſivit.

Juſſi, ut ſerum lactis biberet, & ablueret partes circa pudenda leni infuſo cicutæ, & lacte, addito pauco melle roſarum.

Quoniam autem conquerebatur noctes eſſe maxime inquietas ob enormes in utero ardores, præſcripſi pulverem ex drachma dimidia lapidum cancrorum & ex grano uno opii, ut quotidie, cubitum itura, ſimilem pulverem ſumeret.

Somnus inde longior & tranquillior factus eſt, & augebatur appetitus; imo & vires majores videbantur, & mens alacrior.

Cæte-

Cæteroquin autem nil mutatum fuit.

Exhibui tunc præter ſerum lactis extractum cicutæ, & veſpertinos pulveres continuavi.

Spatio quatuordecim dierum dolores adeo mitigati erant, ut paregorico veſpertino opus non amplius fuerit, materies utero prodiens non amplius ita fœtuit, nec adeo acris fuit.

Urina autem retinebatur.

Abſtinui tunc per aliquot dies ab extracto cicutæ & dedi miſturam ſequentem;

℞. Lap. canc. unc. j.
vin. Auſtriac. Montan.
lib. j.

m. ſ. *ſumat ægra quater per diem cochleare unum.*

Hæc miſtura egregios effectus præſtitit: etenim urina prodiit liberrime, & ex utero propellebatur multa materies acris, ichoroſa, cum magno ægræ levamine; interim tamen dolores iterum aucti ſunt.

Hinc dein ad uſum cicutæ denuo erat tranſeundum.

Dedi quotidie grana viginti extracti cicutæ & copioſum decoctum radicis althææ, vel ſerum lactis.

Dolores hinc mitigabantur & vires auctæ ſunt, atque prodiit materies mucoſa, raro fœtida.

Nihilominus poſt tres circiter ſeptimanas circa urinæ vias iterum teneſmi obſervabantur.

Unde extracti cicutæ loco iterum dedi miſturam priorem ex vino & cancrorum lapidibus.

Et

Et hæc magnum denuo levamen adtulit.

Hac ratione cogebat ſæpius cicutæ uſum interrumpere, & fere omni decimo quarto die dedi miſturam, qua abſumpta, extractum cicutæ iterum continuavi.

Effectum eſt inde, ut miſerrima hæc ægra ſpatio ſex menſium integre fuerit ſanata.

Et jam a novem menſibus optimam ſanitatem habet.

Hoc tempore bacchanali ventriculum ſolito plus oneravit, unde me acceſſit rogatura, ut darem ei medicamentum.

Verum conſului, ut a cibis per unum alterumve diem diem abſtineret.

Aderat tunc Doctiſſimus Dominus *Collin*, & oſtendi ei hanc fœminam ex periculoſiſſimo morbo optime curatam.

Fœmina ipſa mali hiſtoriam me melius explicuit, nec ſufficienter potuit laudare pilulas, quæ ſibi ſalutem adtulerunt.

Narravit, quod ab omnibus ob fœtorem, ex utero prodeuntem, contempta fuerit; quod proprius maritus, propriæ proles, eam, quaſi peſte affectam, fugerint.

Quod, tabe fere conſumpta, nil niſi oſſa & pellem geſſerit; quod abhorruerit a cibis, & ſudore nocturno fere diffluxerit.

Nunc autem dedit videnda toroſa brachia & ſuras optime repleta & firmas, dixitque, quod jam marito plurimum complaceret.

CASUS

CASUS DECIMUS SEXTUS.

VIrgo, octodecim annorum, mammam utramque lapidis inſtar duram a triennio fere habuit.

Pallida præterea fuit, flaccida, tota cachectica, neque unquam ei menſes adhuc fluxere; cordis palpitationem conquerebatur, & a paulo fortiori ingreſſu ſemper anhelavit, & fere ſuffocata eſt.

Mamma utraque ſtriis lividis erat variegata, advertebaturque perfrequenter dolor acute punctorius, vagus.

Glandulæ ſubaxillares & inguinales quoque erant tumidæ, induratæ.

Dedi illico ter quotidie tres pilulas, granorum duorum, de extracto cicutæ, & qualibet vice feci deſuper hauriri infuſi meliſſæ & florum ſambuci vaſcula duo.

Externe nil applicui.

Quinto die nil adhuc erat mutatum.

Exhibui igitur ter quotidie pilulas quatuor & idem infuſum continuavi.

Octavo die ſtriæ lividæ in utraque mamma diſparuerunt, dolores autem vagi, pungentes, erant longe frequentiores, vires auctæ ſunt.

Decimo die jam dabantur quindecim pilulæ per diem.

Duodecimo die prodiit ex utero materies copioſa, alba, glutinoſa, & omnes durities tunc molliores videbantur, & reſpiratio fuit levior, nec cordis palpitatio adeo frequens.

Eadem pilularum doſi in vigeſimum diem continuavi, & erant tunc omnia meliora; tu-

mores

mores multo minores, mamma utraque mobilis & pro parte pendula.

Color faciei, antea ex flavo viridis, nunc in subroseum mutabatur; functiones omnes incipiebant restaurari.

Quotidie ex utero copiosus mucus prodiit, qui subinde acer fuit, & in vagina ardorem excitavit, subinde autem adeo blande exstillavit, ut ægra nil adverterit.

Datæ jam sunt octodecim pilulæ per diem.

Trigesimo die mammæ ambæ jam erant fere naturales, & glandulæ subaxillares multo minores; nullum dolorem ægra conquerebatur, mens fuit longe hilarior.

Fluxus autem uterinus nec amplius copiosus, nec frequens fuit.

Pilularum dosis non amplius aucta est, & continuabatur infusum florum sambuci & herbæ melissæ.

Quinquagesimo die nil in mammis repertum est, sub axillis erant adhuc quædam tubercula, pisis æqualia; fluxus muci ex utero penitus desiit; viguit appetitus.

Per tres adhuc septimanas dedi mediocrem cicutæ dosin, & infusum ruthæ.

Comparuit dein citra omnem dolorem fluxus menstruus, prodiitque sanguis sanissimus per quinque dies, nec advertebatur cordis palpitatio, nec a fortiori ingressu respiratio inhibita fuit.

Unde optima videbatur adesse sanitas, atque ideo nil amplius medicamenti datum fuit.

CA-

CASUS DECIMUS SEPTIMUS.

HOMO, 30. annorum, biennio abhinc febre validiſſima intermittente, quotidiana, afficiebatur.

Chirurgus hanc illico ſuppreſſit cortice Peruviano.

Gravis inde fiebat reſpiratio, delebatur appetitus; hypochondrium ſiniſtrum tenſum erat, nec citra dolorem adtactum tulit; lateri dextro æger non potuit incumbere. Demum ortus eſt tumor durus, qui fere totum abdominis cavum ſiniſtrum occupavit.

Præterea per totum corpus ſenſim comparuerunt furunculi fœdiſſimi, ſubcœrulei, qui profunde intra cutim & panniculum adipoſum penetrabant; quidam, ex affrictu rupti, ſanguinem putridum, nigrum fundebant, & brevi caro fungoſa ibi loci propullulavit.

His omnibus miſeriis adhuc ſupervenit febris tertiana.

Medici, qui hujus ægri curam gerebant, ex hac tertiana ſalutem ſperarunt.

Hinc remediis ſalinis ſolventibus & amaricantibus febris conatum facilitare intendebant.

Verum hæc omnia nil juverunt, febris adeo vehemens fuit, ut æger vires plurimas amiſerit, imo ſenſim extrema intumuerunt, & merito timebatur hydrops.

Delatus tandem eſt ad noſtrum noſocomium.

Remediis leniter diureticis, ſapone Veneto, rheo, conſervis antiſcorbuticis, &c. tumorem quidem extremorum diſſipavi, rediitque appetitus,

appetitus; verum febris violentia ſemper augebatur, & paroxyſmi adeo ſunt protracti, ut fere quilibet per viginti quinque horas duraverit.

Sub paroxyſmo ægrum ſemper tuſſis prehendit, quæ adeo valida fuit, ut tandem ſanguis rutilus proruperit.

Ceſſante tamen paroxyſmo, nec aderat tuſſis, nec reſpiratio fuit difficilis.

Tuſſis ſub paroxyſmo nullis remediis potuit mitigari, ardor inde ſummus in pectore ortus eſt.

Acceſſit demum ſumma macies, & vires omnes conciderunt, ſudor nocturnus conſumptionem minitabatur.

Quare febris neceſſario debebat diminui.

Junxi igitur conſervis antiſcorbuticis orticem Peruvianum ſelectiſſimum, cujus uſu, ſpatio quinque dierum, febris admodum mitis facta eſt; ſudor nocturnus fere deſiit, nec vires adeo debiles videbantur, & ægrum ſubinde tranquillus ſomnus occupavit, refecit; tuſſis fuit longe minus moleſta, & potuit opiatis & mucilaginoſis compeſci.

Similibus itaque remediis per aliquot ſeptimanas continuavi, & ſubinde ea admiſcui, quæ ad tumorem diſſipandum & ad furunculos curandos conferrent.

Verum tumor in abdomine ſiniſtro & furunculi per totum corpus ſemper manſerunt in eodem ſtatu, nec febris ſopita fuit.

Quin imo pedes livido tumore inflabantur,

tur, & copiosiores majoresque furunculi ibi comparuerunt.

Decocta plurima, quæ alias ad massam sanguineam corrigendam optima fuerunt, hic nil mutarunt.

His denique junxi leviora antivenerea, mercurialia.

Et cum hæc æger facile tulerit, nec inde quidquam in melius & pejus fuisset perversum, dedi sensim acriora, & sub finem exhibui præter copiosissima decocta mercurium sublimatum corrosivum, solutum in spiritu frumenti.

Tulit & hunc æger citra ullum incommodum.

Verum largus ejus usus per integrum mensem nil profuit.

Tentatis jam diversissimis remediis, præter cicutam fere nil supererat, quod in hoc morbo fuisset indicatum.

Dedi igitur statim in principio mane decem grana & totidem vesperi, præter copiosum decoctum hordei crudi.

Tertio die, quo æger cicuta utebatur, febris paroxysmum vix percepit.

Cætera vero in eodem statu permanserunt.

Septimo die æger habuit vires longe majores, febris penitus siluit; augebatur appetitus, flaccidus circa articulos & in facie tumor totus disparuit.

Dedi jam drachmam dimidiam quotidie extracti cicutæ.

Duodecimo die cœpit prodire urina crassa, ex nigo rubra, fœtida; & quidam ex furunculis

culis exficcabantur, quidam vero rupti fuderunt lividum liquorem.

Tumor in cavo abdominis finiftro videbatur tactu mollior, mobilior ; æger tamen lateri dextro nondum potuit incumbere.

Noctes fuerunt admodum quietæ.

Dedi tunc purgans antiphlogifticum.

Decimo quinto die dabantur jam mane & vefperi grana viginti extracti cicutæ.

Vigefimo die pedes antea lividi & tumidi obtinuerunt colorem & molem naturalem, plurimi furunculi exficcabantur.

Hinc inde tamen iterum novi, verum admodum parvi & læte rubentes, proruperunt.

Urina continuavit effe craffa, ex nigro rubicunda.

Toti abdomini finiftro impofui tunc emplaftrum de cicuta.

Vigefimo quinto die æger affumfit hauftum antiphlogifticum purgantem.

Et data tunc quotidie eft drachma integra extracti cicutæ.

Trigefimo primo die jam plurimi furunculi exficcati ex cute feparabantur ; verum omni in loco remanfit magna fenfibilitas, & ex minimo affrictu cutis rupta eft, & fudit acre ferum.

Urina tunc prodiit minus craffa, fubfufca.

Trigefimo quinto die dedi purgans antiphlogifticum.

Quadragefimo die quinque tantum furunculi admodum exigui, & fere aridi, fupererant.

Tumor

Tumor in abdomine fuit minor, mollior.

Quinquagesimo tertio die furunculi omnes disparuerunt, &, nisi tumor in abdomine fuisset, homo hicce optime sanus potuisset dimitti.

Datum tunc iterum est purgans antiphlogisticum.

Et, quum dein vires integras habuit, feci, ut ad suum consuetum laborem (erat enim faber lignarius) rediret.

Jussi præterea, ut quotidie pilulas triginta, granorum duorum, sumeret, biberetque decoctum copiosum radicis bardanæ, & continuo applicaret emplastrum de cicuta.

Post sex septimanas jam citra molestiam potuit in latere dextro dormire; tumor jam admodum parvus fuit.

Decima septimana tumor fere totus disparuit.

Finito tertio mense homo integre sanus fuit.

Dedi tunc iterum haustum purgantem, & dein non amplius putavi necesse esse, ut quidquam assumeret.

CASUS DECIMUS OCTAVUS.

JUvenis, 17. annorum, ex Hungaria huc adveniens, febre violentissima laborat; gerit præterea in hypochondrio sinistro ingentem tumorem, durum, immobilem, & est simul ictericus, & toto corpore tumet.

Per tres integras septimanas varia adhibui remedia, verum nullum ægro levamen adtuli.

Confugi igitur ad extractum cicutæ, & præ-

bui mane & vespere grana octo & saturatum infusum foliorum trifolii fibrini.

Post octiduum febris jam longe mitior fuit, vires augebantur; tumor per universum corpus erat mollis, minor, rugosus; urina, alias crassa fusca, nunc fuit citrina; hypochondrium dextrum, quod ex minimo adtactu doluit, jam potuit premi fortiter; appetitus increvit.

Dedi tunc lene purgans ex rheo & sale polychresto.

Altero a purgante die exhibui mane grana decem extracti cicutæ, & totidem vesperi, & infusum trifolii fibrini continuatum est.

Decimo octavo die æger vix amplius febris accessum sensit, totum corpus & præsertim extrema jam plurimum detumuerunt, icterus fuit levis; appetitus bonus, urina fere naturalis; tumor in hypochondrio sinistro mollior.

Dedi tunc drachmam dimidiam quotidie de extracto cicutæ, & ad hypochondrium sinistrum applicui emplastrum de cicuta.

Trigesimo die juvenis fuit robustus, febris penitus siluit; levissima adhuc icteri vestigia supererant; dolor ex articulis, & omnis tumor evanuit.

Dedi iterum purgans ex rheo & sale polychresto.

Dein, ut eodem infuso & eadem extracti cicutæ dosi adhuc continuaret, jussi.

Quadragesimo primo die nullum amplius icteri vestigium erat videndum, vires bonæ fuerunt.

Verum in tumore hypochondrii sinistri magna

magna in melius mutatio obſervata non fuit.

Juſſi igitur, ut de extracto cicutæ ſumeret quotidie grana quadraginta, & mane ac veſperi probe fricaret hypochondrium ſiniſtrum anatica parte unguenti de althæa & florum calendulæ, addita pauca camphora, & ut in libero aëre corpus bene exerceret.

Hac ratione ſpatio duorum & dimidii menſium tumor in hypochondrio penitus diſparuit, & juvenis perfecte ſanus caſtra adivit.

Omni decimo quarto die dedi lene purgans tempore curationis.

CASUS DECIMUS NONUS.

HOMO, 34. annorum, glandulas colli ſcirrhoſas, & adeo magnas ab aliquot annis habuit, ut harum glandularum moles utraque ex parte colli caput humanum ſuperarit.

Monſtroſum erat videre hunc hominem, quia tria difformia capita geſſit.

Omnes hæ glandulæ, in unam maſſam concretæ, firmiſſime cohærebant.

Sub axillas erant quoque ingentes tumores, qui brachiorum motum valde dolentem & fere impoſſibilem reddiderunt.

Ex anteriore thoracis parte maſſa ſcirrhoſa ſeſe a collo uſque ad coſtarum limbos extendit.

Ichoroſa hinc inde ulcera hos ſcirrhos arroſerunt.

Aliis in plagis fœdiſſima fungoſa carcinomata nata ſunt.

Præterea innumeri ſinus & fiſtulæ detegebantur.

Tuſſis immanis ægrum vexavit, ſudor nocturnus & vires & carnes conſumſit, reſpiratio fuit anheloſa, appetitus deletus; pedes, brachia, facies, & totus reliquus corporis habitus tumore œdematoſo turguit.

Veræ conſumptionis manifeſta ſigna aderant.

Varii medici penetrantiſſimis tam vegetabilibus quam mineralibus remediis hoc malum debellare conati fuerunt; verum eorum opera incaſſum fuit; imo æger inde pejus habuit.

Feci igitur hominem totum fere conſumptum, anhelantem, tumidumque transferri ad meum noſocomium.

Dominus *Haffner*, quamvis multos periculoſiſſime decumbentes ſola cicuta ſæpius ſanari viderit, hoc tamen in caſu ſpem omnem depoſuit.

Ego ipſe, ut verum fatear, hominem pro perdito habui, nam febris depaſcens, ſudor nocturnus, tuſſis continua & defatigans, vires penitus proſtratæ, tumor totius corporis, humorum cachexia, reſpiratio anxia, certam fere mortem præſagiebant.

Interim tamen rogavi Dominum *Haffner*, ut externe fomentum de cicuta applicaret, ut ſinus & fiſtulas leni cicutæ infuſo, addito pauco roſarum melle, ſæpius per diem elueret.

Ego interim præſcripſi medicamenta expectorantia, & quæ vires ſimul augerent.

Solo fomento ulcera longe puriora facta ſunt, & tumores emolliebantur.

Spatio duodecim dierum æger habuit vires paulo

paulo majores; liberius reſpiravit, & noctes fuerunt magis quietæ.

Hinc cicutam interne quoque exhibui.

Pro potu ordinario dedi decoctum hordei, cui quarta pars lactis admiſcebatur.

Uſu cicutæ ſputa liberrime prodierunt, & ſpatio quatuordecim circiter dierum totus corporis habitus detumuit; urina copioſe fluxit; minuebatur febris veſpertina, & ſudor nocturnus; colli indurationes, ulcera, fiſtulæ, & ſinus longe in meliori ſtatu inveniebantur, & æger jam potuit extra lectum eſſe.

Magnus & celer hujus remedii in hoc deſperato ſubjecto effectus nobis adtulit gaudium, & addidit animum, ut in applicatione tam internorum quam externorum remediorum alacriter pergeremus.

Antequam menſis ſpatium, quo æger cicutam aſſumſit, præterlapſum fuiſſet, color faciei jam fuit naturalis; viguit appetitus, ſiluit febris veſpertina, neque ullus ſudor amplius obſervatus eſt; vires fuerunt ſatis bonæ; colli tumores longe minores, molliores; in ulceribus optimum erat pus.

Doctiſſimus Dominus *Collin* ſimul mecum hujus ægri curam geſſit; Dominus *Haffner* ſuis fomentis & injectionibus ſedulo per diem continuavit, noctu autem applicuit emplaſtrum de cicuta.

Seſqui menſis ſpatio tumores colli jam fere dimidio minores fuerunt; æger potuit collum citra magnam moleſtiam in omnem partem flectere.

Reſpiratio fuit libera, nec audiebatur tuſſis, æger & pinguis & robuſtus factus eſt.

Jam tunc dedimus quotidie drachmam integram extracti cicutæ.

Sub initium tertii menſis æger quotidie drachmam unam cum dimidia de extracto cicutæ abſumſit.

Hac doſi per tres menſes continuavimus, & hoc tempore omnes tumores ſunt diſſipati, & ulcera cicatrice obducta; & ſinus ac fiſtulæ coaluerunt, rediitque collum totum ad ſtatum naturalem; homo fuit alacer, pinguis, fortis, nec ullum ab hac doſi unquam incommodum vidimus.

Igitur ope cicutæ id effectum eſt, quod nemo antea ſperavit.

CASUS VIGESIMUS.

VIrgo, 25. annorum, mammam dextram a decem annis habuit duram.

Hicce tumor ſeſe ſenſim infra axillam extendit; acceſſit demum color lividus, intumuerunt venæ, pars affecta noctu diuque dolore excruciabatur, brachium tumuit, & fuit immobile.

Ego vocatus ad hanc ægram ſtatim exhibui extractum cicutæ, externe autem nil applicui.

Spatio quinque dierum color lividus in læte rubrum mutatus fuit, & dolores erant multo mitiores.

Decimo tertio die mammæ color fuit fere naturalis, venæ adhuc erant turgidæ, durities autem multo mollior, mobilior; brachium quoque minus tumuit, & poterat aliquantulum moveri.

Decimo

Decimo ſexto die menſes proruperunt, tunc autem ægra obſervavit ſanguinem longe puriorem fluxiſſe, neque tantas ut antea moleſtias præceſſiſſe.

Etenim dum menſes imminebant ſemper vomitu moleſtiſſimo, dolore atrociſſimo colico, & ingratiſſima ad os ſacrum & ad inguina tenſione vexabatur; imo pectoris anxietas, cordis palpitationes, vertigines & dolentes urinæ teneſmi ægram alias ſemper plurimum debilitarunt, hac autem vice nil tale contigit.

Fluente ſanguine menſtruo venæ mammæ affectæ detumuerunt, mamma multo minor, mollior, mobiliorque fiebat, & diviſa eſt in plures moleculas.

Brachium ſat libere moveri potuit, & totus in brachio tumor evanuit.

Vigeſimo quarto die fluxus menſium ceſſavit, ægra bene habuit, nil doloris advertit, vires erant bonæ, & moleculæ in mamma affecta in craſſiores fibras diviſæ ſunt.

Dedi tunc lene purgans.

Trigeſimo ſexto die parvæ tantum moleculæ & quædam fibroſæ indurationes in mamma ſupererant; ægra optime habuit; color faciei antea luridus & cachecticus nunc roſeus fiebat, & totus corporis habitus longe robuſtior, firmior, & ad labores aptior.

Quadrageſimo tertio die prodierunt menſes citra omnem moleſtiam.

Quinquageſimo die nil fere inſoliti amplius in mamma deprehenſum eſt, brachium potuit liberrime moveri, nullus amplius dolor obſervabatur.

Dedi tunc lene purgans. Octo-

Octogeſimo die fœmina erat saniſſima, & inveniebatur mamma penitus naturalis.

Dedi tunc iterum purgans, & poſtea putavi non amplius neceſſe eſſe, ut cicuta adhuc daretur.

Mediocris extracti cicutæ doſis in curanda hac fœmina ſuffecit.

Primis quatuor ſeptimanis tantum dedi tres pilulas mane, & tres veſperi; reliquo autem tempore aſcendi ad quatuor, tandem ad quinque pro doſi.

Pilula quælibet habuit grana duo.

Externe nil applicatum fuit.

Nec datum eſt quoddam decoctum, quod ſolutionem potuiſſet faciliorem reddere, verum qualibet vice juſculum carnis bubulæ ſumptis pilulis bibebatur.

Hemicraniæ dolentiſſimæ hæc ægra erat alias perfrequenter ſubjecta, ab eo autem tempore quo cicutam ſumſit, nil advertit.

Levis igitur cicutæ doſis plura mala integerrime abſtulit, fugavit.

CASUS VIGESIMUS PRIMUS.

VEtula, ſeptuaginta trium annorum, debiliſſima, emaciata, ulcus fœdiſſimum cancroſum habuit circa parotidem ſiniſtram.

Hoc ulcus egit fiſtulas & ſinus, qui intra muſculas colli & intra integumenta capitis profunde penetrarunt.

Dominus *Haffner* externe applicuit fomentum de cicuta, & ſinus ac fiſtulas ejuſdem herbæ infuſo ſæpius per diem eluit.

Interno uſu dedi cicutam & multum lac.

Spa-

Spatio viginti dierum omne cancroſum, fungoſum, corruptumve, ex ulcere ſeparatum eſt; multi ſinus jam coaluerunt; ægra majores vires habuit.

Sed tunc a lacte abhorruit; conceſſi igitur paucum vinum, carnem vitulinam, multum cremorem ex hordeo mundo, vel oryzam molliter coctam.

Omnia quotidie in melius mutata ſunt, & ſexta ſeptimana, qua ægra utebatur cicuta, omnes fiſtulæ ſinuſque inveniebantur clauſi, & ulcus erat firma cicatrice obductum.

Externe tum nil amplius adpoſitum eſt, interne tamen adhuc mane & veſperi per quatuordecim dies dedi pilulas duas.

Vetulam tunc ſanam & hilarem ex noſocomio dimiſimus.

CASUS VIGESIMUS SECUNDUS.

FOemina, 44. annorum, ſana alias, jam trigeſimo ſecundo ſuæ ætatis anno cœpit menſibus carere.

Præter tenſionem in inguine ſiniſtro nil incommodi ſenſit.

Balneis diverſiſque remediis uſa eſt incaſſum.

Et poſt binos annos advertit in hypogaſtrio ſiniſtro duritiem, quæ adtactu nequaquam dolebat, verum poterat hinc inde volvi.

Hæc intra breve ſpatium ita increvit, ut duos pugnos viriles magnitudine adæquaverit.

Et, dum ægra lateri dextro incumbebat, excitavit dolorem, tenſionem, & anxietates.

Balneis iterum emollientiſſimis uſa eſt, & aſſumſit

aſſumſit medicamenta ab optimis in arte medicis præſcripta, externe applicatum eſt emplaſtrum & unguentum.

Subinde mollior videbatur tumor & minor, paulo poſt autem iterum lapidis inſtar durus erat, & tendebatur totum ventris ſiniſtri latus.

Dum ægra vidit nullum medicamentum prodeſſe, rem ſibi reliquit.

Ventrem autem ſemper faſciis ligavit, ne tumor volubilis eam in ambulando decumbendoque impediret.

Menſe Februario 1761, in peripneumoniam incidit, unde ad noſtrum noſocomium tranſlata fuit.

Remediis antiphlogiſticis, emollientibus, & expectorantibus intra viginti quinque dies peripneumonia ſputis optime ſoluta fuit, & ægra convaluit.

Poſt hunc morbum cœpit in hypogaſtrio, ubi hicce tumor latuit, dolor oriri, qui per vices ſat violentus fuit, ſubinde autem fere evanuit.

Narravit hæc fœmina tòtam hiſtoriam paulo ſuperius deſcriptam.

Dominus *Haffner* & ego tumorem hunc examinavimus, & concludebamus eſſe ſcirrhum ovarii ſiniſtri.

Quum autem tot jam remediis, longo tempore & uſu non interrupto aſſumtis, nil mutatum fuit, illico dedimus cicutam & decoctum ſaturatum radicis althææ, externe autem nil apppoſuimus.

Primis diebus ſtatim dolor in parte affecta ceſſavit,

cessavit, caput autem fiebat grave, idque quasi torculari compressum ægræ videbatur.

Dedi tunc lene purgans, unde caput multum levabatur.

Dein iterum in usu cicutæ continuatum est.

Fœmina sensim optime habuit; auctus est appetitus; increverunt vires; somnus fuit maxime tranquillus.

Decimo quinto die, quo cicutam dedimus, jam tumor nobis mollior videbatur, & ex utero prodivit mucus albus, lentus, viscidus, inodorus.

Spatio unius mensis tumor jam dimidio minor fuit & mollis, continuavit autem ex utero prodire mucus.

Observabatur tunc, quod mucus prodiens magnum subinde circa uterum & pudenda ardorem excitaverit.

Mense secundo fere elapso, nil amplius tactu poterat distingui, fœmina nil conquerebatur, & potuit in omne latus decumbere.

Muci fluxus ex utero fuit minus copiosus, & materies longe tenuior.

Intra paucos dein dies penitus cessavit, & fœmina videbatur sanissima.

Nihilominus feci, ut adhuc continuaret per quatuordecim dies cicutam, ne aliquid remaneret, quod fors recidivæ ansam præberet.

CASUS VIGESIMUS TERTIUS.

INfans, trium annorum, pessima rachitide laborat, facie & toto corpore tumet, & est debilis.

Tentatis multis remediis, quæ alias in hoc morbo

morbo ſalutaria ſunt, nil profui, unde infanti cicutam dedi.

Incipiebam a grano uno mane & uno veſperi.

Quarto die jam quatuor grana per diem exhibui, infans cœpit melius appetere.

Octavo die dedi ſex grana per diem, & infans videbatur robuſtior, pedibus ſeſe ſuſtinuit.

Doſin tunc non amplius auxi, quoniam omnia quotidie meliora facta ſunt, & infans, alias moroſus, piger, meticuloſus, ſpatio unius menſis erat agilis, jucundus, & optime comedit, & tumor articulorum ad minimum $\frac{2}{3}$ minor fuit.

Color faciei cachecticus in naturalem & rubicantem tranſivit.

Tertio menſe fere finito, infans optime ſanus fuit; ſolus ambulavit; bene dormivit, fiebat pinguis, & poſt curationem omnia veſtimenta erant ei nimis anguſta & brevia. Hinc uſu cicutæ infans multum increvit, nec unquam malum ſymptoma obſervatum eſt.

CASUS VIGESIMUS QUARTUS.

PUella, quatuor annorum, rachitica, a tribus menſibus utitur cicuta, & jam fere curata eſt.

CASUS VIGESIMUS QUINTUS.

VIrgo, octodecim annorum, jam a quatriennio poſt meridiem ſemper vomuit omnia fere ingeſta, unde fiebat cachectica, & fere contabuit.

Remedia ab aliis medicis & a me data levamen quidem ſubinde attulerunt, verum poſt paucos dies idem malum revertebatur.

Ægra dolorem & pondus in epigaſtrio conquerebatur,

querebatur, tactu percipiebatur quædam tensio, nulla autem durities.

Tentavi tamen cicutam, & spatio quatuordecim dierum vomitus fuit minus frequens; auctæ sunt vires.

Tertia septimana jam vomitus penitus cessavit, verum oriebantur post meridiem anxietates, & noctes fiebant inquietæ.

Dedi tunc haustum purgantem. Ægra magnum inde levamen habuit.

Postea iterum continuavi cicutam, & sub finem mensis secundi aderat optima sanitas, aderant vires optimæ.

Menses, qui alias pauci erant, inceperuntque semper cum multo dolore ad os sacrum & in ventre, nunc copiose & liberrime fluxerunt.

CASUS VIGESIMUS SEXTUS.

FOemina, 23. annorum, ingentem tumorem lymphaticum circa totum genu dextrum habuit.

Nec fomenta usitata, nec emplastra nec unguenta, nec remedia interna profuerunt.

Solo autem usu cicutæ, interno externoque, intra tres septimanas totus tumor dispulsus est.

Bis hoc tempore datum est purgans.

Cicuta in hac fœmina copiosissimam urinam promovit.

CASUS VIGESIMUS SEPTIMUS.

OPerarius, qui ab anni fere spatio cataractam in oculo sinistro habuit, solo usu cicutæ & decocto radicis bardanæ spatio trium & dimidii mensium curatus est.

Omni

Omni decimo quarto die datum fuit purgans.

Per ſex ſeptimanas quotidie drachmam unam & dimidiam extracti cicutæ aſſumſit.

Ultimo autem menſe drachmas duas.

Uſu cicutæ hicce homo non tantum viſum recuperavit integerrimum, verum & longe robuſtior factus eſt, & liberabatur ſimul a ſuis doloribus rheumaticis, quibus per totum corpus jam ab octo annis ad omnem temporis mutationem excruciabatur.

CASUS VIGESIMUS OCTAVUS.

VIrgo 25. ann. poſt morbum acutum ſubito privatur viſu & afficitur vera amauroſi.

Vidi ſæpiſſime mercurium ſublimatum in ſpiritu frumenti ſolutum præter decocta reſolventia ſimili in caſu profuiſſe.

Hunc igitur huic ægræ præbui, ejuſque uſum ſatis largum per duos fere menſes continuavi, verum fructum inde nullum adverti.

Quoniam vero obſervavi ſæpius cicutam ibi penetrare, ubi ſublimatus non poteſt, hanc vocavi in uſum.

Statim a ſcrupulo ſeu viginti granis per diem incepi.

Poſt tres ſeptimanas frequentes vertigines & ſcintillationes ægra conquerebatur, & ſibi videbatur quandoque lucem & colores diſtinguere.

Verum lucida talia intervalla mox iterum evanuerunt, & caput inde factum eſt vertiginoſum.

Dedi tunc purgans.

Ver-

Verſus finem ſecundi menſis ægra jam obſcure potuit quædam videre, neque a ſcintillatione neque a vertigine adeo frequenter afficiebatur.

Sub initium tertii menſis jam duas drachmas quotidie de extracto cicutæ abſumſit, & viſus fiebat multo melior.

Hac doſi in quintum menſem ægra continuavit, & tunc potuit omnia videre, diſtinguere.

Quamvis larga doſi & longo tempore ſumſerit cicutam, nil unquam inde mali conqueſta eſt, imo augebatur appetitus; increverunt vires, & omnes actiones, alias languidæ, reſtaurabantur.

Menſes debito tempore, & debita copia, ſemper habuit.

CASUS VIGESIMUS NONUS.

VIR, quinquagenarius, a trigeſimo ſeptimo ætatis ſuæ anno podagra laboravit; tophi inde non tantum circa pedum articulationes, verum & in manibus & circa genua orti ſunt, & materies calcaria partes vicinas arroſit, pedum manumque motus erat admodum difficilis, & genua penitus rigida; ad omnes aëris tempeſtatiſque mutationes diriſſimi dolores has partes occuparunt, & cogebatur tunc per plures dies æger lecto inhærere.

Nec balnea, nec remedia interna externave, quibus æger hucuſque utebatur, profuere.

Dedi cicutam & ſerum lactis, externe nil applicui.

Spatio quinque ſeptimanarum & omnes tophi

phi ſoluti ſunt, & rediit membris mobilitas, nec aëris mutatio magnos dolores amplius produxit.

Feci tamen, ut æger adhuc mediocri doſi cicutam per aliquot ſeptimanas continuaret, & copioſum hauriret ſerum lactis.

Diſſipatis autem tophis & materia podagrica, conquerebatur per plures dies ingratam & ad minimum motum valde dolentem ſenſibilitatem circa articulos & loca, quæ a materie cretacea & tophis alias obſidebantur.

Juſſi igitur, quoniam tempus vernale erat, ut balnea Rodaunenſia adiret.

Rediit inde pinguis, totus quadratus, robuſtus, ſanus, & omnem aëris injuriam citra dolorem tulit.

CASUS TRIGESIMUS.

FOemina, ſexagenaria, a viginti aliquot annis peſſima podagra afficiebatur, quæ ſenſim per totum corpus diſperſa fuit, & occupavit omnes articulos excitavitque tophos & cretaceos tumores.

Nunquam hæc ægra per integras quatuor ſeptimanas a dolore libera fuit, iſque fuit ſemper tantus, ut ægra nec pedem nec manum potuerit movere, nec cibos ori adferre, ſæpius præ nimia doloris acerbitate ſibi mortem optavit.

Dedi cicutam & infuſum florum ſambuci, & quarta ſeptimana, qua his utebatur, non tantum potuit ambulare in cubili, ſed exivit extra domum, & alios inviſit.

Brevi dein omnes tophi & tumores diſſi-

diſſipati ſunt integre; manus antea ob tumores cretaceos difformes jam erant iterum tenerrimæ, molles, naturales, pulchræ.

Vires auctæ ſunt, & omnes actiones reſtauratæ.

Nonus menſis jam fere finitus eſt, quo hæc fœmina ab omni dolore immunis & ſana vivit.

CASUS TRIGESIMUS PRIMUS.

VIR, quadragenarius, ab octo annis ſemper tempore verno & autumnali circa pedum articulos advertit tumorem durum, & adeo dolentem, ut orta eſſet febris, & æger debuerit lecto decumbere.

Lecti tamen tepore & remediis diluentibus ſpatio quatuordecim dierum vel quandoque trium ſeptimanarum morbus totus iterum diſſipatus eſt, & vir ſanus potuit dein labores ſuos perficere.

Tempore verno 1760, quo dolores circa pedum articulos iterum debuiſſent oriri, advertebatur levis tantum & obtuſa tenſio, æger ſibi ſuum morbum imminere credidit.

Verum hæc tenſio altero die diſparuit ſubito, & tunc dolor acute punctorius pleuram ſiniſtram occupavit, finxitque morbum vere inflammatorium.

Iteratæ venæ ſectiones & remedia in hiſce morbis uſitata febris quidem impetum diminuerunt, verum dolor manſit æque vivus.

Sanguis e vena miſſus ſemper geſſit cruſtam craſſam, mucoſam, tenacem, variegatam.

Epiſpaſtica, veſicantia, aliaque pedibus applicata, ut dolorem a thorace verſus loca conſueta revellerent, nil juverunt.

Febris tandem penitus deſiit, licet dolor manſerit continuus & vehemens.

Quoniam autem, conſideratis omnibus ſymptomatibus, conſtabat morbum hunc adeo pertinacem a materie, quæ alias pedes invaſit, productum fuiſſe, & quoniam multiplici experientia didici in ſimilibus morbis ad diſſolvendam materiem ſeroſam, acrem, ſpiſſam, tenacem, cicutam multum valere, eam tunc adhibui præter decoctum ſaturatum radicis althææ.

Externe nec ad pedes, ned ad locum dolentem, quidquam applicui.

Tertio die minuebatur dolor punctorius, & articuli pedum ſudarunt, & afficiebantur obtuſo dolore.

Quinto die cœpit æger ſputa reddere, & dolor fuit longe mitior, circa pedum articulos autem nec dolor nec tumor advertebatur.

Duodecimo die æger jam lectum deſeruit, & vix amplius ſenſit dolorem, ſputa glutinoſa continuarunt copioſe prodire.

Decimo tertio die nox fuit anxia, æger fuit debilis, & occupavit ingens dolor dilacerans totum ejus corpus. & omnia membra ; tandem ſequebatar ſudor tenax, fœtidus, largus, & poſtero mane æger optime habuit, fuit agilis, appetiit, & vires erant bonæ.

Infuſo florum ſambuci, quod ſero lactis parabatur, & parva cicutæ doſi, ut per tres adhuc

adhuc ſeptimanas hicce vir uteretur, ſuaſi; rediit dein ad me ſaniſſimus, robuſtus, vegetus, & egit gratias.

CASUS TRIGESIMUS SECUNDUS.

FOemina, 23. annorum, a quatriennio in utraque mamma durum & pugno viri majorem tumorem geſſit, nec unquam his in partibus ſenſit dolorem.

Ante decem menſes nupſit & gravida facta eſt.

Quarto graviditatis menſe intumuerunt ambæ mammæ, dolor in iis magnus oriebatur, & color naturalis in profunde rubrum abiit.

Omnes, qui has mammas viderunt, optimæ fœminæ cancrum peſſimum præſagiebant.

Tandem me acceſſit, horrui ab initio, & nolui dare cicutam, quoniam eam in gravidis nondum tentavi.

Verum tamen, quum & innumeris experimentis novi nullas inde in corpore turbas excitari, & infantes cicutam impune ferre, incepi a leni doſi.

Brevi magnus ſequebatur effectus, prodiit urina craſſa, albicans, mucoſa, flocculenta.

Quarto die jam mammarum color fuit naturalis, tumor minor, mollior.

Auxi dein cicutæ doſin & ſpatio unius menſis jam drachmam dimidiam quotidie dedi, nec dein opus fuit, ut plus darem, nam quotidie magna in melius mutatio obſervabatur,

& octavo graviditatis menſe mammæ ambæ fuerunt penitus naturales.

Sub uſu cicutæ hæc fœmina longe ſanior fuit quam antea, liberata eſt a frequenti vomitu & a continua cephalalgia, quibus ante uſum cicutæ multum vexabatur.

Nullam in hac gravida fœmina turbationem obſervavi.

Alvus prodiit quotidie naturalis, urina fluxit longe copioſior, flocculènta, mucoſa; tunc autem minus copioſa prodiit, & habuit colorem penitus naturalem, dum mammarum tumores erant diſpulſi, licet adhuc per aliquot dies cicutæ ſat fortis doſis fuiſſet data.

CASUS TRIGESIMUS TERTIUS.

VIrgo, 24. annorum, toto corpore, præſertim vero circa articulos feroſo, ſubflavo tumore erat inflata.

Integro quinquennio ea omnia adhibuit, quæ artis medicæ magiſtri conſuluerunt; nil tamen inde levaminis percepit, imo vires diminutæ ſunt, oriebatur ſicca tuſſicula, & membra omnia fiebant immobilia.

Ego quoque diverſa remedia incaſſum in hac ægra tentavi.

Demum eam uſu cicutæ & ſero lactis intra menſis ſpatium ſanavi.

Statim in principio cicuta excitavit magnum appetitum, dein promovit urinam admodum copioſam, ſubviridem, cum ſedimento craſſo, tenaci, glutinoſo.

Tumor

Tumor per totum habitum corporis jam duodecimo die abſuit; ille vero circa articulos fuit paulo pertinacior.

Hæc ægra purgante opus non habuit, etenim a cicuta bis quotidie ſolvebatur alvus.

CASUS TRIGESIMUS QUARTUS.

VIR, quadraginta ſeptem annorum, a ſeſqui anno tumorem durum, ſcirrhoſum, pugno virili majorem in ſcroto geſſit.

Teſticuli ambo erant immunes, ſani.

Tumor hicce a gonorrhœa, ſubito per injectionem adſtringentem ſuppreſſa, originem habuit.

Remedia mercurialia fortiſſima, ipſa ſalivatio, decocta antivenerea, fomenta externa & emplaſtra nil prorſus juverunt.

Hæc dum vidi, cicutam dedi, & copioſum decoctum radicis bardanæ.

Quamvis autem jam vigeſimo die integram drachmam quotidie cœperit æger abſumere, nulla tamen in tumore mutatio adhuc obſervata fuit.

Trigeſimo die dedi drachmam unam cum dimidia de extracto cicutæ.

Trigeſimo tertio die mollior erat tumor, & æger bene ſe habuit.

Trigeſimo ſexto die dedi purgans mercurio dulci miſtum.

Quadrageſimo die æger jam aſſumſit drachmas duas de extracto cicutæ quotidie, & tumor fuit minor.

Hac doſi interponendo omni decimo quarto die lene purgans mercuriale in quintum menſem continuavi, & tunc erat tumor penitus diſſolutus, & homo integre ſanus.

CASUS TRIGESIMUS QUINTUS.

JUvenis, 19. annorum, lue venerea peſſime erat exulceratus per totum corpus, oſſa utriuſque tibiæ erant profunde carioſa.

Remedia antivenerea cujuſcumque generis nocuerunt, & vires debilitatæ ſunt, & jam aderat ſumma macies.

Dum hicce æger meæ curæ traditus fuit, mihi omnes curandi methodos expoſuit, dubitavi, an fors recta doſi & debitis cautelis remedia antivenerea fuiſſent adminiſtrata.

Varia igitur iterum tentavi, verum actum egi.

Dominus *Haffner*, optimus mei noſocomii chirurgus, & ego tunc concluſimus tentare cicutam.

Externe igitur ulcera & loca carioſa linteis carptis fomento cicutæ madidis deligata fuerunt, interne datum eſt extractum cicutæ & largum decoctum radicis bardanæ cum tertia parte lactis.

Intra paucos dies magna in melius mutatio contigit, & vires increverunt.

Sub finem ſecundi menſis jam omne carioſum erat optime ſeparatum & ulcera plura obducebantur firmiſſima cicatrice.

Dolores, qui ægrum tota nocte atrociſſime divexarunt, jam ſiluere penitus.

Finito

Finito tertio menſe, optima videbatur adeſſe ſanitas; nulli obſervabantur dolores; vires erant bonæ.

Mediocris cicutæ doſis ad curandum hunc pertinaciſſimum venereum morbum ſuffecit.

Maxima doſis intra 24. horas fuit drachma una.

CASUS TRIGESIMUS SEXTUS.

JUvenis, 13. annorum, tinea capitis peſſima, & contra omnia remedia rebelli jam per quinque annos laboravit.

Tandem dedi decoctum radicis lapathi acuti & extractum cicutæ, & totum caput bis quotidie decocto cicutæ, quod lacte fiebat, curavi lavari.

Hac ratione intra ſex ſeptimanas integre ſanatus eſt.

Erat hicce juvenis antea pallidus, totus cachecticus, macilentus, & inani tuſſi ac continuo in pectore ardore afficiebatur.

Hæc autem ſymptomata uſu cicutæ omnia evanuerunt.

CASUS TRIGESIMUS SEPTIMUS.

JUvenis, 16. annorum, ſartor, ſcabie fœdiſſima ante biennium afficiebatur.

Dato unico purgante remedio, mox unguenta adhibebantur, quibus ſcabies retropulſa fuit.

Nata eſt propterea anxia reſpiratio & tuſſis convulſiva.

 Ten-

Tentata quæcumque parum profuerunt, & juvenis, fere consumptus febre lenta, tandem fertur ad meum nosocomium.

Observavi sæpissime cicutam in scabie cutanea maxime pertinaci mira præstitisse, experiri igitur quoque volui, quid in scabie retropulsa possit.

Exhibui itaque saturatum decoctum radicis althææ & extractum cicutæ, totumque corpus bis quotidie feci lavari lacte tepido, in cujus libris quatuor uncia dimidia saponis Veneti soluta fuit.

Post octo circiter dies per universum corpus oriebatur pruritus admodum ingratus, & proruperunt pustulæ rubicantes, acri humore repletæ.

Respiratio tunc facilior fuit, & tussis minus frequens, & æger noctu jam tranquille dormivit, & cœpit sputum glutinosum prodire.

Quamvis totum corpus similibus pustulis fuerit obsitum, jussi tamen bis quotidie lavari.

Circa decimum diem multæ tales pustulæ iterum evanuerunt, aliæ autem ruptæ sunt, & fuderunt serum acre, & nascebatur crusta fusca, scabra, rediitque scabies talis, quali ante biennium æger laboravit.

Capitis pars capillata quoque exulcerata est.

Tunc æger liberrime respiravit, sputa copiosa rejecit; febris lenta penitus desiit, & auctæ sunt vires.

Drachmam dimidiam extracti cicutæ tunc per diem exhibui, &, quoniam vidi hanc dosin sufficere, nolui amplius eam augere.

Corpus

Corpus totum bis quotidie lacte & sapone Veneto lotum est.

Vigesimo die æger sat bene se habuit, verum sputa prodibant minus copiosa, licet in pectore audiretur strepitus materiæ mobilis.

Hinc loco decocti radicis bardanæ tunc dedi infusum stipitum dulco-amaræ.

Hoc infuso, & extracto cicutæ & lotione externa, sedulo continuata, non tantum pectus ab omni acri & glutinoso liberatum fuit, sed & scabies fœdissima, quæ sub usu cicutæ renascebatur, intra binos fere menses integre curata est, & juvenis optimam sanitatem obtinuit.

Hi sunt præcipui casus, quos ex mea propria experientia adducere volui.

Nimis longus & forsan tædiosus forem lectoribus, si plures adhuc enarrarem.

Serophulosos strumosque fere innumeros sola cicuta curavi.

Vidi fœminas toto corpore optime formatas, habentes faciem pulcherrima imagine pulchriorem; verum glandula thyroidea iis dura fuit, & solito longe major; hinc habebant vitium, quod in hominum oculis maximam venustatis lucem obscuravit.

Talibus plerumque cicuta profuit, dum tumor ab obstructione vel infarctione ortus erat.

Leviores in mammis, sub axillis, in inguinibus, in vagina uteri, & ipso utero scirrhos sola cicuta solutos hic non memoro.

Obstructiones indurationesque hypochondriorum atque varios in diversa abdominis

regione

regione tumores hoc unico remedio vix non ſemper diſſipavi.

Fœmina, ſexaginta aliquot annorum, a ſedecim annis ultra viginti tumores duriſſimos, quorum quilibet magnitudine ovum anſerinum æquavit, per totum abdomen diſperſos, habuit.

Diverſa remedia nil juverunt, & malum ſenſim adeo increvit, ut urina fuerit ſuppreſſa, & ut catheter debuerit applicari ſæpius.

Sumpta cicuta liberrime prodiit urina ; auctus eſt appetitus, & redierunt vires.

Imo quidam tumores emolliti ſunt, & exſtillavit multa materies purulenta ex utero.

Si ægra abſtinet per aliquot dies a cicuta, mox tenditur venter, retineturque urina, & mala oriuntur ſymptomata.

Quo autem major materiei per uterum copia fluit, eo molliores & minores fiunt quidam tumores, quidam vero immutati perſtant.

Ingens levamen hæc fœmina a cicuta habet, &, ſi continuet, fors integre curabitur.

Nec timeo ſuppurationem, quæ lethalem tympanitidem adferret: quoniam materies ſoluta invenit exitum per uterum, neque ulla adſunt reſorptionis ſigna, quæ febrem depaſcentem minitarentur.

In cardialgiis chronicis optimo cum ſucceſſu perfrequenter dedi cicutam, & ſiſtebatur brevi omnis ardor, dolor, omnis vomendi conatus ; & homines languidi ac emaciati ſub uſu cicutæ optimas recuperarunt vires, & pingueſcebant.

Ceſſarunt

Cessarunt quoque inveteratæ cephalalgiæ, aut hemicraniæ annosæ.

Dum observavi circa systema renale vel uterinum esse obstructiones aut seri acris & tenacis stagnationes, dedi cicutam, & vidi fere semper menses inde copiosiores fuisse, & prodiisse sanguinem magis sanum, cessasse diros illos dolores colicos, anxios vomendi conatus, vel & vomitus æruginosos, dissipatas esse tensiones dolentes in inguinibus & ad os sacrum, nec rediisse amplius capitis dolores, caligines aut vertigines.

Habui binas fœminas, quæ dirissimis symptomatibus afficiebantur semper circa tempus menstruum, & utebantur jam per plures annos marito, nunquam tamen potuerunt concipere.

Sumpta cicuta non tantum ab his malis integre liberabantur, sed & fiebant longe alacriores, & ambæ impregnatæ sunt.

Quid jam amabilis fœmineus Sexus ultra a cicuta petit?

Phthisin scrophularem, sola cicuta & lacte, sæpius curavi; eundem successum a cicuta habui in chronicis & pertinacissimis anginis ulcerosis, pustulosis, scorbuticis, serosis, aut ab acri quadam fluxione ortis.

In plurimis morbis desperatis, in quibus vidi remedia optima, continuo usu & longo tempore adhibita nil profuisse, tentavi cicutam, & hac sæpenumero salutem adtuli.

Hydrops, ab induratione viscerum abdominalium ortus, sæpe soli cicutæ cessit; sæpe

&

& alia remedia ſimul requirebantur, ſæpe tamen nequaquam poterat curari.

Annoſam arthritidem, inveteratos rheumatiſmos, ſpinam ventoſam, luem veneream, ſurditatem, melancholiam triſtiſſimam (a materie) ſcabiem, tineam capitis, ſerpiginem peſſimam, ulcera fœdiſſima, ſinus & fiſtulas maxime pertinaces ſola cicuta plerumque feliciter debellavi, ſanavi.

Obtigerunt tamen & mihi caſus in quibus cicuta non profuit, uſu quamvis longo & larga doſi adhibita.

Virgo, 20. annorum, ob tumorem, pugno virili majorem, ex bucca ſiniſtra ortum, & cum maxilla inferiore firmiſſime concretum, ultra dimidium annum cicutæ extractum magna doſi quotidie aſſumſit, & inde nullum habuit levamen, unde pertæſa abſtinuit.

Alia virgo, 25. annorum, tumorem ingentem & nigricantem in latere colli dextro a multis annis habuit.

Tentavi cicutam, verum mox oriebatur febris, & ægra fiebat debilis.

Alia tamen remedia contra hunc tumorem exhibita & externe applicata nil quoque juverunt.

Hinc Dominus *Collin* & ego diverſa ſub forma & minima doſi & additis aliis medicamentis cicutam denuo in hoc ſubjecto voluimus experiri; verum priora mox iterum ſymptomata orta ſunt, & ægra ex uſu cicutæ, quamvis maxime limitato, languit, & angebatur.

Unde

Unde tumor ſibi erat relinquendus.

Fœmina, 42. annorum, in mamma dextra ſcirrhum admodum dolentem a ſex menſibus advertit, ab eo nimirum tempore, quo cœpit menſtruo fluxu carere.

Chirurgus pro fomento externo ſuadet fæces vini in vino coctas.

Intra biduum ſcirrhus fuit longe major, durior; cutis livuit.

Dein rupta eſt epidermis, & acre fœtidumque ſerum tranſudavit.

Per plures dein ſeptimanas varii chirurgi & medici varia tentarunt.

Verum morbus ſemper fiebat pejor, ægra conquerebatur ſiccam tuſſiculam, & ardorem in pectore; incipiebat noctu ſudare, emaciari.

Tandem ego, in conſilium vocatus, ſuaſi cicutam, decoctum hordei crudi, & copioſum lac.

Vires inde auctæ ſunt; ceſſavit ſudor nocturnus; rediitque appetitus, & mammæ color fiebat rutilus, & durities minor.

Per binos fere menſes ſpes erat optima curandi hanc fœminam.

Dein, neſcio quo caſu, ſubito orta eſt tuſſis, quæ adeo violenta fuit, ut ſanguis ſputo prodierit.

Hinc debebam a cicuta abſtinere, & ægra tandem phthiſi conſumpta eſt.

Alia fœmina, cancro aperto laborans in mamma dextra, ex uſu cicutæ melius habuit, & durities exulcerata erat ad minimum $\frac{2}{3}$ minor.

Verum

Verum ſupervenit febris tertiana, quæ vires omnes proſtravit.

Cicutam tunc illico removi, & larga manu dedi corticem Peruvianum.

Febris fugata eſt; redierunt vires, & ex uſu corticis Peruviani omnia videbantur meliora.

Hinc corticem per binas ſeptimanas adhuc continuavi.

Acceſſit autem tunc aſthma glutinoſum, quo hæc ægra jam ante tres annos laboravit; ſputa nulla prodierunt; hinc ſuffocata obiit.

Vir, ſeptuagenario major, prehenditur apoplexia, unde brachium ſiniſtrum & pes ejuſdem lateris paralyſi afficiebantur.

Magna ſimul tuſſi hicce æger laboravit, & habuit in latere colli dextro tumorem, binis pugnis majorem, ſarcomatoſum.

Dum medici & chirurgi plurima medicamenta, ſine effectu, per multos menſes adhibuerunt, relinquebant tandem fatis hunc miſerum.

Et tunc ægrotantis uxor me rogavit, ut accederem.

Vidi ægrum ſenectute & morbo fere conſumptum, difficulter reſpirantem, reddentemque ſputa pauca, difficilia, glutinoſa; tumor colli erat durus, lividus, purpureus, & in eo roſit continuus dolor.

Malam ſtatim prognoſin uxori dedi, & nil promiſi; blando tamen ſermone triſtem ſenem erexi, præſcripſique remedia, quæ levamen eſſent allatura.

Prodiit

Prodiit ſputum copioſum, & pectus fiebat magis liberum; vires pauliſper augebantur.

In tumore autem manſit dolor continuus, & augebatur ejus moles.

Hinc ipſe æger inſtitit multis precibus, ut cicutam contra hunc tumorem tentarem.

Novi cicutam etiam debiliſſimis ſenibus nequaquam nocere, dedi igitur mane & veſperi grana duo; præterea autem continuavi remedia, quæ pectus a ſputo liberarent.

Mirus advertebatur cicutæ effectus; ſputa prodibant copioſa, & magis cocta, & ſpatio paucorum dierum in partibus paralyticis major motus, & ſenſibilitas advertebatur; in tumore dolor eſt multo imminutus, nec amplius fuit continuus, ſed tantum per vices rediit; vires autem auctæ non ſunt, & appetitus manſit deletus.

Doſin cicutæ non auxi.

Menſe circiter elapſo tumor videbatur mollior, reliqua autem erant in priori ſtatu, & æger nil fere nutrimenti aſſumſit.

Nihilominus eum in quartum menſem conſervavi; dein vero omnes vires ex defectu nutrimenti conciderunt, & intra octo dies miſer extinguebatur.

Aliquoties dedi cicutam in cataracta, & longo uſu & forti doſi tandem profui; pluries autem nullum inde in hoc morbo effectum obſervavi.

Circa uteri ulcera cancroſa quatuor habui fœminas, quas cicuta optime ſanavi; plures alias habui, quibus cicuta per aliquot tempus adtulit

adtulit levamen, verum eas nequaquam re-ſtituit.

Aliis hoc morbo laborantibus cicuta plane non profuit, & fuerant quædam, quæ hoc remedium non poterant ferre, conquerentes inde majores dolores, virium dejectionem, & fluxum ichoris magis fœtidum, acriorem, copioſiorem.

An propterea cicuta proſcribenda? ſimilibus in caſibus non debet dari uſu continuato?

Hæc oportuit candide & ſincere hicce loci adnotare, ne quis poſſet oggerere, me velle meris cicutæ laudibus mundo literato imponere.

****

CAPUT III.

Nunc quædam aliorum medicorum obſervata referam, convenit.

ERuditiſſimus *Petrus ab Armis*, medicus Tridentinus, in humaniſſima ſua epiſtola, quam menſe Auguſto 1760. ad me dedit, ſequentia habet:

„ Interim per me tibi gratias agit ingenio-
„ ſiſſima puella, quam tuo ductu cicuta tua a
„ ſcirrho in mamma ſiniſtra feliciſſime curavi."

Celeberrimus *Joſephus Baader*, Medicinæ Profeſſor Friburgenſis circa cicutam hæc ſcribit:

„ Ope cicutæ, quam jam officinalem hic feci,
„ intra ſeptem hebdomadas perfectum & aper-
„ tum carcinoma mammæ in fœmina ſanavi.

„ Scirrhi illi ſublinguales admodum dolen-
„ tes in alia fœmina, de qua jam alia occaſione

„ men-

„ mentionem feci, ita modo ſe habent, ut ex „ latere ſiniſtro vix veſtigium amplius adſit, „ ex dextro vero latere ſcirrhus multo minor „ ſit, parumque jam doleat, licet per quatuor- „ decim annos eundem jam mulier ſenſerit.

„ Scirrhum alium in collo, quem juvenis „ jam per decem & ultra annos ad omnia re- „ media rebellem geſſit, intra quinque men- „ ſes uſu extracti & fomenti de cicuta reſolvi.

Celeberrimus *Martinus van der Belen*, Medicinæ Profeſſor Primarius in Alma Univerſitate Lovanienſi, &c. —— „ Quamvis autem eæ, „ quæ in tuo libro exponuntur, obſervationes „ certam fidem ſatis evincant, tibi non diſ- „ pliciturum autumo, ſi & ſucceſſum curæ, „ quam cum cicuta inſtitui, breviter commu- „ nicavero.

„ Quadraginta annorum virgo ante tres cir- „ citer annos, citra cauſam externam ſenſibi- „ lem, ſcirrho in mamma ſiniſtra corripitur, „ cui initio nihil oppoſuit: poſtea vero varia, „ quæ ab aniculis commendabantur, remedia „ applicuit, donec magis aucto tumore, & in- „ creſcente indies doloris vehementia, menſe „ Majo 1760. chirurgum advocaverit, qui „ mali imperitus ad maturandum tumorem „ ter de die cataplaſma imponere juſſit, eo „ quidem effectu, ut jam omnia celerius in „ pejus ruerent.

„ Interim nullo capto conſilio ad aperturam „ tumoris nefando auſu proceſſit, ex quo ma- „ lignitas aucta eſt, & ſanguinis profluvium „ aliquoties acceſſit.

„ Tandem menſe Julio accerſitus vidi hor-
„ rendo ſpectaculo carcinoma ingentis adeo
„ voluminis latus ſiniſtrum occupare, ut a
„ clavicula ad ultimam coſtam veram, & a
„ ſterni margine uſque ultra coſtarum maxi-
„ mam curvaturam extenderetur, ſubjectis to-
„ tum accretum.

„ Varicoſæ venæ in ſuperficie digitum fere
„ latæ ſpectabantur, vaſaque arterioſa eum in
„ modum dilatata erant, ut ſingulis pulſibus
„ ſibi commiſſa ponderoſiſſima tumoris moles
„ tota elevaretur.

„ Debilis cæterum & emaciata ægra febre
„ continua hectica laborabat, catemeniis ta-
„ men ſuo tempore, ut ſemper ante factum
„ fuerat, rite fluentibus.

„ In hoc rerum ſtatu ſpem unicam in ci-
„ cuta poſui, quam ad tui præſcripti normam,
„ ſenſim aucta doſi, ita præbui, ut ægra indies
„ xxiv. pilulas granorum duorum aſſumeret,
„ impoſito ſimul cataplaſmate ex antiſepticis
„ & cicuta ad pondus omnium.

„ Quo factum eſt, ut poſt aliquot ſeptima-
„ nas tumoris tota maſſa gangrænoſa evaſerit,
„ adeo ut eam iterata ſectione auferre opor-
„ tuerit, cute, quouſque affecta non fuerat,
„ ſervata.

„ Subjecta ſana apparuerunt, jamque pure
„ diſcreta fuerant, in quo tamen odor, qualis
„ a gangrænoſo tabo ſpirare ſolet.

„ Itaque digeſtiva cum antiſepticis ſuperpo-
„ nenda, pilulas ex cicuta, minuta tamen
„ doſi, continuandas, ſimulque tres corticis

„ Peru-

„ Peruviani drachmas ſingulo die præbendas
„ juſſi.

„ Brevi omnia ſpem feliciter abſolvendæ
„ curationes fecerunt, tumque ſolis externis
„ præſidiis ulcus eouſque coaluit, ut minima
„ ſaltem apertura, dum hæc ſcribo, ſuperſit,
„ nullaque ſub toto curationis tempore fun-
„ goſa propullulaverit caro, adeo ut de inte-
„ gerrima ſanatione ſecura videatur, jamque
„ priſtina officia reſumſerit, &c.

Summas celeberrimo ac eruditiſſimo huic Profeſſori gratias hic publice ago, quod caſum adeo pulchrum mihi communicare voluerit.

Etenim ex tota hujus morbi hiſtoria nos omnes optime docemur, qua methodo artem noſtram exerceri oporteat.

Nam patet inde, non uni ſemper remedio eſſe fidendum, ſed debere quandoque alia ſimul, tum externa, tum interna, vocari in uſum, debere quandoque quædam demi, & alia addi, ut optatus eveniat effectus.

Atque ideo ars jubet medicum eſſe rationalem.

Quandoque inſtrumenta chirurgica in uſum vocanda ſunt.

Doctiſſimus caſtrenſis medicus Dominus *Joannes Kollman* mihi hæc retulit:

„ Cæterum non poſſum ſatis laudare virtu-
„ tes extracti cicutæ.

„ Habui inter meos ægros militem, qui in
„ hypochondrio ſiniſtro ingentem tumorem,
„ admodum durum, gruvantem, dolentemque
„ a longo tempore geſſit.

„ Demum incepit ingesta omnia vomitu
„ reddere, sensitque continuum & acutum do-
„ lorem, & emaciabatur.

„ Pulsum habuit febrilem, elevatum, &
„ propterea illico venam secari jussi, externe
„ applicui cataplasmata emollientissima, injeci
„ enemata oleosa, & præscripsi decocta resol-
„ ventia, nitrosa, mellita, cum interpolatis
„ paregoricis,

„ Per hæc saltem ulteriorem inflammatio-
„ nis progressum impedivi, febrem mitigavi,
„ dolorem minui; tumor autem non minor,
„ sed potius major duriorque factus est.

„ Dedi igitur serum lectis cum multo sale
„ polychresto & melle, atque pilulas ex sa-
„ pone Veneto, & gummi ferulaceis.

„ Sed diuturno usu his quoque nil effectum
„ fuit.

„ Tandem deveni ad extractum cicutæ, quo
„ ad drachmas duas forma misturæ quotidie
„ assumpto, sensim minuebatur tumor, & post
„ mensis spatium nec tantillum supererat, &
„ æger bellissime habuit, recuperavit vires, &
„ firmam sanitatem.

„ Omnes, qui mecum viderunt hunc ægrum,
„ felicissimum curæ eventum, atque celerem
„ & fere inexspectatam cicutæ efficaciam satis
„ mirari non potuerunt.

„ Scirrhos inveteratos, & ad omnia reliqua
„ remedia rebelles, in diversis corporis parti-
„ bus sola cicuta, usu interno data, sæpissime
„ resolvi, &c.

Claris-

Clarissimus *Crampagna*, Consiliarius & Archiater Serenissimi Lotharingiæ Ducis CAROLI, Bruxellis multa experimenta usu cicutæ instituit, & fere semper felicem vidit effectum.

Iter tamen, quod Viennam erat faciendum, virum hunc doctissimum impedivit, quo minus potuerit ipse omnium curationum exitum exspectare.

Unde, pro innata sua humanitate, sequentes casus hic Viennæ mihi communicare est dignatus:

„ Fœmina, quadraginta quinque annorum, „ a longo tempore scirrho, qui ovum galli- „ naceum magnitudine æquabat, in mamma „ dextra laboravit.

„ Remedia externa internaque, ex consiliis „ medicorum ac chirurgorum applicata, nec „ minimum præstiterunt effectum; tandem „ præscripsi pilulas de cicuta, & sensim dedi „ drachmam dimidiam quotidie; externe ap- „ plicabatur cataplasma ex cicuta, & lacte pa- „ ratum.

„ Spatio trium septimanarum evanuerunt „ dolores, & scirrhus in plures moleculas di- „ visus est.

„ Hoc in statu reliqui ægram, quoniam „ Viennam debui proficisci.

„ Propter idem iter non poteram integre „ finire casum sequentem:

„ Fœmina, 50. annorum, venit ad me pe- „ titura consilium contra cancrum apertum, „ quem in mamma dextra gerebat, & sub „ axilla ejusdem lateris hæsit scirrhus, nuci „ juglandi par.

„ Præſcripſi ſtatim pilulas & fomentum de „ cicuta, ſcirrho ſub axilla impoſui empla„ ſtrum de cicuta, & ulcus cancroſum deliga„ batur linteis carptis, decocto cicutæ ma„ didis.

„ Poſt quindecim dies, dum ægram vidi, „ mirabar ſummopere celerem & ingentem „ mutationem, quam inveniebam.

„ Etenim ægra jam bene appetiit, tranquille „ dormivit, nec ullum amplius dolorem pre„ cepit, & ipſa fatebatur ſponte, quod ex uſu „ hujus remedii non tantum actiones omnes „ inſurgant, & corpus ſuum vigorem recupe„ ret, ſed etiam quod mens inde recreetur.

„ Scirrhus ſub axilla erat, jam perfecte ſo„ lutus, diſſipatus.

„ In ulcere cancroſo optimum pus reperi„ ebatur.

„ Uſu pilularum de extracto cicutæ, em„ plaſtro de cicuta, frictione, & iterata ap„ plicatione vaporum aceti ad locum affec„ tum integre diſſipavi ſcirrhum admodum „ magnum & rebellem, quem virgo, 13. „ ann. circa aurem ſiniſtram habuit.

„ Fœminæ, 30. ann. propter ſcirrhum in „ mamma conſului, ut bis de die aceti vapores „ applicaret, & dein imponeret emplaſtrum „ de cicuta; pro uſu interno præſcripſi un„ ciam unam extracti cicutæ in pilulas, grano„ rum duorum, ut ægra inde quotidie ſumeret „ quindecim.

„ Abſumptis his pilulis, putavi alia adhuc „ doſi forſan opus eſſe; verum fœmina egit

„ gratias,

„ gratias, mihique oſtendit ſe uſu horum re-
„ mediorum brevi temporis ſpatio eſſe integre
„ ſanatum.

„ Fœmina 46. ann. cancrum apertum in
„ mamma habuit, cujus progeſſum applica-
„ tione pulveris corticis Peruviani jam aliquo
„ tempore impedivi.

„ Mamma præterea tota ſcirrhoſa fuit, &
„ pectori firmiſſime adhæſit.

„ Clariſſimus *Manderlier*, Conſiliarius &
„ Archiater, collega meus, hanc ægram quo-
„ que vidit.

„ Dedimus ei ſtatim pilulas de cicuta, quas
„ Dominus *Manderlier* Vienna accepit; ſuper
„ tota mamma poſuimus cataplaſma ex cicuta,
„ & ulcus fecimus deligari linteis carptis, forti
„ cicutæ infuſo madidis.

„ Poſt paucos dies videbamus optimam
„ ſuppurationem, mammæ ſcirrhus fuit multo
„ minor, & ægra vix amplius ſenſit dolores.

„ Dum Bruxellis iter Viennam ſuſcepi, vidi
„ hanc fœminam in ſtatu admodum bono, &
„ omnia tendebant in ſanationem.

„ Et doctiſſimus Archiater *Manderlier* nunc
„ paucis abhinc diebus me literis certiorem
„ reddidit, ulcus cancroſum optima cicatrice
„ eſſe perfecte conſolidatum, & mammæ tu-
„ morem ſcirrhoſum & cancroſum integre
„ diſſipatum.

„ Fœmina 45. ann. me conſuluit ſupra
„ tumore ad coſtas ſpurias, qui pugnum viri-
„ lem magnitudine ſuperavit.

„ Magna cum attentione hunc tumorem „ examinavi, & manifeste observavi materiam in eo esse collectam.

„ Praeterea una ex his costis spuriis erat „ valde crassa, tumida, elevata.

„ Boni effectus, quos ex cicuta saepius vidi, „ me quoque determinaverunt, ut hoc reme„ dium in hoc quoque casu tentaverim, &c.

„ Praescripsi praeterea lenes frictiones, & bis „ quotidie aceti vapores applicui, dein tumo„ rem emplastro de cicuta texi.

„ His vidi magna cum laetitia id effectum „ esse, ut tumor disparuerit, & costa redierit „ ad statum naturalem, &c.

„ Homo, quem alias remediis antiscorbu„ ticis a pessimo scorbuto aliquoties curavi, „ nunc iterum in eundem morbum incidit.

„ Remedia autem antiscorbutica nequa„ quam profuerunt, imo morbus semper alti„ ores egit radices, & erat de hujus hominis „ vita timendum.

„ Hoc in statu adhibebatur cicutae ex„ tractum, & aeger ex pessimo morbo optime „ convaluit.

Dexterrimus, Dominus *Cambon*, Consiliarius & Primus Chirurgus Serenissimae Ducis Lotharingiae, binos casus mihi communicavit:

„ Homo, quinquagenarius, a sex annis ha„ buit ulcus in interna & media cruris dextri „ parte.

„ Ad hoc ulcus curandum multi medici & „ chirurgi plurima artis auxilia tentarunt; ast „ aeger nil omnino levaminis sensit.

„ Tandem

„ Tandem menſe Martio 1760. me acceſſit „ petiturus conſilium.

„ Agnovi ſtatim ulcus cancroſum eſſe.

„ Per tres menſes varia interna & externa „ remedia huic ægro præſcripſi, & ego ip„ ſemet ulcus mundavi, deligavi.

„ Verum omnis mea opera, quamvis ex„ actiſſima & magna cum attentione ſedulo „ applicata, incaſſum fuit.

„ Ulceris labia manebant livida, calloſa, „ fungoſa, & venæ in toto ambitu varicoſæ, „ & nulla omnino in melius mutatio obſer„ vata eſt.

„ Arte igitur ulceris labia & totum fun„ dum ſatis profunde abſtuli, ut hac ratione „ fieret vulnus recens & purum, quod ſola „ conſolidatione opus haberet.

„ Verum hæc operatio æque parum pro„ fuit, ac omnia remedia huc uſque tentata; „ nam prius malum, adhibita licet omni „ cautela, repullulavit.

„ Hoc ulcus jam pro incurabili habui, & „ miſerum dimiſiſſem ſine ope, niſi tunc „ temporis mihi innotuiſſet eſſe experimenta „ quædam Viennæ edita, quæ demonſtra„ bant cicutam in ſimilibus caſibus mira „ præſtare.

„ Extractum igitur cicutæ ſtatim exhibui, „ idque feliciſſimo cum ſucceſſu.

„ Etenim poſt paucos dies lætus vidi „ magnas & velociſſimas in melius muta„ tiones.

„ Nec

„ Nec ullum malum ſymptoma ſuperve-
„ nit, & ulcus cancroſum, antea adeo re-
„ belle, ſpatio trium ſeptimanarum perfec-
„ tiſſime ſanatum eſt.

„ Antequam hic homo cicuta eſſet uſus,
„ conquerebatur ſemper ſalivam ſalſam, acrem,
„ erodentem; mox autem ſub uſu cicutæ
„ hicce ſapor evanuit, & ſaliva erat inſipida,
„ naturalis.

„ Homo, triginta aliquot annorum, mon-
„ ſtroſum tumorem in collo habuit.

„ Remedia tam vegetabilia, quam mine-
„ ralia penetrantiſſima, nil prorſus juverunt,
„ quamvis longo tempore & uſu largiſſimo
„ fuerint adhibita.

„ Solum extractum cicutæ magna doſi in-
„ terne datum tandem hunc pertinaciſſimum
„ tumorem emollivit, diſſipavit.

„ Externe præter emplaſtrum de cicuta
„ nil appoſitum eſt.

Clariſſimus *Kaiſin*, qui Leodii praxim medicam ſumma cum laude exercet, in doctiſſima ſua epiſtola, ita ad me ſcribit:

„ Ego tuam methodum exacte fui ſecu-
„ tus; a parva doſi ſemper incepi; crederem
„ affirmative reſpondendum eſſe ad tuam
„ quintam quæſtionem, quæ de remediis
„ purgantibus (an ſub uſu cicutæ conveniant)
„ agit.

„ Etenim fere omni ſeptimana dabam meis
„ ægris purgans, & eis conducebat.

„ Eadem phænomena ſub uſu cicutæ ob-
„ ſervavi, quæ deſcripſiſti; vidi cutis colo-
„ rem

„ rem lividum abire in rubrum, rubrum in „ naturalem, dolores ſub initium minuebantur, „ & tandem ſolo cicutæ uſu ceſſabant „ penitus.

„ Sanies peſſima convertebatur in pus bonum, „ durities ſcirrhoſæ dividebantur in „ moleculas, & dein inſenſibiliter fundebantur, „ ſubinde vero benigna ſuppuratione conſumptæ „ ſunt.

„ Vir, ſeptuaginta ſeptem annorum, a triginta „ annis habuit duritiem indolentem in „ ſcroto; hæc ſenſim augebatur, & ſupervenit „ hydrocele.

„ Ego advocabar, & inveniebam ſymptomata, „ quæ, conſiderata hujus viri ætate, „ mortem minitabantur.

„ Juſſi tunc, ut advocaretur Dominus *Faliſe*, „ chirurgus expertiſſimus, & concluſimus ſtatim „ dare cicutam, & externe apponebamus „ emplaſtrum de galbano.

„ Spatio quindecim dierum omnia in melius „ mutabantur: ægri facies, alias plumbea, „ nunc habuit colorem naturalem, auctæ „ ſunt vires, & rediit appetitus, & tumor „ ſcirrhoſus incipiebat ſuppuratione ſolvi.

„ Nos nullam fecimus aperturam, donec „ ſponte integumenta fuerunt rupta.

„ Pus multum profluxit, aquæ autem recluſæ „ manebant.

„ Unde has punctione eduximus.

„ Demum benigna ſuppuratione inſenſibiliter „ totus tumor conſumebatur, integumenta „ rupta concreverunt cum teſticulo recto.

„ Hicce

„ Hicce vir, habita ratione ſuæ ætatis, per-
„ fecta nunc fruitur ſanitate.

„ Erat autem a ſua juventute nephriticis
„ doloribus multum divexatus; ego ei jam
„ per tredecim annos remedia, his in caſibus
„ uſitata, præſcripſi, & inde ſat commode
„ vixit; verum ſemper prodiit urinæ loco
„ merum pus, & mucus.

„ Nunc autem poſt uſum cicutæ urina
„ prodit facile, & eſt penitus naturalis, ſub-
„ inde tantum paucum purulentum ſedimen
„ advertitur.

„ Videns, quod remedium nunquam ſani-
„ tatem turbaret, &c, cogitans apud me dari
„ quandam analogiam inter fiſtulas in aliis
„ corporis partibus, & inter eas, quæ circa
„ anum ſunt, ſtatui cicutam in fiſtula ani ten-
„ tare.

„ Vir, 50. annorum, qui jam a quadrien-
„ nio hoc malo laborat, & cui jam dudum
„ ſuaſi operationem, quam vero neglexit,
„ nunc a tribus menſibus utitur cicuta, &
„ evaneſcunt dolores, & materiei fluxus mul-
„ tum minuitur.

Clariſſimus medicus Bruxellenſis *Joannes van der Belen*, &c. hæc habet:

------ „ Nunc audi, ſi placeat, quod
„ pluris eſt, quam omnia: in podagra plu-
„ rimorum pulcherrimos vidi effectus.

„ Externe applicui herbam cicutæ lacti
„ incoctam, interne dedi cicutæ extractum
„ in quadam miſtura dilutum, doſi ſatis
„ larga.

" Ope

„ Ope cicutæ plurimos curavi ſcabioſos, „ ſed cura ſemper admodum tarda fuit; idem „ quoque in rheumaticis mihi contigit.

„ Quoad cataractam incipientem in ambobus oculis, unicam fœminam ruſticam „ habui, quam feliciter curavi.

„ Verum hoc opus, hic labor fuit; aſcendi „ uſque ad drachmas ſex extracti cicutæ ſingulis viginti quatuor horis, ea ſcilicet con„ditione, ut larga manu ſuperbiberet infu„ſum ſummitatum euphragiæ cum ſemini„bus fœniculi dulcis & liquiritia.

„ Hæc fœmina a vigeſima ſecunda Aprilis „ uſque ad tertiam Novembris 1760. ſumſit „ extracti cicutæ uncias ſexaginta octo.

„ In phthiſi ſtupendam cicutæ efficaciam „ frequenter obſervavi, quoſdam jam penitus „ deſperatos extracto cicutæ reſtitui.

„ Peſſimis cachecticis, in quorum ventricu„lis nimia muci & glutinis copia ſecerne„batur, extractum cicutæ, junctum cum „ elixiriis ſtomachicis, ſæpiſſime profuit, ubi „ alia remedia, longo tempore adhibita, nil „ prorſus effecerunt.

Hermannus Gleiſner, Græcenſis Phyſicus celeberrimus:

---- „ En hiſtoriam cancri, a me cicuta „ percurati:

„ Vir, quadraginta aliquot annorum, tem„peramenti cholerici, ab aliquo tempore „ glandulas inguinales tumidas, & dein do„lentes geſſit; has barbæ tonſor audacter diſ„cidit; ex vulnere fluxit merus ſanguis ſine

„ pure,

„ pure, oriebatur ingens dolor, & applicatis
„ variis corrosivis, multoque lapide infernali,
„ fœdum evasit ulcus.

„ Post integrum fere annum, & applicatis
„ omnis generis medicaminibus, æger miserri-
„ mus lecto jam continuo affixus meam tan-
„ dem opem invocavit.

„ Vidi ulcus occupare inguen dextrum, &
„ deorsum versus orificium ani, sursum versus
„ umbilicum exporrigi, aggredique jam scro-
„ tum & penem.

„ Labia retorta, ichor cadaverosus, dolor
„ ingens, frequens hæmorrhagia, & malum
„ semper ulterius serpens, & ad omnia quæ-
„ que remedia hactenus rebelle, mihi can-
„ crum accusabant.

„ Consului desuper Dominum *Buck*, dex-
„ terrimum chirurgum, obstetricumque hic
„ loci magistrum, qui etiam ulcus primo in-
„ tuitu carcinomaticum agnovit.

„ Dedi igitur cicutam interne, externe, &
„ viro adeo exhausto exhibui hydrogalactam
„ pro potu ordinario.

„ Primum erat, quod post aliquot dies pes-
„ simam nephytin abire, & tandem omnem
„ locum ichoris vice pulcherrimo madere
„ pure observaverim.

„ Demum ad marginem labiorum ulceris
„ nova exorta sunt ulcuscula, ipsa labia (quod
„ aspectu mirum erat) sensim & sensim solve-
„ bantur, tota plaga ulceris magis & magis
„ emolliebatur, & quasi fundebatur, usque-
„ dum conditionem sani vulneris induxit.

„ Spatio

„ Spatio quatuor menſium hoc ulcus per-
„ fecte ſanatum eſt.

Diligentiſſimus ac expertiſſimus Dominus *Koller*, chirurgus, ſequentem mihi epiſtolam ex Bohemia ſcripſit: - - -

„ Fœmina 36. ann. anno circiter abhinc
„ oriebatur in labio oris inferiore tuberculum,
„ lentis magnitudine.

„ Hoc tuberculum ſenſim augebatur, &
„ tandem, dum nucem avellanam adæquavit,
„ ſupprimebantur menſes, & cutis circa tumo-
„ rem fiſſa eſt, atque tranſudavit continuo
„ humor acer.

„ Varia externe applicata ſunt; verum res
„ ſemper in pejorem ſtatum mutabatur.

„ Menſe Novembri 1760. ægra ad me ad-
„ ducebatur: re bene conſiderata, vidi ulcus
„ peſſimum, cancroſum, inveni muſculum or-
„ bicularem labii inferioris uſque ad medie-
„ tatem muſculi mentalis ſeu quadrati exul-
„ ceratione cancroſa conſumptum.

„ Uterque angulus oris, præſertim vero
„ dexter, jam erat ad pollicis latitudinem ſat
„ profunde exeſus, corroſus.

„ Fœdum erat & nauſeoſum videre hoc
„ turpiſſimum ulcus; ulceris autem labia un-
„ dequaque fuerunt calloſa, retorta.

„ De amputatione ſerio apud me cogitavi;
„ verum, collatis omnibus, vidi vulnus inde
„ oriturum ingens, quod ob neceſſarium muſ-
„ culorum adjacentium motum nequaquam
„ poſſet obduci cicatrice; aut, ſi id cicatrice
„ firmaretur, maneret cavum fœdiſſimum,
„ nunquam reparandum.

„ Omiſi

„ Omiſi igitur operationem, & extractum „ cicutæ ſequenti ratione adhibui.

„ Dedi ſtatim in principio quotidie triginta „ duo grana extracti cicutæ, diluti in miſtura.

„ Et quamvis obſervaverim jam primis „ octo diebus dolores multum diminutos fu- „ iſſe, per integrum tamen menſem eadem „ extracti doſi continuavi.

„ Externe applicui ad totum ulcus lintea „ carpta, ſequenti remedio madida:

℞ Extracti cicutæ dr. ij.
ſolve in aquæ calcis primæ infuſionis Lib. i.

„ Ulcus hac ratione toties deligavi, quoties „ adverti ſerum acre ex cancroſo ulcere pro- „ fluens jam penetrare lintea carpta.

„ Sub initium neceſſe erat, ut & noctu ali- „ quoties deligatio renovaretur.

„ Hoc idem remedium externum a princi- „ pio ad finem uſque curationis adhibui, ea „ tantum differentia, quod ultimo menſe, „ dum vidi carnes recreviſſe, ulcuſque eſſe „ conſolidationi proximum, applicuerim id „ paulo levius ſequenti modo:

℞. Extracti cicutæ dr. i.
aquæ calcis ſecundæ infuſionis Lib. i.

„ Finito primo menſe, jam omnia erant in „ ſtatu longe meliori; ſalivæ profluvium, quod „ antea continuum & copioſum erat, jam vere „ deſiit; ſaniei loco aderat optimum pus, omne „ calloſum ſenſim emollitum & diſſipatum „ eſt, & ſaniſſimæ carnes undequaque recre- „ verunt; ægra optime dormivit, bene appe-

„ tiit

,, tiit, & quod maximum, rediit fluxus men-
,, ſtruus.

,, Extracti cicutæ doſim tunc diminui, &,
,, loco granorum triginta duorum, dedi tunc
,, quotidie grana viginti quatuor, & hac
,, quantitate iterum per integrum menſem
,, continuavi.

,, Tertio & ultimo curationis menſe,
,, quum omnia optime procederent, dedi
,, tantum quotidie grana duodecim extracti
,, cicutæ, & hæc doſis ad perfectam curatio-
,, nem ſuffecit.

,, Tempore curationis ægram quinquies
,, purgavi, remedio ſequenti:

℞. Pulv. rad. jalap. dr. ſs.
cremor. tart. gr. x.
m. f. pulv. pro doſi.

,, Ab hoc remedio alvus ſemper quinquies
,, aut ſexies mota fuit.

,, Fœmina pauperrima erat, hinc facile
,, patet qualem diætam potuerit obſervare;
,, ea nimirum aſſumſit, quæ ab aliis ſponte
,, ex miſericordia offerebantur.

,, Quemadmodum autem ante uſum ci-
,, cutæ ob enormes continuoſque dolores, &
,, ob ingentem ſalivæ deperditionem, tota
,, cachectica, emaciata, & fere conſumpta
,, fuit, ita e contrario poſt curationem fuit pin-
,, guis, quadrata, firma, robuſta.

,, Et, quod plurimum debemus admirari,
,, omnes partes ulcere cancroſo eroſæ & con-
,, ſumptæ integerrime recreverunt.

„ Cicatrices circa utrumque oris angulum „ adeo pulchræ & naturales ſunt, ut fere „ nihil obſervetur.

„ Labium oris inferius debitam altitudinem „ recuperavit, & ad ſuperius poteſt bene ad- „ moveri; paulo tantum anguſtius eſt, quam „ in ſtatu naturali eſſet deberet.———

Curatio hæc certe pulcherrrima eſt, & chirurgus magnam meretur laudem, etenim optimi chirurgi & medici vices prudentiſſime implevit.

Experientia, judicium, & induſtria in arte medica & chirurgica plurimum valent.

Dominus *Sebaſtianus Kaim*, chirurgus, mihi communicavit caſum puellæ quatuordecim annorum, quæ ulcus cancroſum in latere ſiniſtro habuit.

„ Hoc ulcus ab aure uſque ad medietatem „ menti ſeſe extendit, & duos pollices ſerpſit „ infra mentum, verſus ſuperiora ultra os ju- „ gale aſcendit.

„ Horrendum erat videre hoc ulcus, ete- „ nim omnia erant putridiſſima, ſanie corroſa, „ & ad oſſa uſque exeſa.

„ Decocta diverſiſſima, fomenta, & empla- „ ſtra, ipſa remedia mercurialia & antimo- „ niata, nil profuerunt, & malum ſemper in „ latum & profundum repſit.

„ Data autem cicuta, & applicato ex ea- „ dem herba fomento externo, perfecta curatio „ ſequebatur.

Eruditiſſimus *Georgius Haſenöhrl*, phyſicus ſolertiſſimus in noſocomio Hiſpanico militari:

——„ Fre-

——— „ Frequentem nactus occasionem
„ experimenta faciendi in ægris, quorum cu-
„ ram gerebam in nosocomio, id observavi,
„ duros annososque colli tumores ope cicutæ
„ fusos liquatosque fuisse.

„ Inter alios erat miles, qui collum totum
„ ob ingentes & ad omnia remedia rebelles
„ scirrhos rigidum habuit, sola tamen cicuta
„ integre curatus ex nosocomio discessit.

„ Cancrum occultum in mamma sinistra, a
„ causa externa ortum, duritie & mole insig-
„ nem, diuturno cicutæ usu penitus curavi.

„ Cancro aperto circa angulum oris sini-
„ strum undique jamjam proserpenti intra sex
„ septimanas usu cicutæ frænum injeci, & tri-
„ mestri spatio malum eodem remedio fundi-
„ tus exstirpavi.

„ In spina ventosa semel iterumque cicutam
„ profuisse vidi.

„ In ulceribus cacoëthicis, in scabie fœdis-
„ sima, inveterata, & maxime rebelli, idem
„ medicamentum integro cum successu pluries
„ adhibui.

Josephus Quarin, perspicacissimus apud fratres misericordiæ Physicus & Cæs. Reg. sanitatis Consiliarius, &c.

——— „ Multos sola cicuta curavi inte-
„ gerrime, qui annosa arthritide, aut rheu-
„ matismo, laborarunt, quique plurima reme-
„ dia hucusque incassum tentarunt.

„ In tumoribus arthriticis pulcherrime pro-
„ dest decoctum cicutæ, si pars affecta ei im-
„ mergatur.

H 2 „ Per-

„ Pertinaciſſimos parotidum, glandularum
„ colli, ſubaxillariumque, &c. ſcirrhos ſolo
„ extracto cicutæ facile & cito ſæpius diſſi-
„ pavi.

„ Dedi autem plerumque his ægris ſtatim
„ in principio largam doſin, alvus quandoque
„ inde cum euphoria movebatur; externe in
„ aliquibus appoſui emplaſtrum de cicuta.

„ Inter alios vir, 32. annorum, ſurdus, in-
„ gentes ſcirrhoſas & fere lapideas parotides
„ habuit, & glandulæ colli erant quoque ſcir-
„ rhoſæ, & adeo magnæ & penetrantes ver-
„ ſus interiora, ut reſpirationem fecerint labo-
„ rioſam.

„ Hunc ſolo extracto cicutæ, & fomento
„ ex eadem herba parato, optime reſtitui.

„ Etenim omnes tumores diſparuerunt, &
„ rediit auditus, & reſpiratio erat ſanorum ſi-
„ milis, & homo antea emaciatus, ſub uſu ci-
„ cutæ, recuperaverit carnes & vires.

„ In tuſſi pertinaci cum levi pulmonum
„ ulcere pulchrum effectum mihi edidit ci-
„ cuta.

„ In binis progreſſum cataractæ impedivi ope
„ cicutæ, ſed cataractam inde diminui non vidi.

Leopoldus Auenbrugger, medicus vigilantiſ-
ſimus in noſocomio nationum:

- - - - - - „ Scrophuloſos valde multos ex-
„ tracto cicutæ percuravi, neque horum hi-
„ ſtorias longius explicandas putavi, quia re-
„ medii præſtantia in hoc genere mali aliunde
„ ab tuis aliorumque experimentis iterum ite-
„ rumque confirmata fuit.

„ Unius

„ Unius tamen ſcrophuloſi hiſtoria mihi notatu digniſſima videtur.

„ Militi, cui ſubmaxillares glandulæ omnes duro tumore vehementer turgebant, obtuli extractum de cicuta eadem, qua propoſuiſti, methodo.

„ Levamen notabile inde conſecutus eſt æger; atque ideo idem remedium repetii.

„ Sanitatis ſuæ citius recuperandæ cauſa ſecum reputavit æger, quod, ſi pilulas in majori numero frequentius caperet, citius ad ſanitatem rediturus eſſet.

„ Inſcius ego ſuæ intentionis feci ex uncia dimidia prædicti extracti formari pilulas granorum duorum, ut per plures dies ſufficerent.

„ Sed en! has pilulas ſpatio unius diei bona fortuna devroravit, eo effectu, ut ſine ullo incommodo vel dolore ultra quinquageſies per triduum dejiceret, totuſque tumor intra hoc tempus diſparuerit ſic, ut præter admodum parva veſtigia induratarum glandularum nil fuerit relictum.

„ Toroſus & juvenis iſte æger vigeſimum quintum annum nondum ſuperavit.

„ In cancroſis, cacoëthicis, gangrænoſis ulceribus ſæpius extractum cicutæ optimo cum effectu exhibui.

„ Et vidi hujus remedii uſu partes gangrænoſas longe citius ſeparari a ſanis, quam uſu corticis Peruviani.

„ Fœminam gravidam, quæ aperto in mamma cancro laboravit, ope cicutæ optime ſanavi, & peperit infantem ſanum.

 „ Mamma

„ Mamma tamen ob exiguam ſuam mo-
„ lem, & ob fœdam cicatricem, ad lactandum
„ infantem inepta eſt.

„ Verum ex ſana mamma infans ſanus &
„ robuſtus egregie ſugit.

Doctiſſimus *Joſephus Henricus Collin*, meus in noſocomio Pazmariano Collega, præter alia experimenta, quæ circa varia vegetabilia, hucuſque minus uſitata, optimo & miro cum effectu in caſibus difficillimis inſtituit, quæque in proximo anno medico literatis ſincere & candide communicabit, circa cicutam hæc habet:

——— „ Scirrhos ingentes, annoſos, do-
„ lentes, circa parotides, ſub axilla, in collo,
„ in mammis, &c. ſolo cicutæ uſu interno
„ externoque ſolvi, diſſipavi.

„ Ulcera ſanioſa, ſerpentia, cancroſa, & ad
„ omnia remedia rebellia, inde optime ſanata,
„ & fiſtulas, profunde penetrantes, clauſas ſæ-
„ pius vidi.

„ Magnos ad genua tumores, quos alii me-
„ dici & chirurgi pro incurabilibus declara-
„ runt, ego & Dominus *Haffner*, expertiſſi-
„ mus in noſtro noſocomio chirurgus, ſola ci-
„ cuta pluries integre diſpulimus.

„ Et rediit hujus articuli optima mobilitas,
„ & uſus pedis, imo pedes antea emaciati diſ-
„ pulſo hoc tumore iterum toroſi fiebant.

„ Materiem fluctuantem dum in his tumo-
„ ribus latere obſervavimus, cultello exitus
„ parabatur.

„ Sinus,

„ Sinus, & fiſtulas, & cavitates, quandoque „ in his tumoribus latitantes, ſaturato cicutæ „ infuſo ſæpius per diem eluimus, & externe „ cataplaſma ex cicuta paratum, continuo ca- „ lidum, applicuimus.

„ Datum præterea ſubinde eſt purgans.

„ Hac ratione deſperatiſſimos ægros inte- „ gerrime ſanavimus.

„ Oſſa tamen ſi circa has articulationes cor- „ rupta & integre corroſa fuerunt, in ſtatum „ naturalem redigere non potuimus; hinc qui- „ buſdam diſpulſo tumore articuli mobilitas „ non rediit, licet circa reliqua ſymptomata „ optimum ſenſerint levamen, & vires recu- „ peraverint.

„ Plurimi horum ægrorum erant cachectici, „ & cœperunt contabeſcere; his autem malis „ ſola cicuta brevi quoque medebatur.

„ Famoſi quidam ex noſtris chirurgis tu- „ mores lymphaticos nolunt aperire, dicentes „ ægros citius tumore aperto mori.

„ Hinc tales tumores pelle leporina tegunt, „ & ægros ſine ſolatio relinquunt ſatis.

„ Verum quidem eſt, apertis his tumoribus, „ magnam lymphæ copiam effluere, & per- „ petuò hujus lymphæ ſtillicidio poſſe tales „ ægros conſumi.

„ Nullo hucuſque remedio hi chirurgi no- „ verunt tale ſtillicidium compeſcere, & fac- „ tum vulnus curare.

„ Ego autem & Dominus *Haffner* ad vul- „ nus arte factum lintea carpta infuſo cicutæ „ madida applicuimus, & interne dedi cicu-

„ tam & lac recens, atque hac methodo om-
„ nes reſtituimus.

„ Inter alios caſus maxime dignus eſt unus
„ de puella octo circiter annorum, quæ a tri-
„ bus annis ingentem tumorem lymphaticum
„ ad femur dextrum geſſit.

„ Hicce tumor ſemper increvit, puella in-
„ cidit in febrem hecticam, & jam erat tota
„ emaciata, languida, & morti proxima.

„ Medici hanc jam deſeruerunt, & chi-
„ rurgi annoſi, & ex multa praxi periti, hujus
„ tumoris aperturam ſummopere prohibu-
„ erunt.

„ Nihilominus doctiſſimus Dominus *Haff-*
„ *ner* & ego, ex multis feliciſſimiſque caſibus
„ audaciores, anceps tentavimus remedium.

„ Dominus *Haffner*, me præſente, pertudit
„ tumorem, & effluxerunt octo libræ ſeri ſatis
„ acris.

„ Sinus & fiſtulas profunde penetrantes un-
„ dequaque invenimus, unde caſus adhuc erat
„ difficilior.

„ Data tamen cicuta, factiſque aliquoties
„ per diem injectionibus ex infuſo cicutæ, &
„ applicatis linteis carptis eodem infuſo ma-
„ didis, intra paucas ſeptimanas hanc puellam
„ perfecte curavimus.

„ Ex hoc caſu patet ignorantia chirurgo-
„ rum aut medicorum poſſe quandoque vitæ
„ dies abbreviari, vera autem ſcientia medica
„ eoſdem poſſe prolongari.

„ Si tumorem non aperuiſſemus, ſi remedia
„ convenientia non fuiſſent applicata, hæc
„ puella

„ puella certo certius intra paucos dies obi-
„ iſſet.

„ Multos ſcabioſos, arthriticos, & rheuma-
„ ticos, ubi jam alia quæcunque remedia nil
„ juverunt, ſola cicuta interne externeque
„ adhibita feliciſſime ſanavi, & membris ri-
„ gidis, ac immobilibus, hac ratione rediit
„ mobilitas.

„ Fœmina, penitus emaciata, habuit mam-
„ mam ſiniſtram mole ingentem & ſcirrho-
„ ſam, & plura cancroſa, fungoſa ulcera hanc
„ mammam ſat profunde exederunt; profluxit
„ ſanies copioſa acerrima, cadaveroſa; & do-
„ lores rodentes ac lancinantes dies noctesque
„ inquietas & anxias reddiderunt.

„ Symptomata omnia adeo mala, vireſque
„ adeo parvæ erant, ut vix ulla curationis ſpes
„ ſuperfuerit.

„ Nihilominus dato extracto cicutæ, & ex-
„ terne applicato cataplaſmate, ægra non tan-
„ tum a ſcirrhoſa mole, ſed & a cancro aperto
„ integerrime liberata eſt.

„ Ipſæ glandulæ ſubaxillares ejuſdem lateris
„ erant quoque ſcirrhoſæ dolentes.

„ Hæc ægra curationis tempore multum
„ lac, aqua pura, vel decocto quodam emol-
„ lienti, dilutum, bibit.

„ Celeberimus Anatomiæ Profeſſor, *Lau-*
„ *rentius Gaſſer*, Clariſſimus Sereniſſimi Ducis
„ Lotharingiæ Archiater *Crampagna*, exactiſ-
„ ſimus ac dexterrimus Chirurgus *Cambon*,
„ Dominus *Leber*, &c. hanc ægram, periculoſe
„ decumbentem, dein curatam viderunt.

„ Læta-

„ Lætabar vehementer, dum hi viri in arte „ maxime insignes me meumque nosocomium „ sua præsentia alioquoties honorarunt, & te„ stabantur semper se admodum contentos, „ dum casus numerosos mirosque, & curas „ feliciter procedentes, conspexerunt.

Diligens, perspicax, & ad omnem operationem aptissimus chirurgus, Dominus *Ferdinandus Leber*, multam impendit operam ad experimenta usu cicutæ facienda, & sequentia ad me retulit:

„ Fœmina 35. ann. ex contusione habuit „ mammam dextram admodum tumidam, „ duram.

„ Usa est variis remediis sine effectu, & „ accessit demum ingens dolor, & papilla, „ corrupta, decidit.

„ Præterea hæc fœmina gravida fuit.

„ Me dum accessit, dedi pilulas de cicuta, „ & externe applicui emplastrum diapomphol. „ & dolores inde brevi sedabantur.

„ Post quatuor septimanas mamma fuit „ melior ; verum ægra conquerebetur verti„ gines, pectoris oppressiones, & insomnia ; „ hæc autem symptomata ex plethora prove„ niebant, hinc unica venæ sectione sopie„ bantur.

„ Nona septimana, qua pilulas assumsit, „ peperit infantem sanum.

„ Toto puerperio assumsit pilulas, & ex„ terne applicatum est emplastrum diapomph. „ infans semper sanus erat, & ex mamma „ sana lac sugebat, & mamma affecta, finito

„ tertio

„ tertio menſe, fuit multo minor, & exul-
„ ceratio circa papillam tendebat in ſanatio-
„ nem.

„ Quarto menſe copioſus ſanguis ex papilla
„ profluxit; ſiſtebatur autem applicato fungo
„ agarico quercino.

„ Omnia fiebant ſemper meliora.

„ Quinto menſe applicui externe fomentum
„ ex æquali parte cicutæ & florum ſambuci.

„ Octavo menſe fœmina erat integre cu-
„ rata.

„ Vir, 61. annorum, temperamenti ſcor-
„ butici, tumorem habuit in bucca dextra ex
„ contuſione; hunc diſſipavi remediis antiſcor-
„ buticis, & uſu pilularum de cicuta.

„ Vetula, 75. annorum, a terrore ſenſit in
„ mamma ſiniſtra dolorem, & paulo poſt
„ mamma intumuit.

„ Applicuit ſupra totam mammam buty-
„ rum recens, unde & tumor & dolores
„ aucti ſunt.

„ Variis dein uſa remediis nullum levamen
„ percepit.

„ Dum me acceſſit, dedi illico octo pilulas
„ de cicuta per diem, & appoſui externe em-
„ plaſtrum de cicuta.

„ Spatio unius menſis dolores ceſſarunt, &
„ tumor fuit minor.

„ Continuato dein pilularum uſu, & aucta
„ ſenſim doſi, ſexto menſe mamma tota in
„ ſtatu naturali fuit.

„ Puellæ, 11. annorum, per totum collum
„ ſcrophuloſæ, ultra medium annum dedi quo-

„ tidie

„ tidie quindecim pilulas de cicuta ſine ullo
„ effectu; emanſit tunc, & adiit alios chirur-
„ gos & medicos.

„ Dum vero neque ab his quidquam in
„ melius mutatum fuit, rediit denuo ad me.

„ Juſſi iterum, ut pilulas de cicuta aſſume-
„ ret, & biberet deſuper infuſum florum ſam-
„ buci & verbaſci.

„ Et dein ſpatio quatuor menſium curata
„ eſt.

„ Puella, quæ per plures annos cancrum ad
„ naſi apicem habuit, pilulis de cicuta integre
„ curata fuit.

„ Id autem in hoc caſu notandum, quod
„ hæc puella ſub initium, dum pilulæ ex ci-
„ cuta dabantur, frequenter vomuerit, atque
„ diarrhœa fuerit correpta.

„ Poſtea vero ſat largam harum pilularum
„ doſin ſine ullo incommodo tulit.

„ Fœmina, 60. annorum, cataracta labo-
„ rans in utroque oculo, data cicuta intra
„ quinque menſes perfecte vidit.

„ Vir, 40. annorum, amauroſi poſt mor-
„ bum acutum afficiebatur, plurima adhibita
„ remedia nihil juverunt.

„ Dedi dein cicutæ pilulas, & poſt tres
„ menſes cœpit lucem diſtinguere, & pauliſ-
„ per videre.

„ Decimo menſe jam iter trium horarum
„ ſolus ſine duce confecit, interim omnia di-
„ ſtincte videre nondum potuit.

„ Decimo ſexto menſe ex ſolo uſu cicutæ
„ integrum viſum habuit.

“ Fœmina,

„ Fœmina, 40. annorum, per binos annos
„ habuit cancrum apertum ad palpebram
„ dextram inferiorem.
" Dedi pilulas de cicuta, per diem appli-
„ cui externe fomentum de cicuta.
„ Quarto menſe erat integre curata.
„ Vir, 44. annorum, a quatuor annis jam
„ peſſima gonorrhœa laboravit, & vires om-
„ nes amiſit, noctes habuit inquietas, in-
„ ſomnes ob febrem depaſcentem, quæ omni
„ veſpera vehemens fuit.
„ Omnia jam remedia, maxime alias effi-
„ cacia, in hoc ægro ſine levamine tentata
„ ſunt, imo quæ pro ſpecificis in hoc morbo
„ alias habentur, lentam tabem adtuliſſent
„ uſu diuturno.
„ Dedi igitur extractum cicutæ, & infu-
„ ſum florum ſambuci cum lacte.
„ Intra paucos dies malum emendatum
„ fuit, auctæ ſunt vires, increvit appetitus,
„ noctes fiebant tranquillæ.
„ Sexto menſe ex his ſolis miſerrimus
„ æger integre convaluit, fuit robuſtus, pin-
„ guis.
„ Fœmina, 30. annorum, poſt ſubitum in
„ puerperio terrorem ſenſit illico in mamma
„ dextra dolorem vehementem, dein mamma
„ rubuit, & valde dura facta eſt.
„ Pluribus uſa remediis ſemper pejus ha-
„ buit.
„ Dum me acceſſit, vidi mammam totam
„ ſcirrhoſam, & paulo infra papillam inveni
„ locum

„ locum mollem, in quo materiem purulen-
„ tam ex fluctuatione judicavi latere.

„ Applicui tunc fomentum ex anatica
„ parte herbæ cicutæ, florum sambuci, &
„ verbasci.

„ Post paucos dies rumpebatur pars mollis,
„ & effluxit copiosum pus.

„ Reliqua tamen mamma mansit valde
„ dura & dolens.

„ Nihilominus eodem fomento, sedulo ap-
„ plicato, & datis pilulis de cicuta, mamma
„ perfecte emollita & sanata fuit.

„ Hæc fœmina jam a tribus annis habuit
„ quoque tumorem in hypochondrio sinistro,
„ quem singulo mense, dum catamenia in-
„ stabant, tantus dolor occupavit, ut ægra
„ debilissima debuerit per aliquot dies lecto
„ inhærere.

„ Verum ex pilularum usu, per sex men-
„ ses continuato, ab hoc tumore & dolore
„ liberabatur; nunc menstrua fluunt sine
„ omni molestia, & sanitas videtur optima.

„ Virum 32. annorum, penitns emacia-
„ tum, debilem, cachecticum, &c. a testicu-
„ lis tumidis & scirrhosis, atque a gonor-
„ rhœa inveterata, datis pilulis de cicuta,
„ spatio quinque mensium curavi, perfecte
„ restitui.

„ Fœmina 34. annorum. post terrorem
„ habuit mammam induratam, dolentem;
„ moles duritiei semper increvit, & aucti
„ sunt dolores.

„ Data

„ Data cicuta mox melius ſe habuit, & „ intra binos & dimidium menſes fuit penitus ſanata.

„ Virgo, 17. annorum, cancrum apertum, „ non admodum magnum, in mamma ſiniſtra habuit, & pedes ambo fœdiſſimis ulceribus erant exeſi.

„ Mammam ſola cicuta ſpatio trium menſium curavi, verum ad ulcera pedum conſolidanda quinque menſibus erat opus.

„ Dedi fere omni tertia ſeptimana purgans.

„ Fœmina, 24. annorum, cancrum ulceratum in mamma ſiniſtra a binis annis geſſit, & uſa eſt plurimis remediis ſine effectu.

„ Datis autem pilulis de cicuta, & applicato fomento, ex eadem herba, ſpatio ſeptem menſium curabatur integre.

„ Fœmina, quadragenaria, a pluribus annis habuit mammam ſiniſtram duram, tumidam; circa papillam erant plures ſcirrhi rotundi, valde dolentes.

„ Emplaſtra, fomenta, unguenta externe diu applicuit, & a variis medicis varia remedia aſſumſit ſine levamine.

„ Dedi dein ei cicutam, & ſpatio novem ſeptimanarum reſtituebatur.

„ Viro, qui in ambobus oculis cataractam habuit jam per integrum annum, dedi ſenſim ſpiritus frumenti cum mercurio ſublimato libras duas & dimidiam; exiguus

inde

„ inde ſequebatur effectus, & æger jam re-
„ nuit hoc remedium.

„ Unde tranſivi ad uſum cicutæ, &, quarto
„ menſe dum ea utitur, ſolus ambulat, & co-
„ lores diſtinguit.

„ Vir, 44. annorum, ex arthritide præ-
„ greſſa habuit mammam ſiniſtram tumi-
„ dam, duram, & valde dolentem.

„ Varia ſine effectu applicuit.

„ Aſſumſit dein cicutam, & ſpatio ſeſqui
„ menſis integre convaluit.

„ Virgo, 17. annorum, ex retro preſſa ſca-
„ bie cœpit dolorem circa articulum femoris
„ dextri conqueri, dein claudicavit.

„ Variis remediis, & balneo Badenſi uſa,
„ nullum habuit levamen, & fiebat tota ca-
„ chectica, macilenta.

„ Adhibui cicutam, & mox mutatus eſt
„ totus corporis habitus, jam minus dolet,
„ nec multum amplius claudicat.

„ Hinc ſpero non abſque ratione eam brevi
„ integre ſanam futuram.

„ Vir, 48. annorum, cancrum ſerpentem
„ in palpebra inferiori oculi ſiniſtri a longo
„ tempore habuit.

„ Applicui externe infuſum cicutæ, & in-
„ terne dedi pilulas de cicuta, & cancer per-
„ fecte curatus fuit.

„ Vetula, 70. annorum, jam ultra annum
„ ſenſit continuum dolorem & tumorem in
„ hypochondrio ſiniſtro.

„ Dedi ei cicutam, & ſpatio medii anni
„ evanuit tumor, & dolor.

„ Puero

„ Puero, 11. annorum, pessime cachec- „ tico, dedi quotidie grana octo extracti ci- „ cutæ, & eum brevi curavi.

„ Multos adhuc in cura habeo, qui can- „ cro, scirrhis, cataractis, amaurosi, ulceri- „ bus pessimis, cachexia, &c. laborant, & „ spem habeo optimam eos restituendi; quo- „ niam jam omnia mutantur in melius.

„ Alios tamen habui, quos cicuta, longo „ licet usu adhibita, nequaquam juvit.

„ Tres fœminæ, cancro mammæ laboran- „ tes, nec ex usu cicutæ, nec ex aliis reme- „ diis, multum levamen perceperunt, & sen- „ sim mortuæ sunt.

„ Una ex his ex nimis frequenti hæmor- „ rhagia occubuit, aliæ autem duæ contabu- „ erunt.

Dominus *Alexander Engelberg*, qui olim per plures annos in Abbatia Claustro-Neoburgensi prope Viennam summa cum laude praxin medicam felicissime exercuit, & nunc Constantiæ Physicus ac Medicus practicus est celeberrimus, sequentia de cicuta observata mihi retulit:

„ Vir, 60. annorum, a sua juventute huc- „ usque variis morbis venereis afficiebatur, „ tandem totus exhaustus fere contabuit, „ urina penitus purulenta, fœtida jam per „ plures annos inter diros tenesmos ac dolo- „ res, prodiit.

„ Remedia similibus in casibus alias utilia „ jam potius nocuerunt.

„ Igitur cicutam præbui a parva dosi sensim ascendendo.
„ Bini nunc sunt menses, & jam vires augentur, redit appetitus, somnus est tranquillus, & urina penitus naturalis, absunt dolores & tenesmi.
„ Fœmina, 40. aliquot annorum, hæmorrhagiis uterinis alias erat valde subjecta.
„ Tandem cœpit ex utero prodire materies fœtida, ichorosa, cum ingenti & continuo dolore urente, erodente.
„ Materies hæc utero prodiens haud raro erat permista striis sanguineis.
„ Tentavi plurima remedia, quædam effectum videbantur præstare, & materies fiebat minus maligna; verum dolores manserunt æque violenti, neque vires auctæ sunt, nec increvit appetitus, & tandem cœpit iterum materies pessime fœtere.
„ Hinc tentavi extractum cicutæ.
„ Sub initium materies longe fœtidior & copiosior reddebatur, dolores autem intra paucos dies imminuti sunt.
„ Continuato per aliquot septimanas cicutæ usu dolores cessarunt penitus, ægra quiete dormivit, appetiit, & demum optimas recuperavit vires, & materies ex utero effluens tenuis fiebat, inodora, limpida.
„ Nunc jam paucæ tantum guttæ sine ulla molestia prodeunt, & fœmina videtur sana; nil enim conqueritur, habet bonas vires, appetit, digerit, dormit, urina libere fluit,

„ alvus

„ alvus deponitur bene cocta ſine dolore &
„ teneſmo.

„ Juvenem habui, qui ſæpius per ſeptima-
„ nam atrociſſima epilepſia afficiebatur; medi-
„ camenta, in hocce morbo, alias decantata,
„ fere nihil effecerunt.

„ Unde dedi per integrum menſem extrac-
„ tum cicutæ doſi ſatis forti, & brevi paroxyſ-
„ morum violentia minuebatur, tandem nul-
„ lus amplius epilepſiæ impetus obſervatus
„ eſt.

„ Nunc per plures menſes jam ſanus fuit,
„ longe fortior eſt, agilior, & mens ipſa, quæ
„ antea erat ſuppreſſa & hebes, jam maxime
„ ſerena & ad omnia habilis videtur.

„ Juvenem, 24. annorum, qui a pluribus
„ annis ſcirrhos admodum magnos per totum
„ collum habuit, & partes vicinas adeo tenſas,
„ ut caput nequaquam potuerit circumvertere,
„ emplaſtro & extracto cicutæ integerrime cu-
„ ravi.

„ Chirurgi & multi medici varia tum ex-
„ terna, quam interna remedia, in hoc juvene
„ incaſſum tentarunt.

„ Virginem, 20. annorum, quæ ingentes
„ ſcirrhos circa aures, infra maxillam, & in
„ toto collo geſſit, eadem ratione brevi reſti-
„ tui.

„ Dominus *Silveſter ô Hebir*, celeberrimus
„ Pragenſis Medicus, me de caſu ſequenti con-
„ ſuluit:

„ Matrona, vigeſimum primum ann. agens,
„ ſchirrum ab aliquot annis in mamma dextra

„ advertit; & quum nec dolorem, nec ullum
„ incommodum hicce tumor produxit, nullum
„ applicuit remedium.

„ Novem abhinc menſibus inivit matrimo-
„ nium, varia confecit itinera, concepit.

„ Mamma tunc cœpit intumeſcere, fiebat
„ durior, acceſſit dolor, naturalis mutabatur
„ color, intumuerunt venæ, noctes factæ ſunt
„ inſomnes.

„ Remedia externe applicata mammam
„ ſemper pejorem fecerunt.

„ Multi medici & chirurgi, qui hanc ægram
„ viderunt, de ejus vita actum eſſe prædice-
„ bant, vetueruntque omnem remedii applica-
„ tionem; probe gnari his cancrum adhuc
„ occultum aperiri, & tandem adferri mor-
„ tem.

Hoc in ſtatu ægra offerebatur celeberrimo ô *Hebir*.

Quoniam autem gravida fuit, noluit quoque ſine conſilio cicutam tentare.

Hinc hac ſuper re mihi ſcripſit.

Vidi ego in pluribus gravidis cicutam optimo cum effectu, & ſine omni noxa, exhiberi, unde ſuaſi, ut celeberrimus vir in hoc quoque caſu eam tentaret.

Dignabatur meum ſequi conſilium, & poſtea ſequentem epiſtolam ad me dedit:

„ Dignitas rei poſtularet quidem, ut accu-
„ ratius abſolveretur hiſtoria morbi illius, de
„ quo tecum egi in literis die 27. Julii ultimo
„ elapſi ad te datis.

„ At

„ At mihi omnis occaſio minutioris inſti-
„ tuendæ indaginis abrepta eſt per numerum
„ aliorum periclitantium, qui ſeſe curæ meæ
„ ſubjecerunt, & ob diſtantiam loci, qua ab
„ urbe ſeparabatur Illuſt. illa Perſona.

„ Hinc non ægre feres, ſi, votis tuis juſto
„ minus correſpondere valens, rem integram
„ rarioribus obſervationibus expedivero.

„ Percepta mente tua, mihi ante tres men-
„ ſes tranſmiſſa, conſilium mutavi, & ad nor-
„ mam poſitam curam acceſſi, exhibendo pi-
„ lulas duas, granorum binorum, de cicuta
„ mane & veſperi.

„ Dumque ſine ſenſibili effectu hanc admi-
„ niſtrandi methodum protrahi viderim, du-
„ plicari doſin juſſi, continuarique.

„ Quod per plures hebdomadas factum eſt,
„ at caſſo hucuſque molimine; imo in deterius
„ jam & præcipiti paſſu ruebant cuncta: tu-
„ mor, durities, increverunt; acceſſere dolores
„ enormes, color lividus, vel plus in nigredi-
„ nem tendens; verbo, quidquid cancrum oc-
„ cultum manifeſte deſignaret, illud omne hic
„ aderat.

„ In ancipiti hoc ſtadio nil conſultius fieri
„ poſſe putabam, quam ut augerentur doſes.

„ Quare effeci, ut qualibet die abſumeren-
„ tur extracti cicutæ grana viginti quatuor: ut
„ ſedulo admoverentur parti affectæ fomenta
„ cum eadem cicuta parata.

„ Hæc omnia quotidie repetebantur per
„ menſem & ultra.

„ Redeunti denuo mihi, quinta jam fere
„ expleta ſeptimana, en hæc fuit, quæ ſeſe
„ obtulit, pulchra rerum facies.

„ Mammæ ingens moles quadruplo minor
„ conſpicitur, quam dum digitis contrecto in
„ plurima diviſam tubercula invenio.

„ Color ater in album & naturalem conver-
„ ſus eſt; de dolore vix conqueritur; quod-
„ que in hac praxi dignum forte notatu eſt:

„ Hæmorrhoidalem fluxum copioſum com-
„ mode ſuſtinuit ſine ullo virium lapſu.

„ Palam ergo de incomparabili cicutæ ef-
„ fectu convictus nil prorſus vel addidi, vel
„ detraxi; at eodem tramite inſiſtendo curam
„ ultra feliciter perficiendam pronuncio, &c.
„ &c.

„ Illuſt. hæc matrona jam ſeſe accingit ad
„ iter Viennam faciendum, ubi viva voce hæc
„ cuncta confirmata ſenties.

Ex itinere & curruum ſuccuſſu mamma iterum paulo pejor fuit.

Unde ægra quam primum Viennam venit me fecit advocari.

Inveni mammam duobus pugnis fere æqualem, duram, hinc inde purpuream, non tamen valde dolentem.

Venæ autem fuerunt varicoſæ, interim ægra habuit vires bonas.

Suaſi, ut fomentum ex cicuta continuo applicaretur, ut ægra in lecto quieſceret, & aſſumeret quotidie grana viginti quatuor extracti cicutæ.

Hæc

Hæc omnia lubentiſſimo animo ad amuſſim fiebant; & mamma inter paucos dies habuit colorem naturalem, fuit mollior, mobilior, minor.

Graviditatis ſigna erant optima, & in toto naturæ opere nil mutatum inveniebatur.

Mamma fere quotidie in meliori ſtatu deprehenſa eſt.

Tertia ſeptimana, qua hac æger Viennæ fuit, finiebatur graviditatis terminus, inſtabat partus, & prodiit filia ſana, pinguis, pulchra.

Omnium animi erant curioſi, & cupidi videndi, an non tenellæ infanti diuturnus cicutæ uſus nocuiſſet.

Verum bona prædixi, bona omnia inveniebantur.

Sub partu tamen mamma paulo rudius tractata cœpit iterum dolere, & poſtero die rubuit, intumuitque in molem ingentem; tandem purpurea fuit, dein livuit, & elevabatur in tubera; tranſudavit ſerum acre, erodens, & merito timebatur cutim tenerrimam eſſe rumpendam, oriturumque cancrum peſſimum, apertum.

Dolor magnus ſeſe ex mamma per humerum & totum brachium dextrum extendit.

Primis duobus puerperii diebus ægra nec externe, nec interne, cicutam applicuit.

Lochia optime fluxerunt.

Tertio die urgentibus nimium malis in mamma ſymptomatibus cataplaſma ex cicuta appoſitum fuit.

Dolores inde brevi mitigabantur, & lividus color eo ſtatim die diſſipatus eſt; durities tamen

men & mammæ moles ingens manſerunt, neque mutata ſunt tubera, quæ rupturam minitabantur.

Noctu denique cataplaſma ex cicuta ſedulo continuatum fuit.

Quarto die manſit in eodem ſtatu, dolores fuerunt vehementiores.

Quinto die mane & veſperi ægra jam iterum pilulas quinque, granorum duorum, aſſumſit. Dolores multum minuebantur, & quædam tubera ſubſederunt, & illud acre, quod per cutim tranſudavit, & roſit, vix amplius advertebatur.

Sexto die omnia iterum paulo meliora fuerunt.

Septimo die jam grana viginti quatuor de extracto aſſumſit, & cataplaſma de cicuta, quamvis odorem ingratum ſparſerit, ægra tamen (viſo bono effectu) ſumma cum patienta, applicuit, tulit.

Omnia puerperii negotia optime proceſſerunt, infans quoque ſaniſſima fuit.

Omni quarto quintove die doſin pilularum auximus.

Spatio trium ſeptimanarum uſu cataplaſmatis & extracti cicutæ mamma ad magnitudinem pugni virilis redigebatur.

Color fuit naturalis, ceſſavit omnis dolor, ægra habuit vires, & potuit brachium ſat libere movere.

Incipiente quarta ſeptimana jam dabatur quotidie drachma integra extracti cicutæ, & ægra, quamvis tenella & valde ſenſibilis, nul-

lam

lam inde molestiam advertit, & bene se habuit.

Hac ratione optime finiebatur puerperium, & finito puerperio in mamma superfuit durities, adhuc scirrhosa, magnitudine nucis juglandis; hæc autem erat mobilis, & in omnem partem volubilis.

Reliquum quod circa hanc moleculam adhuc præternaturale remansit nequaquam durum, sed pastaceum fuit.

Hæc matrona optime se habuit, vires bonas recuperavit, appetiit, bene dormivit.

Sensim assumsit quatuor scrupulos extracti cicutæ quotidie, & cataplasma ex cicuta tota nocte, & tempore matutino, sedulo applicatum fuit; post meridiem autem negligebatur, quoniam hæc matrona in liberum aërem motionis gratia se contulit, & in consortio hominum fuit, qui odorem ingratum ferre non poterant.

Et amavi id, ut sensim viderem, quomodo mamma se haberet sine cataplasmate.

Vidi autem inde nil mali oriri.

Decima septimana mammæ moles fuit admodum exigua, illud autem tuberculum scirrhosum fere immutatum perstitit.

Nihilominus tamen & hoc sensim inæquale & fibrosum fiebat, quod spem dedit fore, ut successu temporis, & usu cicutæ, integre solvatur.

Separatæ tales glandulosæ portiones scirrhosæ admodum lente quandoque dissipantur; pertinaci tamen usu funduntur & evanescunt, &, quum mobilia sint, si præter omnem spem remediis

mediis non obedirent, arte possent enucleari, dum necessitas exigeret.

Hæc matrona menstruum fluxum jam post puerperium debita copia & citra omnem molestiam iterum habuit, sana fuit, & brachio lateris affecti, quod alias debile & ad longiorem motum ineptum erat, uti optime potuit; exiit in liberum aërem, varios exercuit motus, & nil mali inde in mamma sensit.

Maritus vi sui officii tunc cogebatur iter sat longinquum suscipere tempore adhuc frigido, aspero.

Optavit, ut uxor (quæ omni amore & veneratione est dignissima) secum esset.

Amici omnes, & omnes noti, præsertim autem mulierculæ (quot enim tales, tot medicastræ) hoc iter optimæ huic matronæ dissuaserunt.

Ego autem, consideratis omnibus, putavi iter non posse nocere; hinc neglectis objectionibus (talibus enim, si medicus obaudit, martyr & mancipium est) suasi, ut maritum comitaretur.

Perficiebatur iter felicissime, advenerunt ad locum constitutum ambo, fruentes sanitate perfecta.

Mammæ nil mali, nil boni contigit, manserunt omnia eodem in statu.

Nunc usum cicutæ tum externum, tum internum, continuat; hinc nullus dubito fore, ut id, quod superest, integre quoque solvatur.

Durante puerperio curam hujus matronæ gessit clarissimus ac magnificus Archiater *Kessler*.

Primum

Primum autem periculum, primas & maximas cancri minas pertinaci cicutæ uſu ſuperavit celeberrimus medicus Pragenſis *Silveſter ô Hebir*; huic igitur maximæ laudes & grates debentur.

Etenim certo certius hoc malo mater & infans fuiſſent interemptæ, ſi vagorum hominum & medicaſtrorum conſiliis, quæ innumera fere fuerunt, aures & mentem dediſſent.

Infans jam ſeptimum agens menſem adhuc ſaniſſima eſt.

An igitur inde non patet cicutam eſſe remedium innocentiſſimum, neque nocere gravidis, neque tenerrimis embryonibus?

CAPUT IV.

COROLLARIA.

Corol. 1.) *CIcuta non ſolvit ſanguinem in putridum liquamen.*

Pluribus, qui larga doſi & longo tempore uſi ſunt cicuta, venam ſecui, & inveni ſemper ſanguinem, qui habebat bonum colorem & optimam conſiſtentiam.

Magnificus Archiater *Keſtler* Illuſtriſſimæ cuidam comiti, quæ per plures graviditatis menſes cicutam aſſumſit, paucis ante partum diebus ſanguinem e vena miſit, & vidimus tunc ambo ſanguinem ſanorum ſimillimum.

Idem

Idem obſervavit celeberrimus Harlemenſis practicus *Joannes van Woenſel* in matrona, cui per plures menſes cicutam dedit.

Dum hæc ſcribo, ſanguinem iterum miſi alii comiti, quæ cicuta a binis menſibus utitur, & video eundem optimæ ligatum, & longe ſaniorem, quam fuit ante uſum cicutæ; tunc enim ſemper ſanguis erat tenaci, mucoſa, & variegata cruſta tectus, fibroſus.

Provoco unumquemque medicum vel chirurgum ad experientiam, qui ex recto uſu cicutæ alium quam bonum ſanguinem obſervaverit.

Corol. 2.) *Cicuta non adfert conſumptionem.*

Ex meis aliorumque medicorum experimentis (ſi ea placet attente conſiderare) clare patet ægros cicuta utentes recuperaſſe vires integras, & totum corporis habitum factum eſſe opimum, toroſum.

Uſu cicutæ ſæpiſſime ſiſtuntur nocturni ſudores, augetur appetitus, adjuvatur digeſtio, reſtaurantur corporis functiones; cur igitur inde ſequatur conſumptio?

Clariſſimus ſanitatis conſiliarius *Leopoldus Erndl* doluit ſæpiſſime tot pueros puellaſque in ſuo noſocomio phthiſi ſcrophulari conſumi, interire.

Varia remedia per plures annos ſumma cum induſtria adhibuit, rebelli tamen huic morbo limites ponere nequaquam potuit.

Unde tentavit cicutam larga doſi, & mox omnia mutabantur in melius; pueri, alias ſtupidi,

pidi, meticulosi, cachectici, emaciati, fiebant alacres, fortes, pingues, & glandularum scirrhi sensim fundebantur.

Doctissimus hicce vir me sæpius ad suum nosocomium humanissime invitavit, & mihi magno cum gaudio ostendit, quam egregios & miros effectus in pueris & puellabus atque etiam in tenerrimis infantibus præstet cicuta.

Pluribus, experimenti gratia, cicutam jam in secundum, tertium, & quartum annum præbui; sani sunt, vegeti, robusti, agiles, & ad omnia apti.

Cur hi non contabescunt?

Corol 3.) *Cicuta non visum hebetat.*

Etenim contrarium semper in meis ægris vidi effectum.

Quoniam multi inter eos fuerunt, qui oculos habebant turbidos, continuo fluentes, aut urentes ex perpetuo acrium lachrymarum affluxu, atque propterea perspicillo utebantur; verum, sumta per aliquot tempus cicuta, hæc oculorum vitia emendata sunt, & plures potuerunt perspicillo carere.

Corol. 4.) *Cicuta non demit generandi potentiam.*

Habui militem, quem largo usu cicutæ intra bimestre spatium a glandulis submaxillaribus tumidis & scirrhosis, atque ab ingenti colli struma, liberavi.

Integerrime curatus & sanus ex nosocomio discessit, post quatuordecim dies autem

iterum

iterum rediit ad me laborans peſſima gonorrhœa venerea, quam ſe altero die, quo ex noſocomio abiit, contraxiſſe fatebatur.

Hunc eundem militem, dato omni octiduo purgante hydragogo, dato decocto bardanæ, & uſu cicutæ, ſpatio quinque ſeptimanarum ab hac gonorrhœa, ſat rebelli, ſanavi.

Alios viros, qui magna copia, & longo tempore, cicutæ extractum aſſumſerunt, hoc ſuper articulo ſcrupuloſe ſæpius examinavi, rogavique, ut mihi verum dicerent.

Aſt fatebantur omnes ſe in naturæ vigore nil mutatum ſentire, imo quidam contendebant ſibi naturæ opus reſtauratum fuiſſe.

Vir, ſexaginta ſex annorum, paralyticus, cicutam jam in ſextum menſem aſſumſit, & quidem tanta copia, ut jam per novem ſeptimanas quotidie drachmam unam cum dimidia deglutiat.

Inter alios bonos effectus, quos inde habet, mihi ſponte narravit naturam jam per duodecim annos integre dormiviſſe, evanuiſſe; nunc autem ex uſu cicutæ eam evigilare, erigi, & eodem modo agere, atque dum fuit vir triginta annorum.

Uxores dein, quorum mariti cicuta utebantur, hac ſuper re ſerio & medice rogavi; verum & hæ omni ex parte contentæ erant, & ſua mihi conſcientia confirmabant ſe nequaquam mariti naturam debiliorem experiri.

Eram hoc in articulo admodum religioſus.

Verum,

Verum, ne aliis tantum crederem, id in me ipſo (qui homo ſum) experiri volui, ſumſi propterea cicutæ extractum per tres ſeptimanas notabili ſatis doſi.

Neque quidquam in me mutatum deprehendi, niſi quod urina paulo copioſus fluxiſſet, & appetitus longe major exſtiterit, quodque fuerim agilior, jucundior; & manſi homo integer.

An cicuta tuto datur in ſcirrhis abdominalibus?

Multi non abs ratione timuerunt poſſe excitari ſuppurationem, quæ lethalem tympanitidem adferret.

Dico autem, ex numeroſiſſima experentia, me multos ope cicutæ ſcirrhos in ventre diſſipaſſe, me curaſſe pluries hydropem, a ſcirrhoſis abdominis viſceribus ortum, nunquam autem ſuppurationem ſuperveniſſe, neque inde natam eſſe tympanitidem.

In fœminis quidem ſæpius vidi, uſu cicutæ, ex utero profluxiſſe materiem puriformem, & ſcirrhos hac ratione eſſe ſolutos; judicavi tunc materiem ſolutam ductu naturæ innocuam viam affectaſſe, & quæſiviſſe naturalem exitum.

Doctiſſimus Dominus *Collin* mecum frequenter idem adhibuit remedium in ventris indurationibus, neque bono inde effectu caruit, mali autem prorſus nihil obſervavit.

Cum tamen in aliis corporis partibus uſu cicutæ quandoque ſuppuratio oriatur, ratio

dictat

dictat posse id & in ventre contingere; verum hæc bonum medicum non debent deterrere.

MONITA.

ENarravi plurimos casus, in quibus cicuta convenit, neque tamen contendo soli cicutæ semper confidendum esse.

Alia subinde remedia debent jungi cicutæ.

Ut medicus suas ndicationes judiciose sequatur, necesse est.

Chirurgus externe mutet, addat; demat, quæ ratio, experientiis fundata, jubet.

Multi male meam ex primo de cicuta libello opinionem intellexerunt, etenim putabant me dare remedium, quod solum sufficiens in omnibus casibus & universale crederem.

Verum nequaquam id volo.

Sed adfirmo solummodo cicutam præstare talia, quæ alia remedia, maxime heroica, nequeunt.

Cancrum curat; id, multiplici experientia convictus, vidi.

Nec tamen assero omnem inde cancrum curari.

Nec assero soli tantum cicutæ opus totum esse semper committendum.

Ex centum ægris, quas alii medici dereliquerunt, & habuerunt pro desperatis, si unam ego servo & curo, mihi sufficit; ast numerus curatarum est longe major.

Mer-

Mercurius curat luem veneream; verum an is ſemper convenit? an is ſemper curat? quot non milleni hoc morbo exſtiguuntur?

Cortex Peruvianus fugat febrem intermittentem, & tamen dantur febricitantes, quos non juvat, quot non ſunt, quibus nocuit?

An propterea talia remedia negligenda, & pro nocicis aut inutilibus habenda ſunt?

Idem de aliis remediis ſpecificis dictis judicabunt periti medici.

Si qui ſunt, qui ex idoſyncraſia, aut propter complicata ſymptomata, cicutam ferre non poſſunt, hi abſtineant.

Si ſymptomata, morbo juncta, aliud expoſcant remedium, cur illud non ſimul exhibeatur cum cicuta?

Purgans ſæpius requiritur.

Subinde neceſſe eſt, venam ſecare.

In plethoricis hæmorrhagiæ non illico ſunt ſiſtendæ; hæ enim ſimilibus ægris longe melius conducunt, quam venæ ſectiones.

In debilibus autem cito & optime ſiſtuntur fungo agarico quercino.

Agaricus autem tantum eo in loco debet applicari, ubi ſanguis prodit; etenim extenſus ſupra totum ulcus aut vulnus nocet, & ſæpe lethalis eſt.

Quandoque antiphlogiſtica & refrigerantia præter cicutam indicantur.

Hoc ſæpius in arthritide & rheumatiſmo contingit.

Externe quandoque emollientia, quandoque digeſtiva, quandoque adſtringentia requiruntur.

Quandoque ferro materiei debet exitus pandi, quod in ſpina ventoſa toties obſervavi, ut nimirum carioſum & corruptum a ſano poſſet ſeparari; quandoque cancer fungoſus debet cultro tolli.

Ne autem in ſimilibus caſibus recidiva contingat, uſus internus externuſque cicutæ prohibet, & ſufficit.

Quandoque autem calloſa cancri labia, aut ipſi cancri fungoſi, ſolo remedio ſequenti conſumuntur.

℞. Pulv. herb. cicut. dr. ijſs.
mell. roſar. unc. iij.

Hoc remedium ſupra lintea carpta extenditur, & loco affecto toties recenter applicatur, quoties medicus aut chirurgus neceſſarium judicat.

Aſſiduus & judicioſus medicus, bonus & expertus chirurgus, ſi mutuam in deſperatis morbis curam impendunt, ſæpenumero præſtant miracula.

Si autem hi diſſentiant, aut morbum tractare non noverint, æger patiatur, aut moriatur, oportet.

Si fœminæ ſtatim in principio mala ſua detegant, & ſi medici debito tempore cicutam applicent, certus ſum nos intra aliquos annos raro viſuros mammarum cancrum.

Cicuta

Cicuta nequaquam ſtrictum exigit vitæ regimen.

Admittit ea omnia, quæ ægri ventriculus facile digerit, & quæ in bonum nutrimentum tranſeunt.

Neque interdicitur vinum, neque vetantur acida, prudenti & moderata copia aſſumta.

Et quivis medicus ipſe novit, quid ægro ſuo conveniat, quid noceat.

Lex univerſalis non datur.

